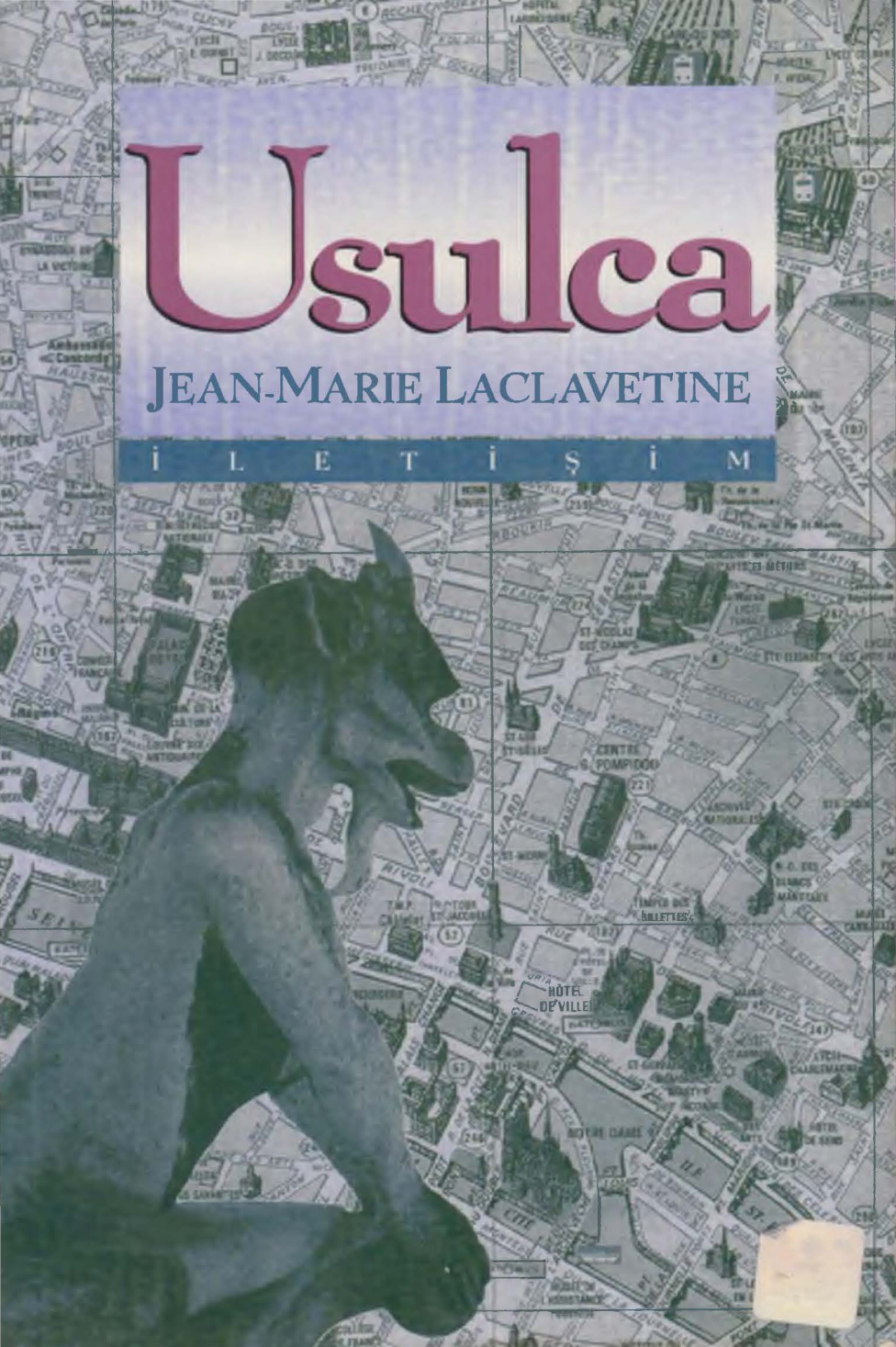
Usulca

JEAN-MARIE LACLAVETINE

İLETİŞİM

JEAN-MARIE LACLAVETINE 1954'de Bordeaux'da doğdu. Edebiyat öğreniminden sonra, geçit bekçiliği dahil çeşitli işlerde çalıştı. Halen Tours kentinde yaşamaktadır. 1989'dan beri Gallimard Okuma Komitesi üyesidir. Önemli romanları arasında *Loin d'Aswerda* (Aswerda'nın Uzağında, 1982), *Les Emmures* (Duvara Gömülmüşler, 1981), *Hotel Yalta* (1990), *Le Rouge et le Blanc* (Kırmızı ve Beyaz, 1994) gibileri olan Laclavetine oyun, deneme ve çeviri alanlarında da eser vermiştir.

En Douceur
© 1992 Editions Gallimard

İletişim Yayınları 216 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 47
ISBN 975-470-491-0
© 1995 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 1995, İstanbul

KAPAK Ümit Kıvanç
DİZGİ Maraton Dizgievi
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Yaşar Uzunlar
KAPAK BASKISI Sena Ofset
İÇ BASKI ve CİLT Şefik Matbaası

İletişim Yayınları
Klodfarer Cad. İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34400 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Fax: 212.516 12 58

JEAN MARIE LACLAVETINE

Usulca

En Douceur

ÇEVİREN ***Yiğit Bener***

02.09

iletişim

1

Yumuşak huylu bir insan olan Vincent Artus, karısından başka kimseyi öldürmüş değildi. Hoş, Béatrice yasal eşi de değildi, ama bu ayrıntı, Hayra ormanındaki acıklı olayı anımsadığında duyduğu tedirginliği ortadan kaldırmıyordu.

O dönemde Artus henüz bir kamyonda yaşamaya başlamamıştı. Onu, o siyah saçlı, canlı, ufak tefek kadınla ve pembe kuyruklu beyaz papağanıyla birlikte oturduğu Butte-aux-Cailless'da, Cinq-Diamand Sokağı'ndaki apartman dairesinde görmeniz mümkündü.

Oysa bugün geride, isminin hoş tınısından başka bir şey kalmamıştı, Béatrice'den. Roncevaux yakınlarında, Pyrénées Dağları'nın ıssız ve sevimsiz bir uçurumunda, her cinsten leş yiyici larva, böcek, kuş ya da sürüngen, etlerini büyük bir coşkuyla yiyip bitirmişlerdi bile.

Béatrice'in bakışlarında, gelişmekte olan olayların gerçekliği karşısında anlamı kalmayan bir kuşku ışığı yansımıştı

birkaç saniye boyunca. Patikanın kenarında, gözleri Vincent'a dikili halde, bir an havada asılı kalmıştı. Şaşkınlıktan, leylak rengi lekeler belirmişti yüzünde, ve sanki uçacakmış gibi kollarını çırpmıştı.

Oysa uçmadı. Bedeni, düşüşüne eşlik eden taşların tangırtısı arasında, bir sitem gibi giderek ağırlaşarak, zıplaya zıplaya yuvarlandı bayırdan aşağı.

Artus kimseyi Béatrice kadar sevmemişti ve sevmeyecekti. Vücudunda henüz cılk yaralar ve kan oturması yüzünden oluşan şişlikler belirmeden birkaç saat öncesine kadar, kendisini keyifle bırakıp sarmaş dolaş olduğu, o bembeyaz, esnek, anason kokan, güzel kokulu tenden geriye kalan şu şekilsiz ve tozlu paçavraya bakarken, gözlerinden yaşlar boşalmak üzere olduğunu hissetmekteydi. Ve şimdi, aşağı doğru fırlattığı, iri, ağır, kesici ve mika pırıltılı taşların kaçınılmaz bir şekilde, Béatrice'in henüz yumuşaklığını yitirmemiş olan bedenine doğru yönelerek bayır aşağı yuvarlanışlarını ağlayarak izlemekteydi. Kısa bir süre sonra, aşkından geriye, kala kala, rüzgârla dalgalanan siyah bir saç demetiyle, taş yığınının arasından tuhaf bir biçimde dışarı fırlamış olan yumuşak, çaput parçasına benzeyen bir şey kalmıştı: onun, okşayışlarını ömür boyu özleyeceğinden emin olduğu, yumuşak ve becerikli eli.

Artus istemeye istemeye yürüdü kendi geleceğine doğru. Bulutlar, dağların dorukları arasında kayboluyordu; yamaç boyunca, Bask bölgesine özgü bir yabani midilli sürüsü, gri gök kubbenin tam altında, koşuşturup durmaktaydı.

2

Tepedeki dört köşe aydınlatma penceresinde toplaşan berrak su damlacıkları, yağmurun, sac ve camlar üzerinde,

klavsen sesini andıran çiseleyişine ayak uydurarak dans etmekteydiler. Kapı kenarlarından sızan rüzgâr, ıslık çalarak dolaşıyordu buz kesmiş odacığın üstünde. Yattığı yerin tepesinde, siyah plastikten bir rafın üstüne konulmuş olan çalar saat, aldırışsız, bangır bangır çalıp duruyordu. Pumblechook, tüneğine yapışmış, kafasını kanadının altına sokmuş, titriyordu. Kuyruğundan ensesine doğru esen hava akımından rahatsızdı.

Artus uykusunu alamamıştı; ama görmekteyken uyandığı son rüya, artık tarazlanarak, parça parça kaybolmaktaydı.

Haydi, kalkma zamanı.

Günler birbirini izliyor. Kalktı, çalar saatin üzerine çaydanlığın pamuklu bez astarlı kılıfını geçirerek susturdu; uzun uzun gerindi, bir süre kolları açık vaziyette kaldı, nemli soğuğun içinde. Dünkü gibi diyordu sanki, kılıfının altındaki saatin tiktakı. Evet, Vincent, yine dünkü gibi, yemi teneke kaba yerleştirdi, ama homurdanan papağan ona dokunmakta acele etmedi.

Yağmur. Şofor mahallinin üstünde sevimsiz notalar çalan yağmur.

Ve bugün pazardı.

Vincent Artus gözlerini açtı ve yaşamına doğru şöylece bir göz attı: kirli aynalarda sonsuza dek yansıyıp giden bir sürü yağmurlu pazar günü. Buna da yaşamak mı diyorsun diye homurdandı Pumb. Artus, pantolonunu giydi, parkasını sırtına geçirdi, arka kapıyı açtı ve kamyonun birkaç metre ötesinde, bir duvarın üstüne işedi. Döndüğünde, papağan, ayçiçeği tanelerini halının üstüne teker teker dökmekle meşguldü. Vincent, bu hakareti görmezden gelerek, kaloriferi yaktı, çaydanlığı ocağın üstüne koydu ve bidondaki suyla elini yüzünü yıkayarak traş olmaya başladı.

Şimdi artık camlar buğulanmış olduğundan, dışarıdaki manzara hakkında fikir yürütmek, fazlasıyla iddialı bir çaba olacaktı. Mazot kokuyordu; nemli toz, kauçuk ve birçok kez evrilip çevirilmiş düşünceler... Kuşetin üzerine bağdaş kurmuş olarak oturan Artus, fincanın kokusunu içine çekti.

Acıkmıştı. Teneke kaptan, sivri gagasını parmağının dolgun yerine batırmaya niyetlenen Pumblechook'a fırsat vermeden bir ayçiçeği tanesi yürüttü, taneyi dişleyerek, kahvaltılık bir şeyler aramaya çıktı.

3

Beatrice'in anısının sabah sabah kendisini tedirgin etmesinden hiç hoşlanmıyordu Vincent. Gece gördükleriyle gündüz gördüğü kâbuslar arasında bir mola verebilmeyi çok isterdi; ne var ki, böyle bir soluklanmaya pek nadir olarak imkân bulabiliyordu ve Pumblechook'un yusyuvarlak ve kırmızı gözü tasalarını yatıştırmasına hiç de yardımcı olmuyordu.

Bu arada Tolbiac Sokağı'nda yağmur hızını artırıyor ve arada sırada yoldan geçen insanlar, buzluktan çıkmış birer balığa dönüşüyorlardı.

Pazar, kişinin, geri dönüşsüz lanetlenmişliğinin tüm boyutlarını algılayabildiği tek gündü. Artus, diğerlerinden farksız bir pazar gününün dondurucu somutluğu içinde yürümekteydi. Binaların cepheleri, gözlerini kırpmadan onu gözlemliyorlar, bulutlar, onu izlemek için, çatıların arasından süzülüyorlardı.

Bir kahvehanenin –örneğin Le Petit Pompon'un– camlı kapısından içeri girmek ve daha sabahın köründe havayı bira ve sigara kokusuyla ağırlaştırmış olan insan kardeşlerimizin böğürtülü samimiyetleri arasına yerleşmeyi göze ala-

bilmek için, gerçekten çok acıkmış olmak gerekiyordu. O da kahramanca yerleşti tezgâhın önüne ve bir ayçöreğine dişlerini geçirdi; barmen onun bir şey ısmarlamasına fırsat vermeden, içinde çaytozu keseciği yüzen sıcak su dolu fincanı önüne sürdü.

Hiçbir zaman düş kırıklığına yolaçmayan tek dostluk, sarhoşların dostluğudur. Onlar da Vincent Artus'a yanaştılar, sırtını sıvazladılar, fıkralardan oluşmuş sıcak bir palto ile sarıp sarmaladılar. Neredeyse o da Calvados'larını ya da Stella Artois biralarını onlarla paylaşacak, pazar günlerinin yokolması şerefine kadeh tokuşturacaktı. Kır saçları, gri renkli gözleri ve garip kılıklı görünümüyle, kırk yaşlarındaki doktor Artus'u iyi tanırlardı; çay içtiğini, sabahları genellikle langırtın yanında, dipteki bir masaya yerleşerek, mektup olduğunu tahmin ettikleri bir şeyler çiziktirdiğini ve tüm öğleden sonralarını, Espérance Sokağı'nın dispanserinde, bilimsel yeteneklerini konuşturarak geçirdiğini bilirlerdi. Onun hakkında daha ne bilinebilirdi ki? Adam gibi bir adamdı, diğer adamlar gibiydi, onlardan aşağı kalmaz, kimse de ondan aşağı kalmazdı: kahvehanelerin sade ve sağlam felsefesiydi bu.

Sabahları, cildinin kırışıklıkları ve koyulaşmış gözaltı torbacıklarının dağınıklığı arkasına gizlenmiş gözleriyle ve yastığının izlerini taşıyan bir suratla çıkıp gelmesine alışmışlardı. Günün birinde artık gelmeyecekti, ancak Butteaux-Cailles, bundan ötürü dostluğu çağrıştırmaktan vazgeçmeyecek, biranın eskisi gibi köpürmesine ve pazar günlerinin sürüp gitmesine engel olmayacaktı. Bir başka adam gibi bir adam, Artus'un yerine tezgâhın kenarına, diğer içkicilerin hizasına ilişecek, sütsüz bir kahve ya da bir bira ısmarlayacak, kır saçlı adamın çay fincanları kısa bir süre sonra unutulup gidecekti.

Vincent'ın parkası kahvedeki sıcaklığın etkisiyle buhar

saçıyordu. İçsel nitelikli bu düşüncelerle avunuyordu. Dünyanın akışını sağlamada bu denli vazgeçilebilir olmaktan dolayı mutluydu ve sıcak suyunu yudumlarken, kardeşlik ve iyi yüreklilik dolu tatlımsı bir duygunun içini doldurmasına izin veriyordu. Çevresini izlerken, bir tanesi ileri derece bir siroz vakası olmak üzere, birçok karaciğer bozukluğu, bir sinüzit, bir artroz ve iki kansızlık tanısı koydu. Aklından bir iki reçete yazdı ve nihayet, pazar gününün defterini dürmek niyetiyle oradan ayrılmaya karar verdi. Ancak sokağa adımını atar atmaz, soğuk bir yağmur fırtınası ve boğucu bir hava baskısı ile bodoslamasına saldırıya geçen pazar günü ile burun buruna geldi. Artus, bu saldırıya kahramanca direnerek, zaman zaman rüzgârlı kapı eşiklerine sığına sığına kamyona doğru koştu ve sonunda ona ulaştı.

Akşam olana kadar uzayacaktı bu savaş.

Sonunda, nemin engellemesine karşın motoru çalıştırmayı başardı ve düşmanı kuşatma stratejisini uygulayarak, Paris çevresinde, çevre yolunda yörüngeye oturmayı başardı. Deposu doluydu ve müziğin yardımıyla, birkaç saat menzil dışı kalabilirdi. Kuşun itirazları, Vincent'ı Arvo Pärt'ın bir kasedini koymaktan alıkoyamadı. Pumb, Tabula Rasa'ya tahammül edemiyordu; bu müzik Béatrice'i anımsatıyor ve onu sancılı, yaralı ve sahibine karşı giderek artan bir hınçla dolu melankolik bir ruh haline sürüklüyordu.

4

Her pazarın bir sonu vardır. Artus, aslında tartışma götürmez bu sözlerin doğruluğundan sık sık şüphe etse bile sonunda, geceyi geçirmek üzere hazırlanması gereken an gelip çattı. Küçük Lahire Sokağı'nda park edecek bir yer buldu; kısa bir yürüyüşten sonra dönüp yatağa girdi, sokakta,

bir sıranın üzerinde bulduğu *L'ami des jardins** dergisine göz attı, ve doğmakta olan pazartesiye doğru sıkıntılı bir uykuya daldı. Geceleri, tavana asılı mavi bir çarşaftan bir çeşit cibinliğin korumasındaki Pumb, kafasını kanadının altına sokmuş, pazartesi sabahının dinginliğine hazırlıyordu kendisini: gün boyu şoför mahallinde tek başına düşüncelere dalacak ve şarkılar söyleyecekti, çünkü hafta başlarında sahibinin programı yüklü oluyordu.

Vincent, Hayra'dan beri, elde edilmesi hayli pahalıya malolan düzeninde en ufak bir sarsıntıya neden olabilecek her türlü değişiklikten uzak kalmaya yemin etmişti. Bu bahar pazartesisindeki karşılaşmayı ve bunun yaşamında oynayacağı önemli rolü öngörebilmiş olsa, herhalde uyanmamayı yeğlerdi. Ne var ki, çalar saatin o sabahki tepinmelerinde onu uyaran hiçbir belirti yoktu; saati rafın öbür ucuna fırlatan tokatı da alışılagelmiş tokatlardan biriydi: sıradan bir hafta başıydı bu.

Aylar önce bir daha değiştirmemek üzere saptamış olduğu ve güneşliğin iç kısmına yapıştırdığı bir kâğıt parçasına, haftanın öteki beş günününkilerle birlikte kaydettiği (pazar günü kuşkusuz haftanın günlerinden sayılmazdı) pazartesi programına titizlikle uydu. Artus bu şekilde, bir panik ya da kuşku anında, şaşmaz bir programa başvurma olanağına sahip oluyordu:

7.00 – Uyanma. Oyalanılmayacak.
7.05 – P.'yi besleme + banyosunun suyu + su püskürtme.
7.15 – Petit Pompon'da çay. Gazete. Sigara içilmeyecek.
7.45 – Kamyona dönüş. 8.00'de Parking Esperance'ta olunacak.
8.05 9.30'a kadar boş zaman.

(*) Bahçelerin dostu. (ç.n.)

9.30 – Tolbiac Postanesi. Mektup varsa Petit Pompon.
10.00 – Havuz.
11.00 – Kamyona dönüş. Çamaşır. Çamaşırhane.

Vs., Vs. Başlangıçta, bu pazartesi de, birçok başka pazartesi gibi, evrenin şaşmaz işleyişini doğrular nitelikteydi.

Hayra'dan sonra, beklenenin aksine, dünya hâlâ dönmekteydi. Olsa olsa yola çıkmadan önce bir iki kez hıçkırmıştır. Artus, tabiî, bu konuda deneyimsiz olduğu için, Paris sokaklarında yerini bulmakta biraz güçlük çekmişti. Sokaklarda, duvarlara yaslanmadan yürüyebilecek hale gelmesi de birkaç haftasını almıştı. Beatrice'in –üstelik ona gülümseyen– şiş yüzünü gözlerinin önünden uzaklaştırmak için ikide bir gözlerini kapatması gerekmiş, bu yüzden, birçok kez, bir sokakta ya da bir mağazada durmak zorunda kalmıştı! O her yerdeydi; hatta gözünü kapattığında, göz kapaklarının altında bile beliriyordu ve ona, kan lekeli dişlerini göstererek iğrenç ve gevşek bir öpücük yolluyordu.

7.05'de yem kabını ayçiçeği taneleriyle doldurdu. Sonra, hayvanın banyosunun içindekileri –annesinden kalma büyük bir fırın güveciydi bu– minnacık lavaboya boşalttı ve bidondaki suyla yeniden doldurdu. Pumblechook bunları görmezden geliyordu; başkalarının yanında kesinlikle yıkanmazdı ve sahibine karşı, çok ufak da olsa, minnet duygusu beslediği izlenimini uyandıracak bir görüntü vermek de istemiyordu. Vincent'ın, Nationale Sokak'taki bir kuşçunun öğütlerine uyarak, eline aldığı bir püskürteçle tüylerine plastik kokan bir su fışkırtmasını, gururlu bir küçümsemeyle karşıladı.

Saat 8.00'de kamyonu, henüz açılmış olan dispanserin park yerine yerleştirdi. Her pazartesi sabahı gibi, bu kadar uzun bir boş zaman olmasına hayıflandı; ancak, mahallenin

vitrinlerinin bir listesini çıkartarak oldukça keyifli bir vakit geçirdi ve hoş bir rastlantı eseri yolunun üzerinde bulunan modern bir umumi tuvalete girerek postaneden önceki son çeyrek saatini de burada harcadı.

Posta kutusunda öbür dünyadan yollanmış bir mesaj yoktu. Bankadan gelen bir zarfı, açmadan çantasına koydu ve Paul-Verlaine alanındaki yüzme havuzuna gitti. Yüzeyinde, camlara çarpıp yansıyan ıslık sesleri ve su yutanların çıkardığı hırıltılar arasında, kauçuktan bazı kafaların yüzüştüğü ılık sulara, tek hamlede attı gövdesini.

Dispanserden içeri girdiğinde saat 14.50 idi.

5

Bekleme salonu dolmuştu bile. Koridora geçişi sağlayan camlı kapıdan içeri süzülürken, neon lambasının ıslak ışığında denizanaları gibi yüzen on kadar surat gördü.

Bruno Sémione'un odası açıktı. Artus, müdür ve dostu olan Sémione'u, her zaman olduğu gibi, kollarını arkasında kavuşturmuş, ak saçları tavanın yarıklarına doğru duman gibi yükselmiş, yüzü pencereye dönük, düş kurar halde buldu – insanın bu koşullarda düş kurabilmesi için, bu alanda hayli yetenekli ve inatçı olması gerekirdi, çünkü, tozla kaplı camların arkasında görünen manzara, çamurlu bir ışığın güç bela sızdığı iki metrekarelik bir avludan ibaretti.

– Demek geldin, dedi Bruno istifini bozmadan. Gel bakalım, ihtiyar Sémione'un semaveriyle ısın biraz. Abseler bekleyedursunlar hele.

Müdür, Çehov'un öykü kahramanlarını andırabilmek amacıyla, soyadının yarattığı Slav çağrışımlarını abartmaktan hoşlanıyordu. Aslında, Fransa'nın Auvergne bölgesin-

den gelmişti; babası, Clermont-Ferrand'daki Michelin fabrikasının Michelin okulunun Michelinli çocuklarının Almanca öğretmenliğini yapmıştı. Semaver dediği ise, dispanserin, büyük olasılıkla, 1912'de, dönemin başbakanı Raymond Poincaré tarafından açıldığı tarihten kalma teneke bir çaydanlıktı, üstelik içi ve dışı öyle bir kireç bağlamıştı ki, üstneojen dönemi mağaralarından birinden getirilmiş bir kireç taşı sanılabilirdi.

Çaylarını ayakta, fincanlardan çıkan dumanların arasından birbirlerine kaçamak bakışlar atarak içtiler. Konuşmaları bir süre, kaynar sıvıyı höpürdeterek içerken sırayla çıkarttıkları seslerden ibaret oldu. Artus ve Sémione birbirlerine, çay ve sessizlik temeline dayanan bir sevgiyle bağlanmışlardı. Artık çoktandır, geçen zamana karşı ürümekten vazgeçmiş iki köpek gibiydiler, damaklarında sadece eski bir et tadı kalmış, kendi burunlarına şaşı şaşı bakan iki kırma. Birbirlerini görür görmez, aynı soysuzluktan gelme, aynı inançsızlıkları paylaşan, insanlığın ilerlemesini aynı kuşkucu sabırla, asfalttan bir alacakaranlıkta, Paris'in fakir bir semti olan onüçüncü bölgedeki bir dispanserin kirli camları arasından izleyen kişiler olarak tanımışlardı. Aynı şekilde, gözleri kapalı, varlıklı semtlerin genç ninelerinin aerobik salonlarında şişirilmiş kaslı kalçalarını ya da kokainci yöneticilerin morarmış derilerini değil, sıska kolları bacakları, şişmiş bezeleri ya da yumuşak karınları yokluyorlardı. Onları ölünceye kadar maddi refaha kavuşma umudundan uzaklaştıran böylesine bir tercihin nedeninin, çok hayırsever olmalarından ya da keskin bir onur ve adalet duygusundan kaynaklanmadığının bilincindeydiler; mesele, basit bir saptamadan ibaretti: yaşam zaten, zamanlama sorunları, duygular ve faturalarla yeterince karmaşıktı, bir de bunlara vicdan zorlamalarının sıkıntılarını eklemenin âlemi yoktu. Böylece, yaşam çizgilerinin dar bir yolda, ağır bir tempoyla

ilerleyişini, özverilerinden kaynaklanan rahatlığa kurularak, izleyebiliyorlardı.

Sémione, sonunda, suratını buruşturarak son bir yudum daha çay içmeden önce,

– Bu sabah biri seni görmeye geldi, dedi.

Artus yanıt vermedi. Bu tür ziyaretlerden hayırlı bir sonuç çıkmazdı.

Artus'un Sémione'dan başka dostu kalmamıştı, o da zaten hiçbir zaman onu ziyarete gelmezdi. Bazen birlikte yemek yemeye giderlerdi, ya da Petit Pompon'da iki tek atarlardı. Béatrice artık Vincent'ı dispanserden almaya gelmeyeli, bu daha sık tekrarlanır olmuştu. Buna bir de, cuma akşamları, birlikte gittikleri, Clisson Sokağı'ndaki geleneksel poker partilerini eklemek gerekirdi. Ancak, müdür, Pumblechook'un –ve aynı zamanda Artus'un– dört tekerlekli kafesine bir kez bile adımını atmış değildi.

– Kim olduğunu sormadın, diye gözlemledi Sémione, çayından bir yudum daha alarak.

Artus, gülümseyerek, başıyla hayır işareti yaptı. Duvar saatine göz attıktan sonra, fincanın içindekini bir dikişte midesine indirdi ve tam, sakat ve hasta kullarının yanına gitmek üzere odadan çıkıyordu ki, Bruno'nun sözlerine yakalandı.

– Öğleden sonra tekrar uğrayacağını söyledi.

Kaderine razı olan Vincent geri döndü.

– Hadi anlat bakalım.

Sémione önce çayını bitirdi.

– Onsekiz yaşında, esmer. Yüzü... çok çarpıcı.

Artus, siyah saçlarla çevrili ve çok çarpıcı nitelikteki bir yüze benzeyecek her türlü şeyi büyük bir özenle ayıklayıp çıkartmıştı yaşantısından; elini uzunca bir süre alnına bastırarak, oradan tanıdık bir görüntü çıkartmaya çalışmak zo-

runda kaldı; ama anımsayabildiği tek şey, o bildik ve hazin hayalet oldu, acımasız yerçekimi yasalarına karşı direnebilmek için havaya tutunmaya çalışarak kollarını çırpan genç bir kadının görüntüsüydü bu. Allahtan bu hayalet onsekiz değil, otuzbeş yaşındaydı: bu sayede katil Artus derin bir nefes alabildi ve Sémione'a, geveleyerek, gerçekten bunun kim olabileceğini bilmediğini söyledi ve odadan çıktı.

Müdür, yüzünde tasalı bir ifadeyle izledi onun odadan çıkışını.

Tüm öğleden sonra boyunca, doktor Artus yara sardı, tedavi etti, göğüs dinledi, muayene etti, tanı koydu, tahminde bulundu, açıklamalar yaptı, tavsiyelerini iletti, reçete yazdı, açıkladı, rahatlattı, iğne yaptı, pansuman yaptı, yasakladı, şakalaştı, dinledi, ferahlattı, vazgeçirdi, teşvik etti ve Sémione'un söylediğini düşünmeye fırsat bulamadı.

18.35'e doğru son müşterisi olan, Corvisart İstasyonu'nda, metronun merdivenlerini kaykayla inmeye kalkan genç bir Çinliyi kapıya kadar geçirdi ve kapıyı kapatmadan önce, tentürdiyottan sararmış parmaklarıyla, el sallayarak uğurladı onu.

18.42'de, bir dosyanın eksiklerini tamamlamak üzereyken kapı çalındı.

Tek bir vuruş, açık ve seçik.

Artus başını kaldırdı.

Kapı açıldı ve Camille, bir bomba gibi düştü hayatının ortasına.

6

Kamyonun içine kar yağmaya başladı. Şoför mahallinde uçuşan beyaz ve pamuksu pullar, kuşun, çeperin saclarına çarparken çıkarttığı gong sesinin temposuna uygun olarak

dans etmekteydiler. Umutsuzca bir çıkış yolu arayan Pumblechook, sıkıntısından çevresine tüycükler ve kuş pisliği saçıyordu. Bir süre, tavanda aralık duran küçük vasistasın kenarına tutundu, kırılmaz camı gagalayarak zorla dışarı süzülmek istedi. Kapılara saldırdı, kendinden geçerek sürücünün koltuğunu ısırdı, hiçbir sonuç elde edemeden, bağırdı durdu çölünün ortasında, ama kimse onu duyamazdı.

Kriz şiddetliydi ama kısa sürdü. Tünek, düşerken, kasıcıları raftan aşağı yuvarlamıştı; yerlere ve kuşetin üstüne yem taneleri saçılmıştı. Papağan sonunda soluk soluğa kaldı, gözü yarı kapanmış vaziyette hızlı hızlı soluk alıp verirken çıkarttığı gıcırtıyı andıran küçük sesler dışında ses çıkartamadan yere yığıldı. Bu sırada son kar taneleri çevresine düşmekteydi.

Artus döndüğünde onu böyle buldu. Şoför mahallinin görünümü, tam da o akşamki ruh haline benziyordu.

Vincent, yumuşak bir hareketle kuşu ellerinin arasına aldı. Hayvanın uzun pembe kuyruk telekleri sarkmıştı. Alt tarafındaki etin titreşimlerini belli edecek kadar dikilmiş olan tüyleri yatıştırdı, bundan nefret ettiğini bile bile, onu canlandırmak umuduyla gözlerinin ve gagasının üstüne hafifçe üfledi.

Pumblechook bu tür nöbetlere öyle sıkça tutulmazdı. Artus onu bir kez, Beatrice'in öldüğü gün bu halde görmüştü. Vincent, cesedini yaprak-kayaçlı taşlardan oluşmuş bir kefene sardığı kadının, o ani ve kesin yok oluşunun şaşkınlığı içinde külüstür Volvo'suna döndüğünde, Pumb'u, pislenmiş kafesinin dibinde, pençeleri hâlâ demirlere yapışık, barınağının leş kokulu ıslaklığı içinde, küçük tiz seslerle S.O.S.'ler çıkartır vaziyette bulmuştu.

O gün de kuşu ellerinin arasına almış ve Beatrice'e artık bir daha hiçbir zaman gösteremeyeceği tüm şefkatini ona yöneltmişti. Alçak sesle, özenle en yumuşak sözcükleri se-

çerek, olan biteni ona anlatmış, artık her gün her ayrıntısını kusacak hale gelinceye kadar tekrarlamak zorunda kalacağı tüm mutsuzluğunu dua edercesine ona anlatmıştı, ilk olarak.

Bir önceki seferde olduğu gibi, birkaç dakika sonra, Pumblechook'un, göz kapaklarının çevresindeki kırışık kül rengi deri katmanının ortasındaki kırmızı gözü, kor parlaklığına yeniden kavuştu.

Hava kararmıştı ve dispanserin park yeri, ince bir yağmurun ıslattığı, kökeni belirsiz kavuniçi bir parlaklık içinde yüzüyordu. Artus haftanın her günü, kamyonunu, hırsızlardan ve polislerden uzak olan buraya park ediyordu. Ancak, akşam olup da bekçi, avlunun parmaklıklarını kapatmaya geldiğinde oradan ayrılıyordu; o zaman da geceyi geçirmek üzere, semtin sakin sokaklarından birine gidip yerleşiyordu.

Pumb hırıldadı, sahibinin ellerinden kurtuldu ve rafın üstüne, çalar saatin kenarına kondu, heyecanı henüz yatışmamıştı ve hâlâ titriyordu.

Artus, küçük masanın önündeki tabureye oturdu. Yüzünü avuçlarının arasına alarak kuşu seyretmeye başladı. Pumb ise, zaten bildiği, az önce birden bütün vücudunu titretmiş olan o şeyin, onu saç duvarlara fırlatmış olan, o altüst edici gerçeğin doğrulanmasını bekler gibiydi.

– Hey gidi Pumb, ne oldu biliyor musun diye mırıldandı Vincent. O geri döndü.

7

Dekorun bulanık manzarası üzerinde ani olarak karşısına çıkan görüntü, çok belirgin bir biçimde Beatrice'in hatlarını taşıyordu: kısa ve siyah saçlar, siyah ceket ve pantolon, kö-

mür rengi bir bakış. Karanlıklardan fışkıran bu görüntü karşısında gözleri kamaşan Artus'un dili tutuldu.

Görüntü, Vincent'ın sessizliğine karşın, ona doğru yürüdü. Attığı her adımda, Artus'un vicdanında kara bir leke büyüyor ve yakın belleğinde biriktirdiği her şeyi silip atıyordu. Beş yıldır Hayra ormanıyla arasına çektiği tüm küçük zihinsel setler yıkılıyordu. Beş yıl, beş adım. Ve işte, birden kararan gecenin ortasında, Béatrice'in yüzü, siyah ve beyaz, kan kırmızısı dudaklarıyla adeta patlıyordu.

Geri dönen hortlak, Béatrice, kendisinin hiç tanımamış olduğu onsekiz yaşını gözler önüne sererek kazandığı güçle karşısına dikilmişti. Ve ona gülümseyerek, mahallenin tüm yara ve berelerine destek olmuş olan yeşil plastik koltuğa kuruluyordu – bu oydu, tereddüte yer yoktu.

Gülümsüyordu, ama belli belirsizdi bu tebessüm: Artus'un istemeyerek de olsa dışa vurduğu heyecan, onu belki de tedirgin etmişti.

Gülümsemesi donup kaldı ve dudaklarından –Béatrice'in dudaklarından, daha dün, kan köpükleri içindeki dudaklarından– birkaç sözcük döküldü. Vincent geriye doğru kaykıldı.

– Ona bu kadar çok mu benziyorum?

– Hortlağın sesinde acıma izleri vardı.

Evet ona benziyordu. Ona benziyordu! Belki çenenin şeklinde daha bir kararlılık vardı... Bakışı da daha parlaktı (daha da parlaklaştırmak için gözbebeklerinin içine portakal sıkan Andaluzya kadınlarının bakışı aklına geldi)... Béatrice'in bakışı daha yumuşaktı, daha derindi, sizi öyle sert biçimde kendi kendinizle başbaşa bırakmazdı – bununki, sizi içine çeken ıslı bir bakıştı.

Artus, tek sözcük söylemekten aciz bir halde, yüzüne kibarca soru soran bir ifade vermeye çabalayarak, bir dizi tutarsız davranışa yeltendi. İşini bitirmiş olduğu dosyayı önce

kapattı, sonra yeniden açtı, Sémione'u yardımına çağırmak üzere telefonun almacını kaldırdı, sonra vazgeçti, çekmecenin birinde, orada bulunması olanaksız olan bir paket sigara arandı – tüm bunları yaparken de, henüz Camille adını almamış olan ve sakin bir tarzda sorduğu sorunun yanıtını bekleyen bu genç kadından gözünü ayırmıyordu.

Sonunda, kaçınamayacağı varlığa boyun eğerek konuşmaya çabaladı, ses tonunun, –başarısız bir biçimde– kayıtsızmış gibi görünmesine çalışıyordu, ama aslında bu ses tonu, tüm görünümünün yansıttığı dokunaklı felaketzede ifadesini pekiştirmekten başka bir işe yaramıyordu.

– Özür dilerim... Kime benziyor olabileceğinizi çıkaramadım. (Böyle dedi. Masanın üstünde, çaprazlama birbirlerine geçirdiği parmaklarının üzerinde havaya kalkık duran başparmakları, bunun tam tersini iddia edercesine sinirli sinirli sallanmaktaydı.)

– Bir yanlışlık söz konusu değil bay Artus.

Vincent dirseklerini yan yana masanın üzerine koydu; iki başparmak, hafif titremesini engelleyemedikleri çenesine destek oldular. Karşısındakinin konuşmasını sürdürmeye teşvik etmek için kaşlarını kaldırdı.

– Sizle gelip gelmemekte epey tereddüt ettim. Tüm bunları... yeniden gündeme getirmek şart mı diye düşündüm. Ayrıca, sizi bulmak da kolay olmadı.

Bu son sözleri, çok alçak sesle, neredeyse duyulmayacak bir biçimde, başı hafifçe kenara eğilmiş bir şekilde söylemişti, bakışları ise masa boyunca, ebruli mantar muşambaya doğru süzülmüştü.

Artus gözlerini yumdu.

Yeşil duvarlar dalgalanıyordu.

Önündeki kara alev, odanın havasını titreştiriyordu.

Midesi bulanmıştı.

Tüm ağırlığıyla başparmaklarının üzerine abanmış bulu-

nan kafasını dengede tutmakta güçlük çekiyordu.

– Size bir öykü anlatmaya geldim doktor. Annesini sevmeyen bir küçük kızın öyküsünü... Yoo. Başlangıcım yanlış. Annesini önce çok seven, sonra ondan nefret eden bir kızın öyküsü... Benim adım Camille. Annem, Béatrice.

Camille'in eli büyük siyah deri torbasında kayboldu ve içinden bir paket Craven sigarası çıkardı.

Bowling'de, sıyırıp geçerken dokunulan bir tek kuka, tüm diğer kukaları devirebilir: Artus, akşam için öngördüğü programı değiştirmek zorunda kalacağını hissetti. Bu kaydırma, denetlenmesi olanaksız bir zincirleme etkileşimle, tüm yaşamını altüst edebilecek bir nitelik taşımaktaydı.

Ortamda kötü bir sessizlik vardı. Artus kalktı, pencereyi açtı, bir işe yaramadığını gördü, pencereyi kapattı.

Geri dönerek duvara yaslandı, derin bir soluk aldı.

– Bana sizden hiç söz etmemişti.

8

Aldı sazı Camille.

Uzaklaştıkça insanın içini yakan bir ateş: annesi.

Camille beş yaşında, dokuz yaşında, on yaşında. Ateş her şeyi aydınlatıyor. Altında dinlenebilecek tek bir gölge yok. Keşfedecek bir şey de yok, ne renk, ne de ışık. Her şey ortada, daha şimdiden; dünyayı yeniden inşa etmeye gereksinimi yok onun. Camille bu tutsaklıktan hoşnut. Mutlu, gülüyor, ve Béatrice'i çevreleyen o yumuşak ve titrek havanın içinde yaşıyor.

Oysa çocukluk anlatılamaz. O, kendini anlatıyor, sözcüklerin bulanıklığında değil, yüzünün şeklinde, ellerinin hareketlerinde, kaçırılan ya da aranan bakışlarında, artık yetişkin olmuş bir çocuğun o sayısız ve değerli yanlışlarında,

unutulmaya karşı direnen bir gerçekliğin açığa çıkmasını sağlayarak: işte o çocuk, hepimizin geçmişte olduğumuz çocuk, halen olduğumuz çocuk, olmaya devam edeceğimiz çocuk, özlemekle ya da beklemekle ömrümüzü tükettiğimiz, içinde yaşadığımız çocuk.

Artus, et ve kemik konusunda tam bir profesyoneldir. Camille'in sözlerini dinliyor, ancak genç kızın bedeni, sözcüklerinden çok daha fazla şey öğretiyor ona. Buradan geçip giden bütün hastalar gibi, Camille de kendisinin bilmediği bir hastalıktan sözediyor.

Artus, konuşturuyor ama bedenleri dinliyor.

Alışkın. Boğuk ya da soluksuz bir ses, sarı ya da fildişi bir deri, gevşek ya da gergin, ıslak bakışlar, bir sarmaşık gibi önkol boyunca iç içe geçmiş ya da süt gibi beyaz bir derinin içine mavi ince saçlarını salıvermiş damarlar, sabırsız ya da boyun eğmiş eller, kokular da tabiî, ekşi, tatlı, sakatlanmış bedenlerin acılı ya da tasalı kokuları, bazen kaçamak bir limon ya da misk gülümseyişi her şey bir işaret, saç şeklinden ayakkabılara kadar. Artus bedenleri tıpkı bir şifre gibi çözüyor, sözcüklerin koruyucu siperi ardında korumasız bırakılmış bedenleri.

Camille, Beatrice isimli bir hastalıktan söz ediyor. Vincent, bayır aşağı devrilen taşlar gibi aralıksız yağan sözcüklerin sesini duymamak için genç kadının vücudunu izliyor.

Camille'in dizlerinin üstünde uçuşan elleri. Parmaklarının arasında kendiliğinden sönen sigaralar; ağzına neredeyse hiç götürmüyor. Bakışları dobra dobra, iki tümce arasında çikletini bir avurdundan ötekine aktarırken, dudakları küçümseyici bir ifade alıyor; omuzları dik, göğsü öne çıkık, bacak bacak üstüne atıyor, sonra tekrar indiriyor: tüm benliği bir başkaldırı ve hiçbir zaman tatminle sonuçlanmamış okşamaların yarattığı eksikliği yansıtıyor.

Vincent da sonu gelmeyen bir bayırdan aşağı yuvarlanı-

yor. Hiç küllenmeyen bir bellekten fışkıran hep aynı taş sürtünmeleri, aynı bitmeyen inilti, yaklaştığında toz ve kan parçacıklarına ayrışarak çürüyen, ama az ötede, sivri taşları yenmiş, yeniden bütünleşmiş, ulaşılmaz ve arzu uyandıran Béatrice'in bedeni.

Sonunda beklenen sessizlik. Ama iş işten geçmiş durumda ve Vincent, Artus'un programındaki gecikmeyi telafi edemeyeceğini anlaması için, saatine bile bakmasına gerek yok.

Şu anda Camille önden yürüyerek koridora çıkıyor. Omzundan arkasına attığı büyük çanta sırtını dövüyor.

Camlı kapının arkasında, Espérance* Sokağı dingin bir şekilde akıyor.

9

Pumb yanıt vermedi. Hâlâ şokun etkisi altındaydı, tüyleri diken diken ve ateşli. Gözlerinin kırmızısı solmuş gibiydi ve gözbebeklerinin çevresinde ince bir hâle oluşturuyordu.

– Haberin sende yarattığı bütün etki bu mu? Sana, o geri geldi diyorum.

Kuş, kafasını hafifçe yana yatırdı, belirgin bir bitkinlik ve iğrenme ifadesiyle gözlerini kıstı. Yaşayabileceği her şeyi yaşamıştı ve kendisini en karmaşık işkencelere dayanabilecek güçte hissediyordu. Sadece oradaki varlığının bile Artus için sürekli ve tükenmez bir kınama oluşturduğunu bilmek ona yetiyordu. Bal gibi biliyordu, o geri gelmemişti. Geri gelmeyecekti. İkisi birlikte, onsuz yaşamaya hükümlüydüler, sevecen ve acı bir nefretle, vicdan azabı ve kinle beslenen bir şefkatle. Sahibinin gözlerinde, her gün, sonuca varmayan dürtüler okuyordu. Tek bir hareket, boşaltılmış tü-

(*) Umut Sokağı. (ç.n.)

neği basit bir duvar askısına çevirmeye yeterdi – tek bir hareket: tali bir yolda açık bırakılmış bir pencere; kargaların kararttığı kışın ortasına fırlatılıp atılmış bir beyaz tüy yumağı; iş bitirici üç beş hava kabarcığı yüzeye çıkıncaya kadar, dolu bir lavabonun içine bastırılmış bir kuş kafası; belediyenin çöp kutularından birine özensizce atılmış, içinde tüyleri yolunmamış bir kümes hayvanıyla, hâlâ yarı yarıya fare zehiri bulunan yem kabının sokuşturulduğu naylon torba (belki pembe kuyruk teleklerinden biri, yine de, dikiz aynasına asılarak, süs niyetine saklanmış olabilir). Fikir üretme ve bunları hayata geçirme isteğinden yana sıkıntı yoktu. Ne var ki, adam fazla yufka yürekliydi ve Pumb, konuşan hayvan kurnazlığıyla bunun fazlasıyla farkındaydı.

Adam, bazen, ağlıyordu, unutması, kan kırmızısı gözlerini üzerine dikmemesi için kuşa yalvarıyordu. Bazen de tersine, içler acısı bir melankoliye kapılan papağan oluyordu; gözyaşı barındıran kesecleri olmadığı için de, gagası ya da pençeleriyle tüylerini yoluyordu.

– Bana inanmıyorsun.

Vincent içini çekti.

– Haklısın, o geri dönmedi. Gelen, kızıydı.

Pumb kafasını kaldırdı.

– Ve bil bakalım ne istiyordu, diye ekledi Vincent, işaret parmağını kuşun gagasının üzerinde usulca gezdirerek.

Kapanıştan önce kamyonu park yerinden çıkartmak gerekiyordu. Artus, en sevdiği köşelerden birine, dağıtım garının iki adım ötesinde, onüçüncü bölgenin tam göbeğinde olmasına karşın, küçük, sakin bir kenar mahalle köşesi olan Chef-de-la-Ville Çıkmazı'na gidip park etti.

Yerleştikten sonra, buzdolabından bir bira aldı ve arka koltuğa uzandı.

– Beni korkuttu biliyor musun?... Ona çok benziyor. Hele

o karanlık ve ısıran bakış... Onu sepetlemeliydim, elbette. Teselli edilmesi olanaksız dul rolü oynamalıydım. Aslında da öyle değil miyim? Olanaksız. Sesinden olsa gerek... Bunlar insanı aşan şeyler. Sanırım bir budalalık yapıyorum, ihtiyar Pumb. Onun böylece yaşantımıza girmesine izin vermemeliyim. Bana öyle bakma artık.

Artus kalktı, şoför mahallinin daracık alanını sessizce arşınladı. Bir peksimetin üstüne reçel sürdü, bir parçasını papağana uzattı, o da homurdanarak, gagasının ucuyla kaptı.

– Bana onun ne iş yaptığını sormayacak mısın? Soru sormayacak mısın?

Vincent, en çok, barınaklarının sükuneti içindeki bu uzun sohbetleri seviyordu. Pumblechook'un ona, kâh şıkırtılı, kâh tatlı ve ince sesiyle, sözü bazen, tüylü hayvanların üstünlüğüne getiren nutuklar atarak, ya da, sahibini düşüncelere daldıran, aşkın tehlikeleri üzerine ahlaki söylevler çekerek yanıt verişini dinliyordu. Ancak bu akşam, geçirdiği nöbetin etkilerini üzerinden tam olarak atamayan papağan, keyifsiz bir sessizliğe bürünmüş, yem kabının içinde kırılmış peksimet parçalarını isteksizce tırtıklıyordu.

– Bu kız ne arıyor biliyor musun Pumb? Gerçeği. İşte bu. Gerçeği. İstediğin kadar omuz silk. Tuttuğunu koparacak güce de sahip görünüyor.

Gece, kamyonun çevresinde boğuk boğuk gürlüyordu, kapkara dalgaları boş arsalara çarpıp, tavan lambasının ışığının yapayalnız sallandığı çıkmaz sokakta çalkalanıyordu.

– Beni bulmakta epey zorlanmış. Polislere gitmiş. Bu iyi kalpli insanlar, onu bu eski hikâyeleri kurcalamaktan vazgeçirmeye çalışmışlar. Herhalde bana söylediklerini tekrarlamışlardır. Anımsıyor musun, her yıl kaybolan insanların yarısı bile bulunamıyor... Üstelik, onların deyimiyle, "ailelerin çıkarlarını gözeten" araştırma kapandı... Ama bu inatçı keçi, gördüğün gibi, onlardan benim izimi bulacak kadar

bilgi sızdırmayı başarmış.

Artus, Camille'i tekrar gözünde canlandırıyor. Açık teniyle oynaşan tüm bu karalık. O yedi yaşındayken evden ayrılıp, onüç yaşındayken ortalıktan tamamen kaybolan Béatrice için kullandığı kırıcı sözler. Camille hesaplaşmak istiyor. Annesinin nerede olduğunu öğrenmek istiyor. Onun hâlâ yaşadığından emin, bir yerlerde. Uyuduğundan, yemek yediğinden, düş gördüğünden, şarkı söylediğinden, açık bir pencere önünde saçlarını güneşte taradığından...

– Tabii buna tahammül edemiyor. Ve ne istiyor biliyor musun?

Pumb yanıt vermeden gürültülü bir biçimde soluk aldı. Artus kalktı, hayvanın uyuyabilmesine yardımcı olmak için tüneğin üstünü örtmeye yarayan mavi çarşafı tavana astı.

Çarşafın kenarını kaldırıp baktı. Pumb, onu artık yeterince dinlemiş olduğuna inandığı için, kafasını kanadının altına yerleştirmişti bile. Artus, başını çarşaftan içeri soktu: ikisi birlikte kumaştan cibinliğin mahremiyeti içinde hapsolmuşlardı: hayvanın kalbinin dakikada yediyüz kere çarptığı duyulabiliyordu, hızlı hızlı soluk alışı görülüyordu. Artus, beyaz tüylerin altına doğru fısıldadı.

– Ne istiyor biliyor musun? Reddettim, merak etme. Annesini bulmasına yardımcı olmamı istiyor.

10

Geri geldi. Bir cuma günüydü, onbeş gün sonra. Hava soğuktu.

Park yerindeki kamyonda yalnız kalan Pumblechook, onun dispansere yaklaştığını hissetmiş olmalıydı; aniden bir ürperme krizine tutuldu ve kırmızı gözleriyle, açık duran vasistastan, insanın içini burkan bir melankoli ifadesiy-

le, dışarısını seyretmeye koyuldu. Kırılmaz camdan, Paris göğünün sayısız bulutlarla kaplı olduğunu görebiliyordu

Artus'un bürosunun kapısında tek bir vuruş, açık ve seçik. Kamyonda Pumb ürperdi.

Çok fazla kalmadı. Topu topu birkaç saniye.

– Hasta kabullerim bitmedi henüz. Sizinle görüşemem.

– O halde daha sonra tekrar uğrarım, dedi Camille, yarım bir tebessüm lütfederek.

Vincent, kurtuluşu cuma günü programına sarılmakta buldu, haftanın en yüklü programıydı bu; bir yandan bakışlarıyla genç kızı yeşil koltuğa oturmaktan alıkoymaya çalışıyor, bir yandan da güneşliğe yapıştırılmış beşinci notu aklından çıkartmamaya çalışıyordu: 18.00 - Semione'la toplantı. Bilanço / projeler. 18.30 - Kamyonu park et. Pumb'ın bakımı. 19.30 - Petit Pompon'da aperitif. Semione yemek. 21.00 pok.

- Saat ondokuza doğru, olur mu diye diretiyordu Camille.

- Olanaksız. Üstelik bunun bir faydası da yok. Size anlatacak bir şeyim yok benim, size yardımcı olamam. Neden derslerinizle ya da dostlarınızla ilgilenmiyorsunuz? Sizin yaşınızda, hayalet peşinde koşmaktan çok daha ilginç şeyle yapılabilir. Beni rahat bırakın.

Artus pek bitkin görünüyordu, ama bu Camille'i pek etkilemişe benzemiyordu. Elmacık kemikleri soğuktan kızarmıştı, gözleri parlıyordu ve büronun boğucu havası içinde adeta çevresini serinletiyordu. Üstünde petrol mavisi bir gocuk, bir blucin, kırmızı yün eldivenler vardı. Son demlerini yaşayan kış, Paris'in üstüne nemli bir rüzgar salmış, Camille'in siyah saçlarını öfkeli tutamlar halinde dağıtmıştı. Kıpırdamıyor, yanıt bekliyordu, kendinden emindi.

Vincent hüzünle bakıyordu ona. Annesi de emindi bir zamanlar kendinden. Beatrice de aynı çocuksu güveni, haklı bir nedeni olmayan aynı iyimserliği taşırdı.

- Lütfen.

Sonunda yerini, düzenli aralıklarla ruhunu cici doktor Artus'a tedavi ettirmeye gelen yaşlı bir Srilankalı'ya bırakarak gitti: uzman bir sessizlikle, egonun ülserlerini, benliğin kasıntılarını hafifletmede Vincent'ın üstüne yoktu.

Hasta kabulleri bitti. Hastalar, doktorsuz ve dispansersiz geçecek olan iki günle başa çıkmak üzere evlerinin yolunu tuttuktan sonra, Artus, şiirsel bir anlatımla "Bilanço /proje" olarak adlandırılan ve iki hemşireyle gencecik sosyal danışmanın da katıldığı haftalık toplantı için Sémione'un bürosuna geçti. Bir süre sonra toplantıdan çıktığında, o yine karşısında tüyleri yolunmuş ıhlamur ağacının altında gocuğunun yakası kalkık, Espérance Sokağı'nı boydan boya kateden buz gibi rüzgâra karşı, tek ayağının üzerinde zıplayarak onu beklemekteydi.

Artus, başı önde, park yerine giden girişe daldı. Anahtarını ön kapının kilidine soktuğunda Camille yanıbaşındaydı.

Sodyum buharlı bir lamba avluya zayıf bir ışık sızdırıyordu.

Camille'in şaşkınlık ya da düş kırıklığını yansıtan sesi: "Gerçekten benimle konuşmak istemiyor musunuz?" Vincent koltuğuna tırmandı, kapıyı çarptı, motoru çalıştırdı. Ama kız, öbür tarafa dolanmıştı bile ve yan koltuğun kapısının camını, işaret parmağını kıvırarak sabırsızca tıklatıyordu.

Artus hoyratça geri gitti, onu koruyan istem dışı hareketleri artarda sıralayarak önden çıkmak için manevra yaptı (18.30 Kamyonu park et. Pumb'ın bakımı. 19.30 Petit Pompon'da aperitif. Sémione yemek. 21.00 Pok. Poker partisi büyük olasılıkla gece geç vakte kadar sürecekti, hatta belki de, sık sık olduğu gibi, gün ağarıncaya kadar. Sémione'la, Clisson Sokağı'nda, koz helvasından yapılmışa benzeyen dev binanın dibinde, birbirlerini başlarıyla selamlaya-

rak ayrılacaklardı; birkaç saatlik uykudan sonra, gününün gerisini, cumartesinin pazardan önce gelen gün olduğunu unutmaya çalışarak geçirecekti.

Birden sol kapı açıldı. Camille bir kez daha kamyonun çevresini dolanmıştı ve bu kez, bir eli direksiyona yapışmış olarak, basamağın üstünde dikilivermişti. Ağzından buğular fışkırıyordu.

Bari bir cevap verseydiniz! Hey, buraya bakın: sizinle konuşuluyor burada!

Artus gözlerini yumdu ve zaman, zor anların alışılagelmiş eğilimine uygun biçimde, ağır çekime geçti. Sol tarafında, bir hışırtı içinde, Camile'in elinin kapı tokmağının üstüne konduğunu, kapıyı ardına kadar açtığını, hiç bitmeyecekmiş gibi gerilip daha büyük bir şiddetle çarpmaya hazırlandığını hissetti. Birkaç ufak sonsuz zaman aralığından sonra, sımsıkı kapanmış bir bölme, onu bu geveze ve zıp zıp zıplayan kudurganlıktan soyutlayacaktı. Gözkapaklarının koruması altında, kapının çarpmasını beklerken akşam programını yeniden düzenlemeye çalıştı. (Değişiklik olsun diye, Villa Auguste Blanqui'ye park edecekti. Böylece bu gece, kâğıt oyunundan sonra kamyona ulaşmak için iki adımlık yeri kalacaktı. Petit Pompon'a birazcık geç kalsa da olurdu; Sémione beklerdi. Pumb'la ilgilenmeyi sakın unutmamalıydı).

Birden, kapı daha yarı yoldayken, büyük bir beyaz tüy kükremesi kontrol panelinde patladı. Papağanın şaşkın gözü Camille'in üstüne dikilmişti. Kuş, bağışlanabilir bir yanlışlığın kurbanıydı öyle işte, kız anasına çok benziyordu.

Zaman normal akışına döndü.

- Bu da ne böyle?

Pumblechook. Albinos. Ayrıca, bir gördüğünü bir daha unutmaz, diye yanıtladı Artus, kaderine razı olmuş bir halde, ama gözleri hâlâ inatla kapalı.

Bir iki lafladıktan sonra, kamyon Vincent-Auriol Bulvarı'ndan, Bercy Köprüsü'ne doğru yola çıktı.

Poniatowski Bulvarı, Soult Bulvarı.

Konuşmak gerekecekti.

11

Kamyon, öylesine gidiyordu, başına buyruk gibi.

La Vilette'de, Bilim Merkezi'nin önünden geçerken Géode'un* pırıltılı topunu gördüler, Ourcq Kanalı boyunca uzandılar, Quai de Valmy'den tekrar güneye indiler.

Paris, yanlarından ışıl ışıl sallanarak akıyordu. Arkada Pubmlechook, tüneğine yapışmış, gözünü yolcudan ayırmadan, sallantılara direnmeye çabalıyordu.

– Annem Paris'ten nefret eder. Burada kapana kısıldığını düşünür. Benimle yaşadığında, bütün zamanını kaçış planları kurmakla geçirirdi. Sizle de öyle miydi?

– Evet, çekip gitmek, onun takıntılarından biriydi.

– Geçmiş zamanı kullanıyorsunuz, elbette. Sizin için o öldü. Kabulleniyorsunuz. Özünde onu pek fazla sevmiyordunuz. Onun tepkisi kesinlikle böyle olmazdı.

Kamyon bir kırmızı ışıkta durmuştu. Camille, doktor Artus'un tepesine kırkbir yele kondurulmuş derin ve belirgin kırışıklarla kaplı yüzüne bakıyordu.

– Biliyor musunuz, sizi bulmakta epey zorlandım. Evi terk ettiğinde annem bize hiçbir şey söylememişti. Ne sebeple gittiğini de, kiminle gittiğini de. Bir hırsız gibi. Sonraları, neredeyse gizli gizli görmeye gelirdi beni. Bir hırsız gibi, evet. Bir hırsızdı o. Bu nedenle ben de onu bulmak istiyorum. Bana geri verilmesi gereken pek çok şey var. Yıllar-

(*) Paris'teki La Villette Bilim Merkezi'nde bulunan, içinde 1000 m²'lik dev bir sinema ekranı olan, çelik tüp ve üçgenlerle kaplı yapı. (ç.n.)

ca hayat. Onu bulacağım.

– Onu bulamayacaksınız. Üstelik bulsanız bile, daha önce çaldığından da çok şeyinizi alıp götürecektir. Boşverin. İnanın bana.

Camille, ayakları torpido gözüne yaslanmış durumda, bir sigara yaktı.

– Babam gibisiniz. Morukluğunun verdiği alışkanlıklara rahatça gömülmek için, geçmişe yeterince sünger çektiğine inanıyor. Ben de aynı şeyi yapmalıymışım. Cici cici hukuk öğrenimimi sürdürüp, birkaç yıl sonra da bir avukatlık bürosunda pineklemeliymişim, boşanma hesaplaşmalarını, ara kapı dramlarını, çöp tenekesi trajedilerini çözmeliymişim. Ve en kısa zamanda, sizler gibi olmalıymışım: ödlekliğin ve her şeyden elini eteğini çekmenin turşusunu kuran tipler! İstemez, kalsın!

– Göründüğü kadarıyla savcılığı avukatlıktan daha iyi becerirdiniz. Ama bu zeminde tartışmaya niyetim yok. Genel olarak sohbet etmekten sıkılırım, ama sizinle sohbet etmek özellikle daha da sıkıcı.

Camille kaşlarını kaldırdı, gülümsedi.

– Daha ilk buluşmalarda bu kadar iyi anlaşmak ne hoş. İzini bulacağımıza eminim. Sonra, bana ondan söz edersiniz.

Vincent, yan camı açınca, kabinin içini Pumblechook'u isyan ettirten hırslı bir rüzgâr doldurdu. Paris caddelerindeki bu aptalca gezintiye ve bu saçma sapan konuşmalara bir son vermeliydi artık. Hayra Vadisi'nde, istenmeyen bir konuğun yaklaşması ile birlikte, ürkmüş atların huysuz çığlıklarını andıran ısrarlı alarm zilleri çalmaya başlamıştı. Artus, sakin saldırganlığını yanı başına yerleştirivermiş olan bu yeni yetme kıza hayretle bakmaktaydı. Beatrice'in ezilmiş elinin taşların altında yavaş yavaş kayboluşu yeniden

gözlerinin önüne geliyordu. 19.15. Semione ile buluşmasına zamanında yetişme şansını henüz yitirmemişti. Bastille rıhtımının kenarında, Bourdon Bulvarı'na gelince, kamyonu park etmiş araçların yanında, ikinci sırada durdurdu.

– İnin. Birbirimize yeterince zaman kaybettirdik. Biliyor musunuz, irsiyete karşı koymak pek olası değildir. Anneniz de tahammül edilmez biriydi. Kaybolmasına sevindim. O gün bugün, yaşantım ne kadar huzura kavuştu, bilemezsiniz. Lütfen siz de öyle yapın. Kaybolun, Bir daha da beni görmeye gelmeyin.

Pumblechook, arkasında, hafif hafif inliyordu.

Camille, Artus'a baktı.

– Gözlüklerinizi değiştirseniz iyi olur, bunlar fazla genç işi.

Kapıyı yavaşça kapattı. Uzaklaşırken, Artus arkasından bakmadı.

12

Onu bir süre görmedi. Camille'in görüntüsü yavaş yavaş rahatlatıcı bir sis perdesinin ardında siliniyordu. Öyle birisi gelmiş miydi sahi?

Evet. Bunu anlamak için Pumblechook'u gözlemlemek yetiyordu: tüyleri, birkaç günde, Cinq-Diamand Sokağı dönemindeki gibi yeniden canlı ve parlak bir görünüş almıştı; Vincent, kuşun hiç eksik olmayan minnacık gri pirelerini araştırırken, karnındaki yumuşak tüylere üflediğinde, bir kadın cildi gibi, her zamankinden daha pembe ve esnek bir ciltle karşılaşıyordu. Oysa bu olağanüstü papağan, Hayra'dan sonra, tüm görkemini yitirmiş, donuk, soluk, çoğu zaman nezleli, yıkık, soluksuz, hasta balık bakışlı, eklemleri şişmiş, kafası gereğinden sık kanadının altında duran küçücük bir yaratığa dönüşmüştü.

Camille'i görmek, tüylerine o kusursuz ihtişamını yeniden kazandırmaya yetmişti. Yeniden neşeli ve muzip bir kuş olmuştu; gündüzleri saatlerce, sabırla Tabula Rasa'nın melodisini taklit etmeye çabalıyordu. Hatta bazen, formika masanın üstünde dans ettiği bile oluyordu ve sahibinin gözüne, sürekli olarak, silinmez, canlı bir sitem gibi görünmemek için çaba harcıyordu.

Artus, bu yeni ruh haline sevinmekle birlikte, nedenini kestirebiliyordu ve, günleri gediksiz düzenlerine yeniden kavuştuğu halde, her yıl olduğu gibi, yaklaşan ilkbaharın yarattığı nedeni bilinmez ve dokunaklı melankolinin de etkisiyle, daha da şiddetlenen bir kaygının etkisinde kalıyordu.

13

Çünkü ilkbahar yerleşmekteydi ve Artus açısından, Bobillot sokağındaki ıhlamur ağaçlarının üzerinde taze genç tomurcukların ışıldamasından daha hüzünlü bir şey düşünülemezdi; her bakışta işaretlerini gördüğü ve kendini dışlanmış hissettiği bu evrensel yeniden doğuştan daha yürek paralayıcı bir şey olamazdı.

Oysa o, Artus, yeniden doğmuyordu. Bu tatsız ortamda ona hayat veren bir özsuyu yoktu. Hiçbir güç onu kuzeye doğru kıtaları aşmaya, nehirleri, akıntıya karşı geçmeye yöneltmeyecekti. Ne de, tüm mahallenin hayvanlarının niyetlendikleri gibi, Sainte-Jeanne-d'Arc Kilisesi'nin arkasında, Blumenthal Parkı'nın çalılıklarında, ya da Quai de la Gare kıyısındaki terk edilmiş arsalarda çılgınca çiftleşmeye! Artus, ilkbaharın geçersiz olduğu tekdüze bir bayırdan aşağı kaymaktaydı, giderek koyulaşan, soluklaşan bir sisin içine dalıyordu ve kuşların giderek artan cıvıldaşmaları, her yıl,

sanki onunla alay ediliyormuşçasma onu yaralıyordu.

Hava az önce kararmıştı. Uygun bir yer aramak için mahalleyi bir uçtan öbür uca dolaştığı sırada, bir motosikletin ışıklarının onu dispanserden beri inatla izlemekte olduğunu fark etmemişti.

Tolbiac Sokağı'nın altından geçip, aşağıya doğru, Massena Bulvarı'na açılan ve iki sıra bina arasına bir lağım gibi dalan Chevaleret Sokağı'nda alışılmadık bir yer buldu.

Zar zor park etti. Gelen geçeni bol bir yer olduğundan, gece için perdeleri çekmek zorunda kaldı. Pumblechook'a uzun uzun su püskürttü, sonra kuruttu, karnını doyurdu. Gününün nasıl geçtiğini anlatarak onu tavlamaya çalıştı. Sonra, bir süre uzandı, birkaç sayfa kitap okudu ve sonunda mideye indirecek bir şeyler aramanın vakti geldiğine karar verdi. Kuşu cibinliğinin altına soktuktan sonra, loş kaldırıma indi. Kapıyı daha yeni kilitlemişti ki, o sesi duydu.

– Yine ben. Kapıyı çalmaya çekindim. Sizi yemeğe götürmek isterdim...

Oradaydı. Cüzzamlı duvara yaslanmış, motosikletinin selesinin üstünde, bacaklarını bitiştirmiş olarak oturmaktaydı.

– Sivrisinekler gibisiniz, diye iç çekti Artus. Işığı söndürür söndürmez o iğrenç vızıltı başlıyor.

– Ama ben sokmam... Eee?

– Eesi ne?

– Yani gidiyor muyuz?

– Hayır, gitmiyoruz. Uslu uslu vedalaşıyoruz. Ayrılıyoruz. Bir daha hiç görüşmüyoruz.

– Benim ne kadar sabırlı olduğumu bilemezsiniz. Annem bile buna çok şaşardı.

– Hayatta ne istediğini bilmek, düş kırıklığına uğramamanın en sağlam yoludur. Kendinizi akıntıya bırakmalısınız, başladığınız eğitimi paşa paşa sürdürmeli, işleri oluruna bırakmalısınız... Şu sıralar hiç sınavınız yok mu?

– Nasıldı? Hayatta istediğini bilmek... Özdeyişlere bayılırım. Bana öğretecek çok şeyiniz olduğunu hissediyorum. Hemen yakında, bir şeyler atıştırabileceğimiz bir bar biliyorum.

Artus, dibini delmek istermişçesine ellerini parkasının cebine soktu. Belli belirsiz bir endişe çökmeye başlamıştı üstüne, sebebiyse, kızın küstahça inadından çok, bu karşılaşmalardan aldığı beklenmedik ve yepyeni zevkti. Tehlike, asıl kendi içindeydi. İnsan ilişkilerine pek yatkın olmadığını bilse de, bunların her seferindeki kaçınılmaz ve yıkıcı olan sonuçlarından çekinse de, elbette yaşamında tek bir Hayra olayı vardı, buna karşı, nice gölgede kalmış batışlar, nice elle tutulmayan fiyaskolar! Camille'e karşı, ne genelde gayet iyi başardığı gibi, kendini koruma cesaretini buluyor, ne de bu karşılaşmanın ona verdiği aldatıcı zevkten vazgeçecek gücü bulabiliyordu.

Motosiklet Dessous-des-Berges Sokağı'ndan geçerken, hem sevgili Sémione'u düşündü hem de aynı anda gülünç duruma düştüğü duygusuna kapıldı, bu duygu ise, bildik bir şey gibi rahatlatıcıydı. Camille'in arkasında, selede oturuyordu, kafasında, kendisine ufak gelen bir koruyucu başlık vardı; elleri ise, ona dokunmak zorunda kalmamak için bagaja yapışmıştı.

Tolbiac Sokağı, Espérance Sokağı, motosikletin, yıllardır gitmekten kaçındığı bir sokağa girmek üzere olduğunu hissetti. Karşı çıkmak istedi, ancak rüzgâr, sözcüklerini havada yakalayıp gerilere doğru fırlatıyordu.

Motosiklet, sokağı boydan boya geçti ve Cing-Diamands Sokağı'nın aşağısında, Passage des Artistes* tabelasının önünde durdu.

(*) Sanatçılar Geçidi. (ç.n.)

14

Tezgâhının arkasında oturan patron, daracık salonun içine hiç durmadan, dünyanın dört bir yanından gelen üzücü haberleri aktaran radyoyu dikkatle dinlemekteydi. Sanki her an, Bağdat'tan, Phnom Penh'den ya da Manila'dan gelecek serseri bir havan topu, dükkânının orta yerine düşecekmiş gibi, çevresine şaşkın bakışlar fırlatarak başını sallıyordu.

El sürülmemiş omlet, Vincent'ın tabağında yıvışarak soğumaya başladı. Camille ise, her lokmadan sonra bir yudum süt içerek, büyük bir iştahla yiyiyordu yemeğini. Artus, iyice iştahını kaçıran üçüncü birasını da içti.

Camille, suskunluğunu fırsat bilerek onu gözlemliyordu. Kıza kaçamak bakışlar fırlattığında, pürüzsüz ve taze yüzünde, kötü niyetli bir hoşnutluk ifadesi yakalar gibi oluyordu.

Artus, Cinq-Diamands Sokağı'nı bir uçtan öbür uca geçen binlerce hayaletin baskısını hissediyordu üzerinde, sanki, şeytani bir sinemacı, barın camekânının arkasında, aynı anda, Béatrice'le birlikte buradaki ortak yaşamları boyunca yaptıkları tüm gezintilerin filmini oynatıyordu. Hatta henüz gencecik bir Pumblechook'un, o zamanlar çevrelerine mutluluk saçan bir çift tarafından, Nationale Sokağı'ndaki mağazadan alınarak, kafesinin içinde törenle taşınması sırasında koyuverdiği ilk ıslık sesini duyar gibi oldu.

Ve France-Info radyosu istediği kadar dünyadaki felaketlerle uğraşadursun, o sadece, bu binlerce adım sesini, bu gülüşmeleri bu fısıldaşmaları, evde ekmek kalmadığını haber vermek için pencereden bağırmaları duyuyordu.

Kendisini de bu gölgelerden biri, kendine benzeyen ve sonsuza dek, amaçsızca, dur durak bilmeden, her adımında Beatrice'in muzaffer anısıyla karşılaşarak, Cinq-Diamands Sokağı'nda gezinmeye hükümlü bu hayaletlerden biri olarak algılıyordu.

Yemek bitti. Camille, konuşmayı tek başına sürdürmüştü.

Boşalan kahve fincanını masaya bırakırken, "Bu sokakta oturuyordunuz", dedi. "İzini bulmakta epey zorlandım, biliyor musunuz?"

Vincent yanıt vermedi.

Pencereden, bir sürü Artus ve Béatrice geçiyor ve onları izliyordu. Bazıları el ele tutuşarak birbirlerine gülümsüyordu; kimilerinin elleri torbalarla, paketlerle doluydu; ama çoğu kez birbirlerinden metrelerce uzaklıkta yürüyorlardı. Artus zıvanadan çıkmış bir halde önde, kadın ise, adımlarını yavaşlatıp erkeği frenlemeye, görünmez bir tasmayla boğmaya çalışarak, eninde sonunda yavaşlayıp beklemek zorunda kalacağını ve böylece de onu iğneleyerek taciz etmeye devam edebileceğini bilerek, arkadan geliyordu: işte Béatrice buydu, tiksindirici, tapınılan, çekilmez, vazgeçilmez.

Kör ve sağırdı da üstelik, ona yalvaran bu kara bakışlarda Hayra bulutlarının dolaştığını göremiyordu. Çığrından çıkmış parmakların bir panjur ya da kaporta üzerindeki bu tıkırtılarında, Hayra'nın yabani midillilerinin nal seslerini duymuyordu. Ne de Vincent'ın sinirli sinirli boğzını temizleyişinde, molozların Hayra'nın bir bayırından aşağı yuvarlanışını...

Şu an, onlarca Béatrice geçiyordu sokaktan, her türden, her halleriyle Béatrice, ama hiçbir uçurum onları yok edemeyecekti. Hatta, onunla konuşuyorlardı bile: üstelik vicdan azabının acı sesiyle değil, onlara bir türlü yakıştıramadığı eflatun bir melankoliyle.

Hayır, Artus vicdan azabı nedir bilmezdi. Kendisini rastlantısal bir katil olarak görüyordu, meslek grubu için ne utanç, ne de iftihar vesilesi olan sıradan bir amatör. Eyleminin cezasız kalmış olmasıyla övünmüyordu. Aslında cinayet onu rahatlatmamıştı bile, yeryüzündeki temsilcisi Pumblec-

hook'un aracılığını kullansa da, kullanmasa da, Béatrice onu taciz etmeye devam ediyordu ve de devam edecekti. Vincent'ın yaşamında cinayet yeni bir gereksiz eylemden, fazladan bir yorgunluktan öte bir şey değildi.

Bir gün, Bobillot Sokağı'nda yürürken, Monmartre'daki Sacré-Coeur'ün minyatür bir kopyası olan Sainte-Anne Kilisesi'ne girmişti. Arabaların vızırtısıyla sarsılan sahanlıkta ilerlerken günah çıkartma kulübesini görmüş, içine girip diz çökmüştü.

Rahiple arasındaki bölmenin küçük aralığını örten panjurun sesi, tahta kulübenin gıcırdaması, rahibin kekremsi ağız kokusu: birden her şey ona tanıdık, yatıştırıcı, hoş gelmişti.

– Aziz peder, bazen karımı boğmak istiyorum, dedi, çoktan köpüklenmiş taşların altına batarak boğulmuş olan Hayra'daki kadını düşünerek.

– Hangimiz zaman zaman kötülük güçlerinin, kötü düşüncelerin etkisi altında kalmayız ki? Önemli olan zayıflığımızı kabullenmek ve kendimizi Efendimize emanet etmektir. Madem ki onunla konuşmaya geldiniz, demek ki ona güveniyorsunuz, diye mırıldanıyordu, kül rengi suratı tahta gerginin arkasında süzülen rahip.

– Peki aziz peder, ya size onu gerçekten öldürdüğümü, yüce Tanrı'nın bir kulunun yaşamını çaldığımı söylersem? Onu silip attığımı söylersem...

Rahip gözlerini kırpmaya başlamıştı.

– O zaman size, bize dayatılan sınavları hafife almamak gerektiğini söylerdim. Kutsal günah çıkartma eylemiyle oyun oynamamak gerekir. Eğer gerçekten böyle bir suç işlemiş olsaydınız, insanların adaleti, Tanrı'nın adaletinden önce gereğini yapardı ve siz şu anda burada olamazdınız. Rahibin sesi giderek daha yumuşak, neredeyse okşayıcı bir tını kazanıyordu.

– Size şöyle derdim, geçmiş ya da gelecek yanlışlarınız ne olursa olsun, Tanrı tüm kullarını sever. Siz seviliyorsunuz.

Lafından bile iğrendiği bir sevgiyi değil, bağışlanmanın başlangıcı olabilecek lanetlenmeyi aramaya gelmiş olan Artus, rahibe hakaret ederek oradan savuşmuştu.

– Düş mü kuruyorsunuz?

– Hayır, sizi düşünüyordum.

Camille'in sesi onu bir anda Cinq-Diamands Sokağı'na ve hayaletlerine geri döndürdü. Kendini yılgın hissediyordu.

15

– Girebilir miyim?

– Hayır. Papağanım uyuyor. Eğer onu uyandırırsak, keyfi kaçar. Bunun ne anlama geldiğini bilemezsiniz.

– Bana bir kahve ikram edebilirsiniz. Fazla uzun kalmam.

Artus kendini çaresiz, köşeye sıkışmış hissetti. Şimdiye kadar hiç bu kadar zorlamaya maruz kalmamıştı. Camille zorla yaşamına girmek istiyordu ve o buna karşı kendisini nasıl savunacağını bilemiyordu. Yalnızlığın rahatına alışmıştı bir kez. Bu nedenle, aniden gelişen beklenmedik saldırının savuşturulması daha da zor oluyordu. Béatrice bile vakti zamanında, ona bu kadar açık ve rahat bir patavatsızlıkla yanaşmamıştı.

Passage des Artistes'den nisbeten erken çıkmışlardı. Camille'in atkısı suratına çarpa çarpa Place d'Italie'yi son sürat geçtiklerinde Vincent korktuğuyla kalacağını umuyordu. Ne var ki, kamyonunun yanına geldiklerinde gerçeklerle yüz yüze gelmek zorunda kaldı, kız kolay kolay avını bırakmak niyetinde değildi.

Radyatör kısık düzeyde yanıyordu ve kamyonun içi ol-

dukça ılıktı. Camille gocuğunu çıkartırken Vincent da su ısıtmaya koyuldu.

– Aslında şimdi canım daha çok şunu çekti, dedi kız, buzdolabının üstüne konmuş bulunan Jack Daniel's şişesini işaret ederek.

Artus, sesini çıkartmadan gazın altını söndürdü ve koltuğun altındaki kasadan iki küçük bardak çıkarttı.

Kız, Artus'un bu kadar biçimli ve gösterişli olacağını ummadığı memelerini saran V yaka siyah bir kazak giymişti; ancak en şaşırtıcı olanı, üzerinde hafifçe kabarmış soluk borusunun halkalarının incelikle şekillendiği o uzun ve beyaz, kırışıksız boyundu. Yüz hatları ve öne çıkık çenesinin keskin çizgileri, göğsünün yumaşlığıyla çelişiyordu. Camille, dudaklarını hiç değdirmeden Bourbon'un kokusunu içine çekiyordu.

– Çok hoş kokuyorsunuz, diye ağzından kaçırıverdi Vincent, nedenini bilmeden ve derhal feci şekilde kızardı.

Aklı karalı genç kız, bardağını çenesine dayadı ve hiç sesini çıkartmadan gözlerini Artus'a dikti.

Ara sıra, cibinliğin altındaki papağanın homurdaması duyuluyordu.

Kadehler sessizce mideye indirildi.

Buğu camlardan aşağıya aktı.

Sıcaklık iyice arttı.

16

Dieulafoy* Sokağı, Papa Sokağı'na çıkıyordu.

Kader, diye düşündü Sémione.

Artus'la, kayağantaşlı çatı altları olan, yeniden boyanmış parmaklıklı, küçük bahçeli, gül ve asmalarla süslenmiş du-

(*) Tanrı'ya inanç sokağı. (ç.n.)

varları olan sevimli evlerin yanından geçiyorlardı.

Az ötede, minnacık bir parkın etrafında dans eden çınar ağaçları görünüyordu. Şafak vaktinin serinliğine karşın, parkta oturdular.

Clisson Sokağı'ndaki binadan, içki kadehleriyle iskambillerin elden ele dolaştığı duman kaplı odadan yeni ayrılmışlardı.

Güneş, kaygı verici ve tatsız bir cumartesinin üzerine doğuyordu. İki adam, bir iki tek heceli söz, birkaç iç çekme ve esnemeyi paylaştılar.

Ve pazar günü daha da beter olacaktı.

Sémione, birdenbire oturdukları sıranın yanında oynaşan iki serçeye dönerek bir söylev çekti.

– Artus yorgun, diye ilan etti. Dinlenmeli, tatil yapmalı, bir yolculuğa çıkmalı. Ne var ki, birazcık olsun mutlu olma tehlikesini göze almak istemiyor. Bir hortlakla yaşıyor o, anlıyor musunuz? Bu yaratıklar çok kıskançtır, yas konusunda olağanüstü titizdirler.

Vincent, keyiften dört köşe, gülümsedi.

– Ve dostlarım, diye sürdürdü Sémione, cici doktor niye yorgun, biliyor musunuz? Sémione böyle şeyleri iyi anlar. Artus'u kemiren bir sıkıntı var. Bildik hortlağıyla bu yeni sıkıntı arasında kendini sıkışıp kalmış hissediyor. Hangisi daha güzel, daha büyüleyici, daha çekici, daha korkunç bir şekilde sevilmeye değer?

Vincent'ın gülümsemesi kaybolmuştu. İkisini birden, anayla kızı gözünün önünde canlandırıyordu. Camille, taze ve esnek. Béatrice, Hayra'nın tozu dumanı altında, neredeyse kaybolmuş.

Serçeler, sıranın solunda, bir ekmek kırıntısı yığını bulmuşlardı. Sémione, Peterson marka piposundan derin bir soluk çekti ve yeniden, bu kez daha ölçülü bir sesle konuşmaya başladı:

– Eski hortlakla genç sıkıntı birbirine fazlasıyla benziyor. İşte bu yüzden doktor Artus tatile çıkmalı diyorum. Sıkıntı da hortlağa dönüşmeden önce. Genç kızlardan sakınmak gerek. Hepsi de kötü niyetli ve hoyrattır. Her şeyi kırarlar.

Anlaşıldığı kadarıyla, ne Camille'in kimliği, ne de yapmaya çalıştıkları kaçmıştı Sémione'un gözünden. Ama ne demek istiyordu? Tam olarak ne biliyordu? Artus, aklı karışmış, ama yorgun, kendisini Sémione'a duyduğu sonsuz güvenin ellerine bırakmayı yeğledi. Soru sormadı.

Dostluk bazen böyle hassas kimliklere bürünür. Uçucu bir duygudur o, aşkın boğa güreşlerinden, bağrış çağrışlarından, sıvılarından kıvılcımlarından binlerce fersah uzakta, ruhların sizli bizli konuştuğu, zaman ötesiz sessiz ve ölçülü, iki kişilik bir danstır, ilansız, yeminsiz.

Sémione onu uyarıyordu. İyi niyetli sezgileriyle; büyük olasılıkla haklıydı da. Ancak bu dünyada kim eylemlerine hakim olabiliyordu ki? Artus yakında, Pumblechook'u Sémione'a tanıştırmaya karar verdi. Adeta, birbirleriyle dost olmak için yaratılmışlardı.

17

Kız bazen onu akşam dispanser çıkışında beklerdi. Bazen de, ikindi üstü, Semione'un neden bilinmez, semaverinin sıcak suyunu pek gönülsüzce paylaşmasına ve her seferinde dilsiz oyunu oynamasına karşın, onunla ve Sémione'la çay içmeye gelirdi. Müdürün düşmanlığı pek umurunda değildi, kendisi de zaten pek konuşkan olmuyordu bu gelişlerinde.

Pubmlechook, her zamankinden çok parıldıyordu. Büyük bir olasılıkla, heyecandan ve endişeden kaynaklanan o ilk krizden sonra, yeni gelenin sevgili Béatrice'ine olağanüs-

tü benzemekte olmasına karşın, hiç değilse şimdilik aynı akibete uğrama tehlikesinin bulunmadığını anlamıştı. Gündüzleri kamyonun yanından geçerken, onun, tüneğine konmuş, Artus'un kasetlerinden çıkma neşeli parçaları avaz avaz, şarkı söyleyerek ya da ıslık çalarak çığırdığını duymak olasıydı.

Vincent ise kendisini daha az endişeli hissediyordu. Baştaki öfkesi hafiflemeye yüz tutmuştu: Camille, temkinli davranarak, çok ender durumlar dışında annesinden söz etmiyordu. Tabiî Artus da her şeyi yutmuyordu: er ya da geç, inatçı kızın yeniden hücuma geçeceğini, yeniden annesini aramasını isteyeceğini biliyordu. Béatrice ilelebet sürdürecekti taş kefenini zorlamayı, yeniden ortaya çıkacaktı, kanlar içinde, yabanıl, dudağının ucunda, sağken bile onu çileden çıkartmayı beceren o küçük acı gülümsemesiyle.

Şimdilik, Camille'in, günlerinin akışının düzenini fazla alt üst etmemesini sağlamaya çabalıyordu, oysa onunla kamyonda geçirdiği ilk akşam bu düzene ölümcül bir darbe vurmuştu bile.

Ne olmuştu o akşam? Hiç. Bir iki laflama, uzun sessizlikler, bir kadeh içki, ve Artus'un, günün birinde bu kıza zincirle bağlanıp Hayra yollarına düşmesi gerekeceğini kesinlikle anlamış olması.

O akşam Camille'in varlığı tabiî onu çok etkilemişti, ama kısa bir sürede toparlanıp aralarına yeniden gerekli uzaklığı koymasına engel olacak kadar değil. Onun yanındayken, her fırsatta sakin, hatta otoriter bir insan görüntüsü vermeye özen gösteriyordu. Hasta ziyaretleri sırasında kız ona telefon edecek olursa, ya da dispansere habersiz olarak gelmeye kalktığında, onu terslemekten, okuluna ve yaşıtlarının yanına yollamaktan çekinmiyordu, ama kızın bu tür arkadaşları yoktu ki!

Bu azarlamaların etkisi sıfırdı elbette. Bu tehlikeli durum-

da ona bir tek şey kazandırıyorlardı: geri adım atıyordu, ama hiç değilse görüntüyü kurtarıyordu.

Bir gün kız onu sinemaya davet etti. Gobelins Caddesi'nde, La Fauvette Sineması'nda, *Dokunulmazlar*[1] oynuyordu. Her şey, her zamanki gibi cereyan etti, kesinlikle reddetti, ama iki gün sonra kendisini sinemanın kapısında buldu. Ne kadar da zayıfsın, zavallı Vincent'ım.

Artus hiç gitmezdi sinemaya. Ona sanki her sinema salonunda Béatrice varmış gibi geliyordu, çünkü o, *İki Başlı Kartal*'daki[2] Edwige Feuillère'in repliklerinden birini anında ezbere söyleyebilirdi, ya da Joan Crawford'un Hümoresk'deki dut gibi sarhoş halini taklit edebilirdi, ya da Annie Girardot'nun, *Rocco ve Kardeşleri*'ndeki[3] o muhteşem umutsuzluktaki küstah hareketlerini tekrarlayabilirdi (Tıpkı roman kahramanları için yaptığı gibi, arka arkaya, hatta aynı anda, kendini *Kamelyalı Kadın*'la,[4] Molly Bloom'la, Albertine'le ve Külkedisi'yle özdeşleştirebiliyordu), bu da Vincent'a, tek bir kadınla değil, kalabalık bir sürüyle yaşadığı hissini veriyordu.

Vardıklarında, film başlamıştı ve ilk sıralara oturmak zorunda kaldılar. Artus, görkemli sinematografik beceri gösterisi karşısında kayıtsız kaldı – tüm bu kaba cinayetler, bu gürültü, bu şamata! – ancak, yanıbaşında, Camille'in vücudunun irkilmelerle, ürpermelerle, zor tutulan çığlıklarla, hıçkırıklarla sarsıldığını hissediyordu. Ve Robert de Niro, yere düşmüş bir kabadayıya acımasızca yüklendiğinde, böğrüne tekmeleri yiyenin esas Camille olduğu ortaya çıktı. Artus, Camille'in heyecan içinde ansızın eline yapıştığını ve

1 Başrolünü Robert de Niro'nun oynadığı, Martin Scorsese'in filmi (1990). (ç.n.)

2 Jean Cocteau'nun filmi (1948). (ç.n.)

3 Başrolünü Alain Delon'un oynadığı, Luchino Visconti'nin filmi (1960). (ç.n.)

4 Alexandre Dumas'nın (oğul) yapıtı. (ç.n.)

cinayet kurbanının bir metreküp sağlam Amerikan toprağı altına gömülmesinden sonra, yorgun düşmüş katillerin, aralarından birinin annesinin hazırlamış olduğu pastırmalı yumurtayı yemeğe gitmelerinden sonra bile elini bırakmadığını hissetti.

Artus kaçmak istedi. Sanki ekran sürekli olarak üzerine yıkılıyormuşçasına, şelale gibi akan görüntülerin altında ezildiğini hissediyordu. Ama nasıl kaçacaktı? Bir sıranın tam ortasında sıkışıp kalmışlardı ve Camille'in ılık eli onu adeta felç ediyordu; dışarıda ise yağmur, Gobelins Caddesi'ni, parlak yıkıntıların sürüklendiği geniş bir kanala dönüştürmeye devam ediyordu muhakkak. Dayanılmaz bir sıkıntı kapladı içini. Pumblechook'u yardımcı çağırası geldi.

Sonunda ışıklar yeniden yandı.

Camille ağlıyordu.

En son onlar kalktı ve duraksayan bir seyirci kalabalığının caddeye dağılma anını geciktirmekte olduğu hole çıktılar.

Gözleri kızarmış Camille, Vincent'ı dışarıya sürükledi. Kolunda mucizevi bir şekilde bir şemsiye belirdi.

Artus, somurtkan, sordu:

– Nereden buldunuz bunu?

– Bir bayan şemsiyesini kasaya yaslamış duruyordu, ondan yürüttüm. Korkarım zatürreeden ölüp gidecek. Üzgünüm, ama onunla bizim aramızda tercih yapmam gerekiyordu.

Şiddetli bir rüzgâr esiyordu cadde boyunca. Küçük sokaklardan birine daldılar. Artus, özel bir yön seçmeden yürüyordu. Belki Camille'in gittiği bir yer vardı, ona çok yaklaşmamaya özen göstererek, kızın bir meşale gibi yükseklerde tuttuğu şemsiyenin koruması altında kalmakla yetiniyordu.

Camille, en sonunda, "Size nerede oturduğumu göster-

mek isterim" dedi, durup, gözlerini Artus'unkilere dikerek; ancak Artus'un gözlükleri buğulanmıştı: filmden sonra çıkartmayı unutmuştu.

– Vaktim yok, dönmeliyim. Sağolun. Ayrıca, sizin evinizde ne işim var?

– Ama uzak değil ki. Kapıcı her halde sizi ihbar eder, çünkü benim reşit olmadığımı sanıyor. Ama artık reşitim, biliyorsunuz. Gelin canım. Bir kez olsun beni kırmayın.

– Neresi?

Camille döndü ve tam arkalarındaki kapı aralığını işaret etti başparmağıyla.

18

Paris'e özgü, bitmek bilmeden dönen merdivenlerden biriydi, bir deniz fenerindeki gibi. Tam tepede, çatı katının altında, üç tavan penceresiyle aydınlanmış dar bir koridor, çatının ön eğimi boyunca uzanıyor ve yağmurun öfkeli darbelerinin gürlemeyi andıran sesiyle yankılanıyordu.

Artus, Camille'in bir metre gerisinde, kapatılmış şemsiyenin ayrık döşeme taşlarına düşürdüğü su damlacıklarının izini sürüyordu.

Camille ondan korkmuyordu. Arkasına bakmıyor, kapının çift kilidini telaşsızca açıyordu.

Artus'un ellerinin soğukluğunu açık tenli boğazında hissetmekten korkmuyordu.

Vincent için, eşiği aşıp kapıyı kapatır kapatmaz, bu süt beyazı derinin altındaki hassas kıkırdakları paramparça etmek işten bile değildi.

Niçin öyle yapmalıydı ki? Daha doğrusu, niçin yapmıyordu? Kendine göre nedenleri vardı: beni rahatsız ediyorsun, tedirgin ediyorsun, üstüme varıyorsun. Bir gürültüsün.

Ama aynı zamanda yapmama nedenleri de vardı. Temkinlilik, elbette, ama bir kez daha, yeterince öldürmeye yatkın olmayışı, uğraşmaya üşenmesi ve daha beklenmedik, belli belirsiz bir duygu, Camille isimli bu yenilik karşısında bir bekleyiş, bir merak, bir zevk gibilerden.

Pencereden çatılar, duvarlar, bacalar ve bir parça yeşillik görmek mümkündü. Jardin des Plantes belki, ya da Arénes Parkı. Oda oldukça büyüktü; tek kişilik bir yatak, bir halı, kitap dolu bir iki raf, köşede bir duş, bir lavabo ve pencerenin yakınına konmuş bir masa. Sıradan bir öğrenci odası manzarası, Vincent da yirmi yıl önce hekimlik sanatını öğrenirken böylelerini çok görmüştü – onun zamanında pek yaygın olmayan ve görüntüsünden bile her halde hastalık derecesinde tiksindiği bir araç hariç: televizyon, yatağın dibine kurulmuş, dörtköşe gözünü üzerine dikmiş ve tavana doğru V şeklinde ikili antenini alay edercesine uzatmıştı.

Camille yağmurluğunu bir sandalyenin üzerine attı, televizyonu açtı, su ısıttı ve bir dolaptan iki fincan çıkarttı.

– Evde sadece çay var. Bourbon'suz idare edeceksiniz.

Omuz silkti ve göstere göstere itfaiyecilerin bir gölet ya da kanalın derinliğini ölçmekte oldukları ekrana sırtını döndü. Ses kapalıydı, ama görmese bile arkasında bu bıkmayan varlığı, odaya sinsice yayılan, insanlıktan çıkarılmış gerçeğin bu yapışkan akışını hissediyordu.

Camille masanın üzerine fincanları, şekeri, kaşıkları ve bir paket bisküviyi yerleştiriyordu; koşuştururken sık sık da televizyona göz atıyordu.

– Hazır, diye ilan etti.

Artus, düğmeye basarak sunucunun porselen bebek gülümseyişini yok etti.

– Televizyonu sevmiyorsunuz. Tahmin etmeliydim, dedi Camille, fincanları doldururken. Yalvarırım, bu konuda vaaz vermeyin.*Biliyorum.*

Sustular. Artus bakışlarını eğri duvardaki bir yarıkta gezdiriyordu.

Camille'in sessizliği neler gizliyordu? Vincent elinden geldiğince dinliyordu: ama elle tutulur bir şey yoktu.

Buna karşı, kendi sessizliğinin huyunu iyi biliyordu: sıkıntı, bıkkınlık, o çok tanıdık başka yerde olma isteği.

Sadece aşağıdaki arabaların tok mırıltısı ve Camille'in, Artus'un yüzünü inceleyerek kemirmekte olduğu bisküvilerin çatırdayışı duyuluyordu.

– İyi ki geldiniz.

Sesinin tınısı pek neşeli değildi.

– Konuşmuyorsunuz. Babam da öyledir. Annemin herhalde dilsizlere zaafı var.

– Sizin yok mu?

– Ben mi? Keşke benim de zaaflarım olsa.

Bunu söylerken gülümsüyordu – ama ne gülümseyişti o!

– Oysa, sizi tek başınıza hayal edemiyorum, demeyi denedi Artus. Bir sevgiliniz vardır herhalde, ne bileyim ben, sınıf arkadaşı mesela?

– Benim müstakbel bir hâkimle çıkabileceğimi düşünebiliyor musunuz?

Hukuk fakültesine sırf babamdan kurtulmak için yazıldım, o kadar.

Yeni bir sessizlik. Camille bir sigara yakmıştı. Masanın üzerindeki mimar lambası hafifçe sallanıyordu.

Odada bir gölge dans ediyordu.

19

Paris, çevrelerinde bir dönme dolap gibi dönüyordu. Ne kadar süre öyle sessiz ve hareketsiz kaldılar, o ışık kubbesinin altında, gecenin çalkantılarının titrettiği odada? Temkinli –

Artus kıza pek bakmıyordu bile –ve neredeyse düşmanca– bu noktaya nasıl geldiklerini anlayamadan.

– Size bir şey göstereceğim.

Camille bir çekmece açtı, içinden, hemen karıştırmaya koyulduğu darmadağınık fotoğraflar barındıran bir teneke kutu çıkarttı.

Artus, masanın üzerindeki beyaz tepsiden, fincanların arasından süzülerek önüne gelen fotoğrafa baktı. Camille, sekiz ya da dokuz yaşında, panjurları yarı kapalı bir pencereden sızan ışığa karşı. İri siyah gözlü bu yüzde en ufak bir mutluluk izi yok. Daha o zamanlardan bu ciddi surat ifadesi, bu gergin öfke ve sitem havası. Ancak Vincent'ı fotoğrafın öznesinden çok çevresindekiler tedirgin ediyordu, pencere nasıl bir manzaraya bakıyordu? Panjurların arasından, aşırı ışık alma nedeniyle akkor halinde görünen penceresiz yüksek bir duvar seçilebiliyordu; belki bir kiliseydi. Fotoğrafı kim çekmişti? Bu bakış kime yönelikti? Soru sormadı. Bir başka fotoğraf geldi önüne.

Denize hâkim bir duvarın üzerine oturmuş, arkadan görünen iki kadın. Fiyonklu bir saç örgüsüyle tutturulmuş aynı uzun siyah saçlar. Daha küçük ve narin olanı yüzünü hafifçe ötekine çevirmiş; Camille'in elleri görünmüyor, muhtemelen bacaklarının üzerine koymuş. Ancak öteki kadının elleri belirgin, küçük duvarın üzerinde, gergin kollarını destekleyerek arkaya yaslanmış. Artus onları tanıyor, tıpkı bu sırtı, enseyi ve bu kolsuz kırmızı giysiyi tanıdığı gibi. Resme iyice yakından bakıyor: elleri, belirgin damarları, uzun parmakları ayrımsamak istiyor, ne var ki görüntü yeterince net değil, hiçbir zaman da yeterince net olmayacak; fotoğrafı iyice burnunun dibine kadar sokmak istiyor, sanki saklı bir takım kokular, görünmez işaretler varmışcasına. Oysa Camille onu izliyor, ne tepki vereceğini beklediğini hissediyor. Fotoğrafı, masanın üzerine atıyor, fotoğraf dö-

nerek kayıyor.

Yeni bir görüntü, bu bir nikâh fotoğrafı. Yirmi küsur davetli, yemeğin sonları, parlak yüzler, flaşdan kızarmış albino gözler, tıpkı Pumblechook'unkiler gibi. Masanın ucunda ayakta duran evli çift, birkaç katlı pastayı kesmeye hazırlanıyor. Fotoğraf biraz flu ve bu Vincent'ı mutlu ediyor. Yine de, kolu beyaz ipekten bir dar elbisenin içine güzelce oturmuş gülümseyen yüzü tanıyor. Damadın başı tanınmaz halde: resmin üstüne Führer bıyıkları, sivri dişler ve burundan çıkan buhar dalgaları çizilmiş.

Artus bu resmi çarçabuk ve aşırı kaba bir hareketle iade ediyor, dörtköşe parlak kâğıt parçası yıldırım hızıyla masanın üzerinden fırlayıp yere düşüyor.

Karın ağrısı. Çekip gitme, koşup kamyona sığınma, Pumb'la konuşma isteği.

Ama Camille dikkatli ve avını bırakmıyor, bir başka resim geliyor, öncekilerden daha büyük. Siyah beyaz bir portre bu.

Artus, Hayra'dan sonra, yaşamında Béatrice isimli bir kadının varlığını kanıtlayabilecek her şeyi, resim, mektup, eşya, kitap, yok etmişti. Belleğinin düzenli olarak yeniden basmakta inat ettiği anılar dışında hiçbir şey kalmamıştı. Ve papağan tabiî. Yok edilmesi olanaksız şey. Göz.

Ve şimdi birden Béatrice ona bakıyor. En son ne zaman görmüştü bu bakışları? Dün gece. Bu sabah. Scorsese'nin filminde, az önce: bu bakışlar hapishanenin görüşme odasında kocasıyla kavga etmeye gelmiş öfkeli kadının bakışlarıydı; ters bir laf etti diye, ısrarlı yumruk ve bıçak darbeleri altında ölmekte olduğunu hisseden adamın bakışlarıydı; yağmurun altında koşuşanların bakışlarıydı; ve sonunda, odaya geldiğinden beri kaçmaya çalıştığı Camille'in bakışlarıydı. Hayra'dan bu yana, Béatrice'in ona bakışlarını fırlatmadığı tek bir gün, tek bir saat geçmemişti. Zaman gözleri-

nin rengini almıştı, turba çıkartılan su delikleri gibi kara ve balçıklı.

Başının bir yanına atılmış saçların koyu kitlesi çıplak bir omuza doğru dağınık olarak iniyor. Dörtte üç profilden çekilmiş, sanki Béatrice başını çevirirken yakalanmış gibi, ya da fondaki beyazlığa gömülüp yok olmadan önce objektife son bir bakış atmış gibi.

Kaç yaşında? Belki yirmibeş. Cilt düzgün, neredeyse kırışıksız, saçlarda ise son zamanlarda artan o beyaz teller yok.

Dudağının kenarındaki bu alaycı ufak kıvrımı daha önce hiç görmemişti. Yirmibeş yaşındayken nasıl bir insandı? Kendisine benzeyen, daha o zamandan büyümüş bir kızın annesi: Birkaç yıl sonra kapacağı bir adama –belki de resmi çeken odur– âşık bir kadın. Oysa o andaki bu bakış bile Hayra'daki ölünün bakışı. En son gördüğü şey, Artus'un kollarını uzatarak onu yok eden hareketiydi: dev bir Artus, cinayetin inanılmazlığının devleştirdiği, aşağı doğru yuvarlanmakta olan kadının tepesine dikilmiş, saçlarının bir haleye benzeyen griliği ovanın üzerine çöken bulutların gri rengine karışmış bir Artus. Yaratıcısı olduğu bir sonsuzluğa sabitlenmiş bu bakış, daha o zamandan ona ait. Halbuki ona bu kadar yabancı olan, onu bu kadar dışlayan başka bir şey olamaz. Şimşek gibi bir düşünce çakıyor Vincent'ın kafasında: insan anlayamadığı şeyleri yok ediyor.

Bir el işaretiyle Camille'i başka fotoğraf göstermekten alıkoyuyor. Olabildiğince yumuşak bir hareketle elindeki fotoğrafı dik olarak şekerliğin üzerine yerleştiriyor. Bir süre seyrediyor. Sonra kalkıyor.

– Gidiyor musunuz?

Cevap vermiyor. Televizyona doğru gidiyor, onu açıyor, sessizce kapıyı kapatarak odadan çıkıyor. Fotoğraftaki Béatrice'in bakışları son ana kadar onu süzüyor.

20

– Dur!

Hasta muayenelerine geç kalan Vincent Artus, dispanserin koridorundan koşarak geçerken Bruno Sémione ona seslendi.

Dur, sola dön, marş! Artus büroya girdi.

– Emredersiniz. Ama çabuk.

– Doktor Artus, bana verilen yetkilere istinaden size iki şeyi hatırlatmak isterim.

– Çabuk ol Sémione, geç kaldım.

– Müdürünle konuşuyorsun. Ne diyorduk, bir. Seni düşünerek hazırladığım çay soğumaya başlıyor. Onu derhal içmeni rica edeceğim.

Artus emirlere uyarak Sémione'un ona uzattığı fincanın içindekini bir dikişte içti.

– Mükemmel, diye onayladı öteki, piposunun tütününü baş parmağıyla sıkıştırarak. İki. Müessesenin sınırları dahilinde özel ziyaretler kesinlikle yasaklanmıştır. Yönetmelik bunu çok açıkça belirtmiyor, ama bu eksikliği hemen bu akşam bir yazıyla gidermeyi düşünüyorum.

– Ne demek istiyorsun?

– Sadece belirtiyorum, diye vurguladı Sémione, bir Caporal tütünü dumanının arkasında kaybolarak. Şu an, muayene odasında, bende sağlık fışkırdığı izlenimi yaratan biri tarafından beklenmektesin.

– O mu?

Semione bakışlarıyla onayladı.

– Yapamam. Üstelik bal gibi biliyorsunuz, diye yakındı Artus.

Camille, bekleme salonundan geçerken aldığı *Paris Match* dergisini kapattı.

– Sizi mutlaka görmeliydim. Geçen akşam çok erken gittiniz.

– Bekleme salonu tıka basa dolu. Bu insanların acelesi var, yorgunlar. Hatta aralarında bazen hasta olanlarına dahi rastlanıyor. Başka bir zaman görüşelim.

– Hep aynı şey. Bir türlü doğru zamanı, doğru mekânı seçemiyorum. Bir türlü uyuşmuyor.

– Camille, benimle böyle başa çıkamazsınız. Gitmeniz gerek. Eğer beni gerçekten görmek istiyorsanız, gerçekten bana aktarmanız gereken önemli bir bilgi varsa, telefon edin, randevulaşırız.

– Bana ilk defa Camille diye hitap ediyorsunuz.

Yarı alaycı, yazı zafer kazanmış bir edayla gülümsüyordu. Dudaklarının kenarında, Béatrice'in fotoğraftaki alaycı kıvrımının aynısı vardı.

Artus akşam dispanserden çıktığında, Camille onu kuşkusuz kamyonun yanında bekliyordu ve camın arkasında Pubmlechook'la oynaşıyordu.

21

– Bu kuşlarla konuşma işi sende hastalık halini almaya başladı. Tıpkı Assisili Aziz Fransis gibisin.

– Sen de papağanınla konuşuyormuşsun. Kendin söyledin.

– Ama o bir kuş değil ki. Bir canavar. Bir hayalet. Seni onunla tanıştırmayı düşünüyorum.

Sémione sustu. Birlikte ağır adımlarla Petit Pompon'a gidiyorlardı. Artus sözünü kestiğine pişman oldu. Sémione'un öğütlerine büyük değer verirdi, her ne kadar aracı olarak kuşları kullanma ihtiyacını hissetse de. Vincent Artus yegane dostuna kaçamak bakışlar atıyordu: ak saçları

arkaya doğru taranmış, bakalit kaplı iri lomboz gibi gözlükler, yanlardan sarkan deri ceket; ve tumturaklı bir Ukrayna daçasının bacası gibi dudağının kenarına rahatça yerleşmiş Peterson marko piposu. Sinir sistemi yay gibi gerilmiş bir kablo keşmekeşini andıran Vincent için gıpta edilecek bir dinginlik görüntüsü. O da mı pipo içmeye başladı yoksa?

– Beni av sürer gibi izliyor, arıyor, Sürekli peşimde. Ve niçin? Ne ben, ne de kimse annesini geri getirebilir. Başka bir şeyin peşinde olsa gerek. Ama ne?

Sémione konuşmadan önce bir süre düşündü.

– Ondan kurtulmalısın.

Artus kişner gibi güldü.

– Ondan, kendimi kurtarmalıyım. Tabi!–Acıklı bir öksürük nöbetine boğulan yeni bir kahkaha.–Ama nasıl diye ekledi, müdürüne temkinli bir bakış atarak.

Belki de bunu pek istemiyorsun. Yoksa çoktan halledlerdin. Bunu sağlayacak yöntemden bol ne var. (Sémione'dan garip bir bakış, Artus'tan ilgiyle bakış.) Örneğin onu babasına şikayet etmekle tehdit edebilirdin.

Düş kırıklığına uğrayan Vincent, onu tanımadığını ve tanımak da istemediğini geveledi.

– Aslında bu durum o kadar da seni rahatsız etmiyor. Bir genç kızın bu denli inatla ve kendiliğinden, beş parasız bir göçebeyle ilgilenmesi çok ender rastlanan bir durumdur. Belki de onunla evlenmelisin.

– Bunu güvercinlere anlat, belki gülerler.

Petit Pompon'a gelince, müzik dolabının yanındaki tek boş masaya yerleştiler. Uzun saçlı, saçaklı süet ceket giymiş kırk yaşlarında bir adam makinaya para attı. Be careful with that axe, Eugene.

O kızdan kurtulmak. Artus yeniden tüm bedeninde Hayra kramplarını hissetmeye başladı–bir görüntüyü gömmek için onca taş kaldırmak–günler geceler süren sancılı bel ağ-

rıları, çok zor, gerçekten, çok yorucu ve etkisiz. Başka bir yöntem bulmalıydı.

– İyi ki sen varsın, diye iç çekti, henüz Suze* dolu kadehine elini sürmemiş olan Sémione'u kastederek.

22

– Kabul edin Vincent.

– Bana Vincent diye hitap etmeyin.

– Peki ya nasıl hitap etmemi isterdiniz? Doktor mu diyeyim? Bana kaprisli ve yapışkan bir cadıymışım gibi davranmanızdan da bıktım. Ben yetişkinim, hukuken, cinsel olarak, adalet önünde ve geri dönüşsüz biçimde. Ve eğer canım istiyorsa size Vincent diye hitap ederim. Ve hatta şu andan itibaren senli benli konuşacağım seninle. Engel mi olacaksın?

Bu diyalog, Camille'in onu zorla götürmeyi başardığı Plâtre Sokağı'ndaki bir sanat galerisinde, Texier'nin bir tablosu önünde alçak sesle sürdürülüyordu.

Hayra'dan beri, Artus açısından, al resmi, sanat galerilerini, vur sinemaya!

Her türden tabloyu büyük bir iştahla yutan Béatrice, kavramcılara, neoavangardcılara, lirik soyutçulara, yeni figürcülere, neo-yenicilere ve postsimgecilere ilişkin her şeyi bilirdi. (Buna karşın insan taş parçalarından oluşmuş bir yorganın altına gömülüveriyordu işte.)

Bürosuna kurulmuş ve *Art-Presse* dergisini okur gibi yapan galerinin bekçisi konuştuklarının tek bir sözcüğünü bile kaçırmıyor ve Artus'un mahremiyet tutkusunu yaralıyordu.

– Ee, kabul ediyor musun?

– Yeter! diye bağırdı Vincent. Yeter, diye fısıldadı tekrar.

(*) Kızıl kantaron bitkisinden yapılan bir tür aperitif. (ç.n.)

Gidelim. Camille, tabloları ayrıntılı olarak incelemeye kalkıştı, zıvanadan çıkan Artus, galeriyi terk etti ve Archives Sokağı'nın köşesinde volta atmaya başladı.

Kız daha sonra Beaubourg merkezine gidip çatı katına çıkmak, olaylara biraz tepeden bakmak istedi. Neden peşinden gidiyordu ki? Gözüne Béatrice'den de daha güzel göründüğü için mi, kendinde reddedecek gücü bulamadığı için mi, oyun oynamaktan hoşlandığı için mi, yoksa kız onu kamyonun yalnızlığından ve Pumblechook'un hırçınlığından kurtardığı için mi? Her halde hepsi birden. Ama özellikle de onu geriye dönmeye, artık ona yabancılaşmış bir gerçeğin anahtarını bulmaya zorladığı için. Camille, yaşantısında hoş bir kader olarak karşısına çıkıyordu.

Ve biraz eğlenmeyi de hak etmişti.

Camille'in kolları korkuluğun üzerinde, çenesi avuçlarının içinde. Aşağıda, garip şekilli bulutların tadını kaçırdığı bir Mayıs havası altında Paris, deniz kabuğu gibi cilalı çatılarıyla ışıldıyordu. Tüm bu güzellikler, kendi sefaletini ona hatırlatarak Artus'u bunaltıyordu.

– Belki de burada bir yerde, yanı başımızdadır.

– Olanaksız.

– Nereden biliyorsun? -Camille dikilmişti– Bana yardım etmelisin Vincent, o benim annem.

Artus'un gri bakışları bu taş ve arduaz alacakaranlıkta geziniyordu. Ufuk çizgisinde Pyrénées Dağları'nın kapkara, kocaman, ürkütücü görüntüsünü arıyordu, tam da, Bayonne yolundan Cambo ve Saint-Etienne-de-Baigorry istikametine sapıldığında göründükleri gibi.

– Anneniz idi. Eğer öldüyse, onu bulmanın ne anlamı var. Yok eğer hâlâ yaşıyorsa, demek ki her şeyi terk etmek istedi. Bizi terk etmek. Kendinizi zorla sevdirebileceğinizi mi düşünüyorsunuz?

– Bana bu sevgiyi borçlu. Onsekiz yaşındayım, hayat yolculuğuna çıkarken delik bir sırt çantasıyla yola çıkmak istemiyorum. Öncelikle borcu olanlara borçlarını ödeterek işe başlamak istiyorum. ,

– Bu babanız için de geçerli mi?

– O zaten ödüyor. Ödemeye de devam edecek.

Artus gülümsedi.

– Aramak gerek. Gidebileceği her yeri. Bilmek istiyorum, doktor Artus.

Bana yardım edecek misin?

Vincent lahavle çekti.

23

– Hiç mektup kalmadı mı?

– Hayır.

– Ya fotoğraf, kitap, anılar?

– Hiçbir şey.

– Ama bu olanaksız! Bir şeyler saklamış olmalısın, bir iz! Düşün.

– Her şeyi yok ettim.

Seine nehrine karşı, bir bankın üzerindeler.

Ama sonuçta her şeyi yok eden kimdi?

Beaubourg'dan sonra yürüyerek karşı sahile geçmişler, heykel ve kuş dolu Tino Rossi bahçesine kurulmuşlardı. Zaman, sevgisizlik, kendinden nefret etme duygusu her şeyi yok etmişti.

– Bir tek Pumblechook kaldı, tabiî.

– O da ne?

– Papağan. Béatrice hakkında çok şey biliyor, yaşam hakkında da. Ama çok ketumdur.

– Her şeyi baştan almalı. Evi terk ettiği günden başlaya-

lım. Seninle hemen karşılaşmadı. Daha önce, doktor Artus'la rastlaşmadan önce neler yapmış olabileceği konusunda bir fikrin vardır.

– Hiç yok.

– Bana yardım etmek istemiyorsun, öyle mi? Açıkça söylesene şunu!

– Bana geçmişinden hiç söz etmedi. Sizin varlığınızdan bile haberdar değildim. Bana sen diye hitap etmekten vazgeçin.

Camille dizlerini çenesinin altına yerleştirdi. Mavnalar suyun tam üstünde sürünüyordu. Başını Vincent'ın omzuna koydu, gözlerini yumdu ve iç çekti.

24

Artus kamyonu Chef-de-la-Ville Çıkmazı'na park etti, orada rahatsız edilmeden temizlik yapabileceğini biliyordu. Paris üzerinde serin ve güneşli bir rüzgar esiyordu.

Tüneğin zincirini Pumb'un bacaklarından birine geçirdi, asfaltın üstüne koydu. Halıyı duvarda çırparken bir yandan da Bahar geldi, ama nasıl, kimse bilmez, diye bir şarkı söylüyordu.

Kuş bu dönemsel hijyenik nöbetlerden nefret ederdi. Gaga ve pençe darbeleriyle bacağını hapseden halkanın kilidini açmaya çalışıyordu. Neydi bu önlemin sebebi, uçarak Gabon'a dönmesinden mi korkuluyordu? Oysa hiç kimseye bu zevki tattırmaya niyeti yoktu.

Her şey elden geçti, ön ve arka koltukların yüzleri, barınağın ve bagajın iç bölümleri. Artus halıyı yerine yerleştirmekteyken Pumb tiz bir ıslık çaldı: Camille yandaki hangarın köşesinde görünmüştü.

– Erkencisiniz.

– Kaybolmaktan korktum, o nedenle daha erken çıktım.

Papağan, tüneğinin üstünde gülücükler saçıyordu. Camille gagasını okşadı; kuş da onun bu hareketini karşılıksız bırakmadı ve tıpkı bir kumru gibi kuğurdayarak kızın parmağını kibarca gagasının arasına aldı. Canı sıkılan Artus tüneği kamyonun içine yerleştirdi ve arkadaki çift kapıyı kapattı.

Çevre yolu, Porte Maillot çıkışı.

– Bana yol gösterin, bu tarafları pek bilmem.

Artus kesinlikle hızlı metroya binmek istememişti. Toplu taşıma araçlarını sevmezdi. Bir süre sonra, kamyon coşkun süs erikleriyle çevrili bir sokağın girişinde durdu.

Bolluk taşan evler, ferah ve bakımlı bahçeler; tam bir burjuva olan bahar, sanki marifetlerini öncelikle zengin mahallelerde konuşturup onlara, sıradan kenar mahallelerinkinden daha nezih bir ışık saçma telaşına kapılmış gibiydi.

Kamyon park edildi. Sokak yürüyerek geçildi.

Camille yeni yapılmış bir evin önünde durdu – işte burası: Mallet-Stevens stili camlı kapılar, kübik yapılar, silindirler; gerçek bir uyum arayışından çok, yapı özellikle bir taklit ya da gösteriş merakını yansıtıyordu.

– Babam bunu evlenmeden hemen önce yaptırtmış.

– Babanız zengin mi?

– Miras. Zaten fazla pahalıya mal olmadı: bir mimar dostu planları çizdi. Gerisini halletmek içinse babam her zamanki gibi bir yolunu bulmuştur. Ulaşabildiği tüm zavallılardan tırtıklamıştır.

Öğle yemeğini yandaki caddede, bir lokantada yediler. Sancerre şarabının da yardımıyla Artus, yaşamı olumluya yakın bir şekilde algılamaya başladı. Kübik şekilli evi, Béatrice'in evliliğini, o güne kadar gizlenmiş bir geçmişin aydınlanmaya başlamasını düşünüyordu. Béatrice'i tanımamıştı. Onu sevmek ve öldürmekle yetinmişti. İşin kolayına kaçmıştı.

Aşk bir gecedir, cinayet de öyle. Camille, ipe sapa gelmez projesiyle ona şimdi bir kurtuluş olanağı sunar gibiydi, güneş bir anlamda yeniden doğabilecekti. Öldürmek, biraz da kendinden bir şeyler yitirmekti. Béatrice'le birlikte o da biraz ölmüştü. Kendi işlediği cinayeti araştırarak, Artus, kendine, yaşamının kaybolmuş çizgisini yakalama şansını veriyordu. Hayra'dan beri bir ölü kadının karnında doğacağı anı bekliyordu. Temiz hava, sonunda! Ve seni neden öldürdüğümü anlamak, Béatrice.

Şarap, dışardaki güneş, vakti zamanında sevmiş ve arzulamış olduğu kadına inatla benzeyen Camille'in varlığı ve – belki de her şeyden önemlisi – pazar günü oluşu, tüm bunlar, Artus'un içini beklenmedik sıcak bir coşkunun kaplamasına neden oluyordu.

Ellerini oğuşturdu, Camille için bir bardak daha süt ısmarladı ve şarabın geri kalanını bardağına boca etti.

– Karşıdaki şu okula gidiyordum.

Camille'in yüzü gölgelenmişti. Camlı kapının ardından, karşı kaldırımdaki ıhlamur ağaçlarıyla çevrili avluya, basketbol potalarına, değirmen taşından yapılmış binaya bakıyordu.

Artus bu yaşamla ilgili hiçbir şey bilmiyordu. Béatrice her sabah kızını bu kapıya kadar götürmüştü. Akşamları da gelip alıyordu, büyük olasılıkla diğer annelerden uzak durmaya özen göstererek. Benden önce varolduğuna değdi mi sanki, diye sordu Vincent, Béatrice'e, nasıl olsa kaderde son sözü benim söylemem varmış.

25

Artus yatağının üzerinde yarı oturur durumdaydı. Kitap okumuyordu, ama rafın üzerindeki gece lambası yanıyordu.

Elleri ensesinde, gece için cibinliğinin altına sokulmayan Pumb'la konuşuyordu. Zaman zaman, esen rüzgar kamyonun tam tepesindeki çınar ağacının dallarını sallıyordu ve kamyonun üstüne avuç avuç yağmur damlacıkları çınlayarak düşüyordu.

– Onu tanırmak, evet. Öyle tavana bakma, lütfen, o Beatrice'le ilgili sen de benden fazla bir şey bilmiyorsun. Unutma ki seni, Aralık 1984'de, Nationale Sokağı'ndan onunla birlikte gidip *satın almıştık*. Noel armağanımızdın. Bizden önce bir kafesin üzerine yazılmış bir etiketten ibarettin; albinos papağan, Gabon ve keçe kalemle yazılmış bir fiyat – ki abartılı bir rakamdı. Yaşını bile bilmiyorsun. Satıcı kaç yaşında olduğunu söyleyememişti. Pumblechook öfkeyle iç çekti. Tüneğinden atlayarak lavaboya kondu, kafasını kumtaşından yapılmış su dolu kaba soktu, sahibinin üstüne de gelecek şekilde su sıçratarak hırıldadı.

– Zaten satıcının bize söylediğine bakılırsa, aptalca böbürlenmene neden olan şu beyaz rengin de bir hastalıktan ibaretmiş. Duyuyor musun? Sadece cahil değilsin, zavallı Pumb'um. Hastasın da aynı zamanda.

Kuş, bu tür alayları ne kadar küçümsediğini göstermek için kanatlarını açıp bacaklarını çırparak bir iki cambazlık yaptı ve şarkı söyledi.

– Neyse, eğer sözümü tekrar kesmezsen sana Beatrice'imiz hakkında neler öğrendiğimi anlatırım. Onsekiz yaşında, hamileyken, otuzbeş yaşında bir fotoğrafçı-araştırmacı gazeteciyle evlenmiş. Birkaç ay sonra doğan Camille'in babası, o. Bugün bile hâlâ sağda solda röportaj yapmakla meşgul. Kızı ona ulaşmak istediğinde önce bürosunu arayıp Bangkok'da mı, Valparaiso'da mı öğrenmesi gerek. Yine de, öğreniminin sonuna kadar kızına bakıyor. Ama baba sevgisi olarak da bununla yetiniyor. Kız annesine fazlasıyla benziyor ve bu yüzden baba ona da kızıyor. Ne yapa-

lım, biz insancıklar böyleyiz işte. Peki. Béatrice işte bu adamla yaşıyor. Onu sevip sevmediğini anlamak zor, çünkü Camille'in bu konudaki tanıklığı pek güvenilir değil. Geçen gün gördüğüm Béatrice'in siyah beyaz portresini, ayrılmalarından az önce, o adam çekmiş.

Artus ayağa kalkmış, artık sesini kısmış olan papağanı eline alıp tekrar tüneğine yerleştirmişti. Bir sigara yaktı, vasistası ardına kadar açıp içeriye gecenin serin havasının dolmasını sağladı.

– Bakıyorum sustun Pumb. Artık eskisi gibi uzun nutuklar atmıyorsun. Bana ne güzel eşlik ederdin oysa. Hırçın, küstah, sağı solu belli olmayan bir yaratık oldun. Ha senle yaşamışım, ha bir kargayla...

Artus birden, camın belli belirsiz yansımasında kendini gördü: parmak kemikleri arasında anlaşılmaz şekilde kırmızı uçlu bir izmarit tutan bir mumyaya dönmüştü. Alçak sesle monoloğunu sürdürdü.

– Demek ki banliyöde, bu züppe evinde, çocuklarıyla birlikte yaşıyorlar. Çok geçmeden, tam da o evi yapan mimarın bürosunda bir iş buluyor Béatrice. Önceleri sekreterlik yapıyor, sonra giderek farklı görevler üstleniyor. Kendini vazgeçilmez kılma becerisine sahipti. Ne var ki, kısa sürede evlilikleri bozulmaya başlıyor. Kocası hep dışarlarda, bencil, çapkın. O ise, bildiğin gibi, bağımsız, inatçı, kindar. Yirmi altı yaşında her şeyi bırakıp gidiyor.

Kuş yere atlıyor, sonra da mekanik küçük hareketlerle tekrar tüneğin üstüne tırmanmaya başlıyor. Tepeye vardığında, kafasını çatıdaki vasistasa uzatıp gürültülü bir şekilde soluk alıyor.

– Biliyor musun, ufaklığın okulunun tam karşısında yemek yedik. Konyağı da içtikten sonra babasını görmeye gitmeyi önerdim ona.

– Allah Allah, dedi Pumblechook.

– Araştırmaya başlamak amacıyla. Şaşırdığını söyledi bana, çünkü daha önce, baban mı, hayır, katiyen olmaz, sadece evini görmeye razı olurum, demiştim ona.

Kamyona dışardan bakıldığında, pek fazla ışık almayan kapalı perdelerin ardında hareket eden bir gölge seçilebiliyordu. Çatıdaki açık vasistastan zaman zaman duman yükseliyordu.

Yandaki binaların yüksek pencerelerinden ancak aracın tıknaz gövdesi ve aralıklardan sızan ışık demetleri görülebiliyordu muhtemelen.

Paris semalarında yüksekten uçan bir yırtıcı gece kuşu, tavan penceresinin aralığından, köz gibi ışık saçan Pumblechook'un gözünü bir an için görebildi, ama bu belki de sadece bir katafontun yansımasıydı. Gerçekte olmayan bir yırtıcı kuşu, belki de papağanın bizzat kendisi icat etmişti.

26

– Şaşırdım: baban mı, hayır, katiyen olmaz, sadece evini görmeye razı olurum, demiştin bana daha önce.

– Hazır adam kırk yılda bir evindeyken, diye yanıtladı Artus.

– Nasıl istersen. Her hal–ü kârda annemden söz etmesini pek bekleme. Bu ziyaretin antropolojik merak dışında ilgi çekici bir yanının olacağını sanmam.

Kapının önüne geldiklerinde, "Eminsin değil mi. İçin cız etmeyecek?" diye son bir kez daha sordu Camille, Vincent'ı birçok kereler daha şaşırtmış olan, o acımayla alaycılık karışımı, tarif edilmesi olanaksız bakışıyla.

Zili bizzat Vincent çaldı.

Kapı derhal açıldı.

– Sen misin, dedi, asıl adı Nadège olan Belle.

– Babam evde mi? Sahi, sizi tanıştırayım: Vincent Artus. Belle, üvey annem.

– Baban uyuyor, yorgun. Para istemeye gelmiş olmalısın.

Camille, Artus'a bakarak gülümsedi: "Hayır, o *gerçekten* hep böyledir", der gibiydi.

Belle: dudakları ve tırnakları pırıl pırıl, kahverengiye çalan koyu kırmızı bir renge boyalı, takıları plastikten. Cildi çok sigara içenlere özgü bir donuklukta. Gözleri kahverengi, saçları kül rengi ve alabros kesilmiş. Üzerinde kuzu postundan bir yelek ve pantalon, ipek bluz. Bıkkın ve kibirli bir yüz ifadesi. Hareketleriyle zerafet sergilemeye çalışıyor. Muhtemelen bakalit bir ağızlıkla Gitanes marka sigara içiyordur. Jasper Johns'u, La Défense* mahallesini, Woody Allen'i seviyor. *Globe, L'Ane, Maisons et Jardins* dergilerini okuyor. Sık sık beli ağrıyor ve bunu açıkça belirtiyor. Erkeğini, onu ötekisi gibi terk etmeyeceğine ikna etmiş. Sürekli seyahatte oluşuna gayet iyi uyum sağlamış. Böylece, kendi fedakârlığına olan saygısı artmış. Tamam. Artus, Belle'in ölçülerini yeterince aldığını düşünerek onu katladı ve bir çekmeceye yerleştirdi.

O sırada baba, üzerinde kanarya sarısı bir sabahlıkla, merdivenlerden aşağı indi. Tanışıldı. Salondaki modern ve rahatsız koltuklara oturuldu. Karşılıklı susuldu ve içi boş laflar edildi. Belle kahve ikram edip odadan çıktı.

– Demek siz... diye söze girdi, asıl adı Jef olan Georges.

– Evet, diye gönülsüzce kabullendi Artus.

– Baba, diye lafa girdi Camille, Bay Artus benimle aynı fikirde. Onu bulmalıyız.

Béatrice de oradaydı. Camlı kapının yanındaki siyah parlak cilalı bankın üstüne oturmuş, ya da düşünceli düşünceli odayı arşınlıyor, süs erikleriyle süslü sokağı seyrederek ve aklı kaçıp gitmelerde.

(*) Paris'in gökdelenlerle dolu modern banliyö semti. (ç.n.)

– Böyle bir domuzla nasıl evlenebildin diye, kötü niyetle sordu ona Artus.

– O kadar da çirkin değil, diye yanıtladı Béatrice; alınmıştı. Üstelik onu yirmi yıl önce tanımalıydın.

– Baldırları kaba saba. Sabahlıkla insan içine çıkıyor. Puro içiyor.

– Onu maceraperest biri sanmıştım, dedi Béatrice. Tek bir düşüncem vardı, bir yerlere gitmek. Yolculuk etmeyi hep sevdim. Hayat doluydu. Güçlüydü.

– Parası da vardı.

– Beni güzel buluyordu.

– Fotoğraf çekiyordu o. Niçin savunuyorsun ki onu? Toy bir taze gibi gözün kamaştı. Yirmi yaşına bile basmamıştın daha. Seni kolayca elde etti ve sana hiç uymayan bu eve seni hapsetti. Daha başka ne verdi ki sana?

– Bir çocuk. Bana bir çocuk verdi.

– Bilerek yaptığını iddia edecek değilsin herhalde. Senin içindeyken kendini tutamamıştır ve adab-ı muaşeret bilen bir maceraperest olduğu için de seninle evlendi: gelinlik, kat kat pastalar, kabız gülücükler, taşralı akrabalar. İnkâr etme, fotoğrafını gördüm.

– Senin hiçbir şeyden haberin yok, Vincent. Olamaz da zaten. Seni tanımadan önce yirmidokuz yıl yaşadım ben.

– Tüm bir yaşam, doğru, diye kabullendi Artus, çökmüştü.

– Béatrice yavaş yavaş odanın içinde kayboluyordu. Artus artık sadece yarısaydam ve titrek bir görüntü algılayabiliyordu.

– Ama seni ben mutlu ettim. O değil. O puro içen adamını çabucak terk ettin. Sen benim için yaratılmıştın, bizim için, bu gevşek Narkisos bozuntusu için değil. Baksana şuna, o seni hiç sevmedi.

– Ama beni öldürmedi de, diye hatırlattı Béatrice, fısıldayarak.

– Artık ben o defteri tamamen kapattım, diye ilan etti Jeff, dişlerine yapışıp kalmış tütün parçacıklarını tükürükle saçarak. Ve inanın, siz de öyle yapsanız iyi olur. Bu kadın, bana haber bile vermeden yaşantımdan kendi isteğiyle çıktı gitti. Hiç peşinden koşmaya niyetlenmedim. Hangi cehenneme gitmiş olabileceğini bilmiyorum ve zaten artık umurumda da değil.

– O kadar da değildir, diye itiraz eder gibi oldu, pencereden dışarsını seyreden Vincent.

– Siz baş başa tartışadurun, dedi Camille.

Kalktı ve odadan çıktı.

– Kızımdan sakının, dedi Jeff. O da annesi gibi uyuzun tekidir.

Fincanlarında kalan kahveyi birlikte höpürdettiler ve sustular.

27

Camille iki adamı inatçı yüzleşmelerine terk edip odadan çıkıyor. Holde bir an duraksıyor: bir kapıya yaklaşıyor, Belle'in sesini işitiyor – uzun sessizlik anları, cümlelerin düzenli akışı, iyice uzama olasılığı olan dostlar arası bir telefon konuşması olsa gerek.

Camille beton merdivenleri koşar adım çıkıyor. Bir odaya giriyor. Gömme dolabın kapısını açıyor. Cepleri karıştırıyor. Bir şey bulamayıp banyoya gidiyor, orada da bir şey yok, büroya giriyor. Koltuğun üstünde deri bir ceket. Camille onu kapıyor, anahtarlığı bulup aşağıya iniyor. Giriş katında durup, Belle'in hâlâ gevezeliğini sürdürdüğünden ve iki erkeğin salonda fincanlarının dibine bakarak karşılıklı guruldadıklarından emin olduktan sonra bodruma gidiyor. Merdivenlerin sonunda iki kapı var. Biri garaja açılıyor.

Ötekinin üstünde sönük duran bir kırmızı ışık var. Birkaç anahtarla kapıyı açmayı denedikten sonra sonunda fotoğraf atölyesine dalıyor. İplere asılı mandalla tutturulmuş negatifler, lavabonun yanında plastik büyük boş leğenler, dev bir agrandisör, duvara iğnelerle tutturulmuş planşlar. Bir duvar boyu rafta arşiv kutuları var, her birinin üstünde ülke ya da kent isimleri, tarihler, gizemli kısaltmalar. Camille onlara bakarak oyalanmıyor. Doğrudan metal dolaba yöneliyor ve hemencecik anahtarının hangisi olduğunu buluyor.

Birkaç saniye sonra yukarı çıkıp anahtarlığı deri cekete koyuyor, tekrar bodruma inip garajın kapısını açıyor, evin arka kısmına çıkıyor.

Tüm bunlar beş dakikayı geçmeyen bir zaman dilimine sığıyor. Camille, öyle soluk soluğa kalmadan şimdi yeniden giriş katında.

Tuvaletin kapısını açıyor, sifonu çekip salona, Vincent'ı kurtarmak üzere dönüyor.

– Şurada dur.

Camille kamyondan iniyor, evin arka tarafındaki kapıyı açıyor, erguvan ağacının altına gizlenmiş bavulu kapıp, tekrar, soru sormadan gaza basan Artus'un yanına yerleşiyor.

Bu senli benli konuşma savaşı bayağı hoşuna gitmeye başlamıştı, Artus'un.

28

Kızıl Meydan'da, binlerce nankör, glasnost isteyen bir yeni çarı ıslıklamaktaydı; Yugoslavya iç savaşın eşiğindeydi; Zaire'de öğrenciler, Gazze'de Filistinliler katlediliyordu; Van Gogh imzasını taşıyan bir portre, Christie's'de seksen milyon dolara alıcı buluyordu; Luigi Nono ölüyor, Sammy Davis öte dünyaya göçüyor, Philippe Soupault mum gibi eri-

yip sönüyordu; altı tane üşütük Antarktika'yı kayakla geçmeye niyetleniyordu; Moğollar tibet öküzlerini özelleştiriyordu; yer küre, delik deşik ozon battaniyesinin altında ateşlenip titriyor, Manila'da deprem oluyor, Lima'da yer sarsılıyordu; bir de tabi yağmurlu günlerin alışılagelmiş kokusu altında dolup taşmaya başlayan bekleme salonu vardı: Ancak tüm bunlar, Espérance Sokağı'ndaki bürosuna kurulmuş olan Bruno Sémione'u günlük çay pişirme töreninden ve semaverinin üstünde oynaşan beyaz buğu örtüsünü büyük bir mutlulukla izlemekten alıkoymak için yeterli değildi.

Ne var ki, o gün, ister istemez bunu ertelemek zorunda kaldı.

Kapı çalındığında su henüz ısınmamıştı.

Tek bir vuruş, açık ve seçik.

29

Artus, Paris'e ulaşmak için, La Muette Meydanı'nda Boulogne Ormanı'na dalarak Neuilly istikametine saptı. Camille'i evinin önüne bıraktı.

Kız, kamyonun uzaklaşışını izledi. Muhtemelen Pumb, sarsılan tüneğinin üstünde, ona doğru umutsuzca bağırışarak olay çıkartıyordu ve Vincent, kuşun sesini bastırmak için teybi sonuna kadar açmış olmalıydı.

Bir süre öylece, elinde bavulu, kaldırımda kımıldamadan kaldı. Babasını düşündü, kızacaktı kuşkusuz. Anılarına düşkündü o.

Evine geldiğinde bavulu masanın üzerine koydu. Kilitlerini zorlamak çocuk oyuncağıydı. Ancak acele etmedi. Bir bardak süt içti. Yatağına uzanarak sesini açmadan televizyon seyretti. Uyuya kaldı. Uyandığında yanan bir köyün içinde kaçışan çocukları gördü.

Kalktı ve masaya yaklaştı. Tenekeden bir asker bavuluydu bu. Bu koca kilitler neyi korumaya yarıyordu. Annesiyle ilgili anıları.

Babası kuşkusuz bu bavulu hiç açmamıştı, saklamasının tek nedeni, kazara bir gün geri dönerse suratına atabilmek içindi, al, şunu burada unutmuşsun, al ve çek git; kaldı ki, geçmişin, sımsıkı kapalı teneke bir bavula sığdırılabileceği düşüncesi hoşuna gidiyordu onun: arada sırada fotoğraf atelyesinin dolabını açıp bavula alaycı ve kindar bir bakış atıyor olmalıydı, sanki Béatrice içinde hapismiş ve böylece kaybolup gitmeye olan aşırı düşkünlüğünü, kurtuluşu olanaksız bir büyünün kurbanı olarak ödüyormuş gibi.

Camille çekmeceden bir bıçak çekip aldı, kilide yaklaştırdı, iç çekti, bıçağı bıraktı. Masanın etrafında iki üç kez döndü durdu. Gocuğunu giydi ve kapıyı çarpıp çıktı.

Geç vakit döndüğünde hava kararmıştı. Oda televizyonun sıvı aydınlığında dalgalanıyordu.

Masaya geçti ve çizim lambasını yaktı.

Birkaç dakika sonra, yaldızlı ışık hüzmesinin içinde açılmış bavulun içine yüzünü gömdü, tıpkı kazanının dibini seyreden bir cadı gibiydi.

Bu mektup, anahtar, kağıt ve küçük cansız eşya yığınının içine gizlenmiş bir anne var mıydı? Aniden, bir sis bulutu içinde, sıradan bir cin gibi, cisimleşecek miydi? Yoksa buz gibi ve küçümseyici parçacıklar halinde mi ortaya çıkmaya devam edecekti, kızını sırtında bir yük gibi taşıyan bir Béatrice, onu yüksek sesle gülen yetişkinlerle dolu dumanlı barlara sürükleyen, öğleden sonraları onu saatlerce yalnız bırakan, hatta bazen okul ya da piyano dersi çıkışında gelip onu almayı unutan Béatrice?

Béatrice, kızının yüreğine, onu ağırlaştıran bu sert ve soğuk taşı basmıştı.

Camille uyandığında süt gibi bir şafak sökmüştü. Dağı-

nık kağıt parçalarına ve fotoğraflara yaslanmış olan yanağı, uzun süre, uykudan kalma kırmızılığı taşıdı.

30

Gerçekten de, ona çok benziyordu. Aynı bakış, benimle aşık atmaya kalkışma diyen o bakış. Bu ürkütücü dudaklar, yangın kırmızısı. Yani Béatrice'in ta kendisi, tam da onu hatırladığı gibi, dispanserin kapanış saatinde dışarda Artus'u bekleyen ve onu, Sémione'u görmemek için içeriye girmeyi reddeden Béatrice. Kadınlar bana ters düşüyor diye hayıflandı, Vincent'ın genç kaygısıyla boy ölçüşmeye hazırlanırken, şu kara ve kızıl Camille, her şeye karşın ve ister istemez aşık atmaya kalkışacağı Camille, anında yüzünün ifadesinden başına bir bela geleceğini anlamıştı:

– Vincent henüz gelmedi. Beklerken çay içmek ister misiniz?

– Bir kahve alırım. Sizi görmeye gelmiştim.

Kahve. İşler aksi gitmeye başlamıştı. Sémione, stajyerin birinden miras kalma ve içi nemden yapış yapış olmuş siyahımtrak bir toz dolu kavanozu bulup çıkarttı.

Fincanlar tütüyordu. Camille bir sigara yaktı, içmeden bıraktı. Sessizlik, aralarında sağlam ve dokunaklı bir duvar örüyordu. Bir kuşa benziyor, dedi içinden Sémione. Gerçekten de, alev rengi gagalı siyah bir papağan gibiydi, ya da kuşbilim uzmanlarının düşlerini süsleyen bir tür ateş kuşu – tüylerin yumuşaklığı, mahmuzların sertliği, gözlerin parlaklığı. Camille konuşmaya başladı, tıpkı çok üstüne düşüldüğünde tüm kuşların eninde sonunda konuştukları gibi.

– Annemi arıyorum.

– Hepimiz aynı dertten muzdaribiz, dedi Sémione, nostaljik bir edayla.

– Vincent size bundan söz etmiştir sanırım. Hatta belki bana vermeyi reddettiği bazı bilgileri size aktarmıştır.

– Artus hassas bir kişidir. Böyle devam ederseniz onu paramparça edeceksiniz. Fazla ısrarcısınız. Sizi burada çok sık görüyorum. Bu ona zarar verir.

– Aslında en az Vincent Artus kadar ilgimi çekiyorsunuz. Siz de geçmişte annemi sık sık görürdünüz. Söylenene göre bana çok benziyormuş.

Semione bir süre sessiz kaldı, ama yançizmesini sağlayacak bir şey bulamadı.

– O da, tıpkı sizin gibi, Vincent'ı almaya gelirdi. O da ısrarcı bir kişiydi. Ama arada bir fark var, bu Vincent'ı mutlu ediyor gibiydi. Gibiydi diyorum, çünkü sandığınızın aksine, meslekdaşım Artus bana sırlarını açmaz.

– Zaten sizin de onları bana iletmeniz için bir sebep yok. Bunun için gelmedim. Bana Vincent'dan söz etmenize gerek yok, onunla başımın çaresine bakarım. Bana annemden söz edin.

– Nedir öğrenmek istediğiniz? Anlayamıyorum.

– Bal gibi anlıyorsunuz, dedi Camille, büronun üzerinde, önüne konmuş piponun içinde izmaritini söndürerek. Umarım siz de beni onu bulmaktan alıkoymaya kalkışmayacaksınız? Siz ki çok şey biliyorsunuz, bana yardımcı olun.

Yakarma havasının ardında tehdit gizliydi. Semione çok fazla şey bilmenin yılgınlığını taşıyordu. Konuşmak, bir kez daha. Bundan daha anlamsız ve tehlikeli bir şey olamazdı.

Ağır ve sağlam bir zemine oturtulmamış sırlar taşıyordu, kımıldamaması gerekiyordu. Bu beyinsiz kız öğrenme tutkusuyla, anne bulma tutkusuyla, sözcük duyma açlığıyla çıkıp gelmişti, sanki herkes kendi eksikliklerileyle idare etmesini öğrenmek zorunda değilmiş gibi. Yaşının küçük olması ise, bulunabilecek en köhne özürdü.

– Ne bildiğimi sanıyorsunuz? Bir kimseyi gerçekten tanımak mümkün mü? Ne bir başkasını, ne de insanın kendisini, diye savsakladı Sémione, oysa öğrenimini papaz okulunda yapmamıştı.

Camille sabırla lafın gerisini bekliyordu.

– Neler yaşamış olabileceklerini nasıl bilebiliriz, diye sürdürdü konuşmasını. Gizem, Artus ve annenizin ortak tutkusuydu.

– Herhalde kendimi yeterince iyi ifade edemedim sayın doktor. Benim istediğim bana Vincent'dan ve annemle ilişkilerinden söz etmeniz değil. Sanırım en basiti işi başından almaktır. Anlatın bakalım. Onu ne zaman ve nasıl tanıdınız... Lütfen.

Sémione'un yüz hatları gerildi. Bu yumurcak şeytan gibiydi. Saatine kaçamak bir bakış attı. Artus'un, bu sorgulamaya son vermek üzere gelme saati yaklaşıyordu. Tam olarak ne istiyordu bu kız. Neleri biliyordu?

– Size yanıt vermeden önce, konuşmamızın içeriğinin mahremiyetine saygı göstermenizi rica edeceğim. İncelik sanatıyla başınız pek hoş değil sanırım ve bu nedenle, anneniz hakkında söyleyebileceğim ve Artus'a dikkatsizce aktarılabilecek sözler nedeniyle onun incinmesini istemem. Kahve istiyordunuz galiba, diye ekledi, derin bir soluk aldıktan sonra.

Hafif sinirlenmeye yüz tutan Camille başıyla onayladı.

– Daha önce de belirttiğim gibi, annenizi tanımadım.

Öteki ikna olmadığını belirtir şekilde başını salladı.

– Ancak onu çok gözlemledim.

Camille, bu abartılı girizgahları kısaltmak amacıyla çantasından bir fotoğraf çıkartmak üzereydi ki, kapı açıldı.

– Çay hazırdır umarım diye sordu Vincent. Bir an durakladıktan sonra, müdürüyle çok özel bir sohbete dalmış olan Camille'i görmezlikten geldi.

– Hatta istersen kahve bile var, dedi, birden ağzı kulaklarına varan Semione.

31

– Çok ilginç belgeler. Bir tanesini sana getirdim.

Artus, küçük buzdolabından Camille'in şerefine aldığı süt şişesini çıkartıp bir bardakla birlikte kızın önüne koydu.

– Bakıyorum bunları nereden bulduğumu sormuyorsun.

Vincent başıyla hayır dedi.

– Babamın evinden çalmama yardımcı olduğun bavuldan çıktı, diye yanıtladı Camille.

Pumb'un boş yem kabına vurduğu gaga darbeleri duyuldu.

"Ben, Neuvy-Saint-Sépulcre noteri, Guillaume Mainfroide, aşağıda imzaları bulunan, 15 Ekim 1901, Mézières-en-Brenne, Indres doğumlu bay Emile Ciron ile birlikte huzuruma gelen..."

Vincent'ın gözleri bir an gözlüklerinin üzerinden Camille'e doğru bir bakış fırlatıp, tekrar çerçevedeki yerlerini aldılar.

bay Georges Passarat'la mal ayrılığı temelinde evli olan, 17 Şubat 1954 Fosse-d'Avant, Indres doğumlu, bayan Béatrice Cency'nin..."

– Hepsini okumam mı gerekiyor?

Camille göz kırparak evet işareti yaptı.

Rosnay-en-Brenne belediye sınırları içindeki, du Greffier isimli gölün kenarında bulunan evin ve arsanın satış işlemlerini gerçekleştirme kararlarını beyan ettiklerini tasdik ederim..."

Artus'un gözünün önünde bir manzara canlanmaya başlıyordu: bir sıra kavak ağacı, bir vadinin ortasındaki göl, kayağantaş çatılı bir küçük ev ve hareket unsuru olarak, gökte uçuşan birkaç karga.

"İşbu belge, şahitlerin huzurunda okunmuş ve imzalanmıştır."

– Daha böyle çok belge var mı elinizde?

– Evet, birkaç tane var. Ama sana hepsini göstermek istemiyorum. Malum, aile sırları. Ölüleri mezarlarında rahat bırakalım.

Bu benzetme, Vincent'ın hoşuna gitmedi; bir yudum Bourbon yuvarladı.

Satış senediyle birlikte bir takım anahtarlar buldum. İki takım olması gerekiyordu, anahtarlığın üstünde öyle yazıyor. Ama tek bir takım var. Vincent, annem belki şimdi oradadır.

– Hayır, dedi kadehini masaya koyarak. Hayır.

Kesin bir dille konuşuyordu; ama gerekçelerini sıralamaktan çekiniyordu, üçüncü bir kez inkâr edip etmemekte tereddüt etti. Sonunda bir kez daha hayır dedi. Pumblechook şarkı söylemeye başladı.

– Bu evi 1978'de, babamdan gizli satın almış. Bu ana kadar varlığından haberdar değildim. Bizi 1980'de terk etti. Son zamanlardaki tüm bu seyahatleri, beni bir bakıcıya bırakarak ortadan kayboluşları... Aslında oraya gidiyordu... Eminim, Vincent. Biliyorum.

Camille aklını karıştırıyordu ve bu durumun en rahatsız edici yönü de, nedenini bilmemekti: Béatrice'le benzerliğinden kaynaklanıyor olsa gerek, hakkını almaya gelmiş, kendinden emin, affetmeyen, anlaşılmaz bir amacın peşinden kararlı adımlarla giden, onsekiz yaşında bir Béatrice; bir başka neden de karşısındaki vücudun cömert tazeliği olabilirdi, daracık barınağın içinde, birkaç santimetre ötesinde

neredeyse onun titreşimlerini hissedebiliyordu, bu vücudun esnekliğini ve yuvarlak hatlarını sezebiliyor, taze kokusunu içine çekebiliyor, cildin ve kasların gerginliğini, hareketlerine olan kusursuz uyumlarını ve bulunduğu her mekânda, zamanın akışına etten kemikten bir ünlem gibi dalarak, kendine en ideal yeri edinebilme özelliğini kavrayabiliyordu; belki de asıl gizli neden, günün birinde, onu böyle olduğu için, kendisini suçlayan taze bir yaşam kıvılcımı olduğu için, cezalandırmak zorunda kalabileceğinin korkusuydu.

Ancak, Artus'un kargaşası henüz bu kadar açık bir ifadeye kavuşmamıştı. Vincent şimdilik Camille'den değil, sözünü ettiği tarihlerden kaynaklanan bir başka garip duygulanımla cebelleşiyordu, ev 1978'de satın alınmıştı, kocasının evini 1980'de terketmişti. Yani, 1983'de Artus'la aşk hayatının başlamasından ve Cinq-Diamands Sokağı'nda yuva kurmalarından üç yıl önce. Camille'in bile hakkında pek bilgi sahibi olmadığı anlaşılan üç yıllık bir esrarengiz göçebelik dönemi. Ta o zamandan kaybolmuştu. Bir tür yokluk antrenmanı, silinip gitme hazırlığı. Ancak bu yeteneğini kızına miras bırakmamıştı.

Artus bir bardak su içti. Şimdi kız ona birlikte oraya gitmeyi önerecekti. Bu saçma öneriyi reddetmesi gerekiyordu. Kendisiyle tehlikeli işbirliğini daha fazla sürdürmekten vazgeçirmeliydi onu. Ama sonuçta, yine kabul edecekti.

32

Batıda gök, frenküzümü renklerine bürünüyordu ve alacakaranlığın mayhoş ışığında tüm şekiller daha belirgin bir hal alıyordu. Artus ve Sémione acele etmeden Quai de la

Gare boyunca ilerliyorlardı. İkisinin de belki gözü korktuğu için kamyona dönmeden önce biraz dolaşmaya karar vermişlerdi.

Çünkü Vincent birkaç gün önce bir karara varmıştı, gitmeden önce Semione'u davet edecekti. Camille'le gideceklerdi. Araştırma yapmak üzere. Öyle demişti kız. Brenne yöresine gideceklerdi. Tabiî giderlerse.

Öyle ya, söz vermemişti.

Nuon Ly'nin Yeri adlı birahanenin yanından geçtiler. Binanın bir tek ön cephesi ayakta kalmıştı, arkada yıkıntılar vardı, yarılmış sundurmalar, eciş bücüş hurdalar ve yakında yerinde Fransız düşünce hayatının dev buzdolabı niteliğindeki kütüphanenin yükseleceği talan edilmiş hektarlarca arsa. Şimdilik kimi yerliler, toprak döşemenin kraterleri içine Polinezya Adaları'ndan esinlenmiş ateşler yakmışlardı; diğerleri ise, sırtüstü uzanmış, başlarını iki yüzlü bir bağtaşına yaslamış ilk yıldızların belirmesini beklerken şarkı söylüyorlardı. Yıkık çitlerin ardında bir sirkin at arabaları yerleştirilmişti; patates kızartması ve lokma satanlardan birinin üzerinde davetkâr bir yazı vardı: Ramuz ve Stravinski'nin Yeri. Birkaç kişi, tekerlekli zemine oturtulmuş kartondan bir zürafaayı kimbilir nereye doğru sürüklüyordu. Tüm bunlar, artık tertemiz olan karşı sahilin iç karartıcı görünüşünü iyice belirginleştiren kibar bir kıyamet günü havası yaratıyordu.

Uzun bir yürüyüşten sonra, kamyonun durduğu Chef-de-la-Ville Çıkmazı'na varmaktan mutlu oldular.

Artus, daha o sabah köşe bucak temizlik yapmıştı; ancak tabii ki beyaz papağan, barınağın dört bir köşesine yemlerini saçmaya özen göstermişti. Tanıştırıldılar. Pumb, karşısındakinin kim olduğunu bildiğini belirten bir ciddiyetle başını salladı. Semione da onu taklit etti.

Sessizce aperatif içildi. Sémione düşünceli bir şekilde dostunun evine bakıyordu. Buzlar kadehlerde eriyordu.

Vincent, önceden soğuk mezeler hazırlamıştı. Ortam sakin, dostluk huzur vericiydi; zaman zaman Chevaleret Sokağı'ndan geçen bir arabanın gürültüsü bile pek duyulmuyordu, kamyonun ve ışıklarının uzağında, içindeki Sancerre şarabı şişesinin bir müzik dolabı ezgisiyle dönüp durduğu buz kovasının uzağında, Paris'in dingin mırıltısı da ancak hayal meyal seçilebiliyordu. Bir Volney şarabı soğuk rostoya kibarca eşlik etti, Epoisse peyniriyle de bir Fronsac şarabı içildi. Bruno da Vincent da, üçüncü bir şişe şarabın –tatlı için öngörülen bir Loupiac– pek de gerekli olmadığına karar verdiler. Doğrudan doğruya yıllanmış Armagnac'a geçmekte yarar vardı. Tüneğinin tepesindeki Pumb bu işi pek onaylamadı.

İki dost, birbirlerine duygulanmış gözlerle bakıyorlardı. Gözleri, parlak ve berrak bir şurup içinde yüzüşen erik hoşafı taneleri gibiydi.

Uzun uzun sohbet ettiler, akıl yürüttüler. Rostoyu yerken dünyanın varoluşunu kesin bir şekilde açıklayabildiler. Peynirden sonra ise kutupların erimesi sorununu kolayca çözümlediler, İmelda Marcos'un iki bin pabucunun nasıl kullanılabileceğini keşfettiler, Batı'daki doğum oranlarının düşüşünü engellemenin yolunu buldular, Pol Pot'u yeniden eğittiler, İslâmî başörtüsü sorununu tartıştılar, Sahra Çölü'nü nemlendirdiler; ve artık sosyalist blokun çöküşü, dünya dengeleri için bir tehdit olmaktan çıktı.

İnsanlığın acılarını dindirdikten sonra biraz dinlendiler. Kehribar renkli içki, hardal kabından bozma bardakların içinde ışıldıyordu.

Birden ortamın havası ağırlaştı. Saniyeler kurşun gibi ağır ağır geçmeye başladı.

Sessizlik, garip bir bitkinlik havası içinde uzadıkça uzadı.

Bu sessizliği tek bozan şey, kendisine defalarca ve kesinlikle yasaklanmış olmasına karşın, perdeye tırmanan Pumb'un mırıldanmalarıydı.

– Sahi, diyebildi sonunda Artus.

Ancak, açılan bu gedikten yararlanmasına fırsat vermeden, sessizlik yeniden hâkim oldu.

Bardaklar bir kez daha doldurulduğu. Ardına kadar açık duran vasistas, dumanları emiyordu; tıpkı demir atmış bir buharlı geminin bacası gibi, kıpırtısız gökyüzüne doğru tütüyordu.

– Sahi, diye tekrarlayabildi Artus, uzun bir süre sonra.

Sémione piposunu ağzından çekti ve beklemeye koyuldu.

– Birkaç günlüğüne şehir dışına gideceğim. Tabi müdürüm bana izin verirse.

Papağanın ağırlığının ve pençelerinin zedelediği perde, sefil bir biçimde sarkıyordu. Yaptığı işten hoşnut olan kuş, kanatlarını gıcırdatarak Sémione'un yanına, sıranın üstüne kondu.

Béatrice'in kesin olarak ortadan kalkmasından bu yana, Artus hiç izin kullanmamıştı; Ağustos ayları boyunca çeşitli Paris dispanserlerinde, izinli doktorların yerine bakıyordu.

– Ne dersin, diye sordu kuşa müdür. Kabul etmeli miyim sence?

Pumb, umursamaz bir biçimde omuz silkti. Sanki onun fikrini dikkate alacaklardı. Üstelik doğal bir şeymiş gibi kuşlarla konuşanlar, tüylerini diken diken ediyordu. Üstelik, nedeni bilinmez ama, pipo içen bu sakallı adam ona pek güven telkin etmiyordu. Onunla sahibi arasında, iyiye alamet olmayan bir suç ortaklığı vardı.

– Ve tabiî ki yalnız gitmiyorsun, dedi Sémione; ancak bu sorusuna yanıt beklemiyordu.

33

Canları biraz yürümek istedi. Kamyonu, huysuz papağanı, o olağanüstü şölenin artıklarıyla kaplı masayı ve buz kovasının nemli bir leke bıraktığı kâğıt masa örtüsünü bırakıp, kendilerini aydınlık gecenin serinliğine attılar.

– Gitmekle pek iyi etmiyorsun, doktor Artus. İzin vermesem mi diye düşünüyorum.

– Sadece birkaç gün, dedi Vincent, şaşırmıştı. Sadece birkaç gün gideceğim.

– O kadar emin olma. Yolculuk sana pek yaramıyor. Sonra sonu kötü bitiyor. Bir kez böyle gitmeye başladınmı, kimbilir sonu nereye varır.

– İhtiyacım var. Gitmeye, anlamaya, ihtiyacım var. Kusura bakma, sen bunun ne demek olduğunu bilemezsin.

– Oysa biliyorum. Biliyorum, diye iç çekerek tekrarladı Sémione.

Nesi vardı tüm bu insanların? Neyi bildiklerini ve nasıl bildiklerini söylemeden, bir şeyler bildiklerini iddia edip duruyorlardı! Üstelik, neden ona, bir şeyler bildiklerini söyleme ihtiyacını hissediyorlardı?

Kolkola, sessiz sokaklarda yürüyorlardı; gecenin bu geç saatinde sıkça olduğu üzere, zemin adımlarının altında kaprisli bir şekilde kaydığı için de, birbirlerine destek veriyorlardı.

– Evet müdürüm, iznimi veriyor musun?

Sémione bir süre sustu.

Sonra gizemli bir şekilde ağzından şu sözler döküldü:

– Sır paylaşmaktan hoşlanmam.

– Ben sana sırlarımı açmadım ki, dedi Artus, aklından hızlıca son iki saatin ses kayıtlarını geçirdikten sonra.

– Şimdi ben, sana bir sır vereceğim. Beni buna mecbur ediyorsun. Oysa pek akıl kârı bir iş değil bu.

34

Oğlan, fakülteden beri kene gibi yapışıp peşine takılmıştı. Öğrenim yılı başlar başlamaz, Camille kırk yılda bir can sıkıntısından derslere girdiğinde, hemen yanına ilişmeyi alışkanlık haline getirmişti. Adı Paul'dü. Kumral bir perçem, alnını çaprazlamasına örtüyordu ve sık sık ani bir baş hareketiyle onu arkaya atardı. Her şeyiyle tiksindirici bir masumiyet, inatçı bir dürüstlük ve sürekli bir iyilikseverlik sergiliyordu. Camille onunla az konuşur, konuştuğunda da dobra dobra ve sertçe konuşurdu. Oğlansa, onun kendisini reddedişlerini, kaprislerini ve aniden ulaşamayacağı mesafelere çekilivermesini alınganlıkla karşılamazdı.

Camille, Paul'a karşı hüzünlü bir şefkat hissederdi. Ama aynı zamanda ondan nefret de ederdi, sadeliğinden, sık sık cici çocuk yüzünü aydınlatan gülüşünden nefret ederdi. Her şeyi kusursuz ve düzenliydi, tıpkı dişleri gibi. Oğlan yanında olduğunda, Camille, içinden, senden ne kadar farklı olduğumun farkında değilsin derdi, ve bu farklılık beni çirkinleştiriyor. Sen beni güzel sanıyorsun, zavallı Paul. Oysa iğrenç biriyim. Beni zayıf sanıyorsun, oysa güçlüyüm. Hem de senin bilemeyeceğin kadar güçlüyüm, gücümün ölçüsünü hayal dahi edemezsin, çünkü hiçbir zaman bu kadar güce gereksinimin olmadı senin.

Peşinden geliyor, ona yetişiyordu, ama kız da her seferinde daha hızlı yürüyordu.

Arenes Sokağı'na vardıklarında, oğlan onu ceketinin yakasından tuttu ve duvara yapıştırdı. Hava ılıktı. İlkbahar, parkın yeşillikleri arasından süzülüyordu. Yoldan geçenler başlarını çevirdiler.

Israrla, "ben varım", diyordu Paul ve yüzü şimdiye kadar hiç onunkine bu kadar yaklaşmamıştı. "Ben varım Camille. Sanki şeffafmışım gibi davranmaktan vazgeç. İnan, beni

sevmeni beklemiyorum. Sadece beni görmeni istiyorum. Bana bakmanı Camille, bana bakmanı!"

Camille bu dolgun dudakları ısırmak, dilinin ucunda kanının tadını hissetmek isterdi. Ceza hukuku kitabının ağırlaştırdığı çantasını kavradı. Nefesini içine çektiği bu oğlandan ne de uzak hissediyordu kendini ve bu nedenle ona ne de çok kızıyordu! Çanta, Paul'ün yüzüne doğru fırlayıp yapıştı. Paul dizinin üstüne düştü, kıpkırmızı yanağını elledi.

– Peki ya ben, sen hiç baktın mı bana? Söyle, hiç baktın mı bana, zavallı küçük Paul diye avaz avaz bağırdı ona doğru eğilerek.

Ve oğlan onu ilk kez gördü.

Camille, çantasını göğsüne yapıştırıp koşmaya başladı. Odasına vardığında çantayı bütün gücüyle duvara fırlattı, yatağının dibine çöktü, ancak gözyaşlarında aradığı teselliyi bulamadı. Kupkuru hıçkırıklarla aralıksız sarsıldı durdu.

Yatmadan önce, annesinin resmini yatağının sağ tarafına iğneyle tutturdu.

Gece yarısı, şarkıyla yakınma karışımı bir çağrıyla uyandı.

Bir yıldır, hatta daha uzun bir süredir onu aramaya başladığından beri, her gece olduğu gibi. Sonuna kadar gitmek zorunda olduğunu anladığından beri. Vincent'ı bulduğundan ve huzura kavuşuncaya kadar, unutabilinceye kadar aşması gereken yolun ne olduğunu öğrendiğinden beri.

Kan ter içinde kalktı.

Béatrice onu seyrediyordu.

Soluk bir gecenin aydınlattığı odada, çırılçıplak geziniyordu.

Simsiyah bir gece artık, lütfen! Ve lütfen, bir daha adını sayıklayarak şarkı söylediğini duymayayım.

35

Ay, gökyüzünde görünmez bir ipliğe asılı olarak sallanıyordu. Yan yana duran iki adam, bir süre onu seyrettiler.

– Bu kız tehlikeli. İnan bana.

– Bir veletten mi korkacağım! Yok canım. Pumb korur beni.

– Mesele belki de ondan korkmak değil. Ama senden. Seni nerelere kadar sürükleyebileceğini bilmiyorsun. Sen soğukkanlı bir atılgansın.

– Aferin. Bu muydu vereceğin sır?

– Hayır.

Sessizce, Château-des-Rentiers Sokağı'ndan Jeanne-d'Arc Meydanı'na doğru ilerlediler.

– Sana vereceğim sır şu, diyebildi sonunda Semione. Béatrice'i tanıyordum.

Artus ona doğru döndü.

– Saçmalıyorsun, eski dost! Tabiî ki biliyorum Béatrice'i tanıdığını. Kaç kez üçümüz birlikte, iş çıkışında, Petit Pompon'da aperatif almaya gittik.

– Artus. Saçmalamıyorum. Béatrice'i *senden önce* tanıdım.

– Bak o başka, demekle yetindi Artus.

Aslında, gecenin bu saatinde ve o kadar Armagnac içtikten sonra, böyle bir bilginin anlamını pek kestiremiyordu...

– Dur bir dakika. "Tanıdım" derken neyi kastediyorsun? Hem de benden önce?

Semione başını sallıyordu ve piposu bir buhurdan gibi, bir sağa bir sola gidip geliyordu.

– Sana onu tanıştırdığım geceyi hatırlıyorum, dedi Artus, muzaffer bir edayla. 1983'de. Kışın. Kar yağmıştı. Béatrice'in başında –birkaç saniye sustu, gözlerinin önünde canlandırdığı görüntü nedeniyle boğazı düğümlenmiş-ti– kürk bir takke vardı, diye kısık sesle sürdürdü konuşmasını. Ya,

gördün mü?

– Onu 1978'de tanıdım.

– Ama seni daha önce hiç görmemişti ki! O akşam bana, kusura bakma, seni antipatik ve kendinden fazla emin biri bulduğunu söylemişti. Tabiî sonradan fikir değiştirdi. Elbette. Ama yine de öyle söylemişti.

– 1978'de, Artus.

– 1978, diye, kahkahayla gülerek tekrarladı Artus. Ve sonra, sükunetle, o halde o zaman bana yalan söylediniz, diye tamamladı sözünü.

– Doğru söze ne denir, diye kabullendi Sémione.

Yürüyüşlerini sürdürüyorlardı, ama artık birbirlerinden uzaklaşmışlardı.

– Yanlış anlama. Sadece dosttuk, o kadar.

– Dost mu?

– Dost.

Artus şaşıra şaşıra bir hâl olmuştu. İnsan nasıl Béatrice'in *dostu* olabilirdi ki?

Bu açıklamalar, onları küçük adımlarla ve uzun süren sessizliklerle Reculettes Sokağı'na kadar sürükledi.

Sémione, Beatrice'le, tesadüfen, onüçüncü bölgeyle ilgili mimari tasarım projelerinin halka tanıtımı sırasında tanışmıştı. Kocasıyla birlikte yaşıyordu ve daha yirmidört yaşındaydı. Dost oldular, düzenli olarak görüşmeye başladılar. Muhtemelen Semione ona güven veriyordu. 1980'de her şeyi terk etti: kocasını, sekiz yaşındaki kızını. Ve aynı zamanda Semione'u da.

Üç yıl boyunca onu bir daha hiç görmedi.

– Veda bile etmedi. Düş kırıklığına uğradığımı söyleyebilirim. Sonra alıştığım düzen ağır bastı. Eski alışkanlıklar. Yalnız başına yaşamak. Bilirsin.

Üç yıl sonra tekrar ortaya çıkıverdi. Telefon etti. Özür de

dilemedi, bir şey açıklama gereksinimini de duymadı. İlişkilerini kaldıkları yerden sürdürmek istiyordu. Hey gidi Sémione, hüzünlü kalplerin kurtarıcısı. Cevabı, özetle, git işine, oldu.

Bir gece, ansızın, onu Artus'un kolunda görünce ne kadar şaşırdığını tahmin etmek güç değildi... Tek bir bakışta anlaştılar: hiçbir şey söylemeyeceklerdi.

36

Sémione erken gitmek zorundaydı. Dispanseri Artus kapatacaktı. Artus, yalnız yaşıyordu: Reine-Blanche Sokağı'ndaki evine yürüyerek dönecekti.

Ecza dolabını yerleştirirken, koridorda ayak sesleri duydu: sekreter gidiyordu; geçerken ona selam verdi. Dolabı yerleştirmesini bitirdi, parkasını giydi, büroyu kilitledi.

Onu ilk kez dispanserin holünde gördü. O görüntü, yedi yıl sonra bile, bir yara izinin acılı netliğini koruyacaktı içinde. Sırtında dağda giyilen cinsten siyah bir anorak, siyah beyaz kareli bir tayt ve kürk bir takke vardı. Kadının o an neler dediğini anımsamayacak. Onu gördüğüne şaşırmış gibiydi. Beklediği o değildi; ne var ki Artus bunu, çok sonra, bir bahar akşamı, Sémione'la Croulebarbe Sokağı civarında yürürlerken anlayacaktı.

Bir şeyler uyduruyordu, daha o zaman. Bir iş arıyormuş da, ya da bir zamanlar orada çalışmış olan bir kız arkadaşını bulmayı umuyormuş da... Dispanserden çıktıklarında aynı yöne gidiyorlardı, o zaman biraz birlikte yürümeyi teklif etti kadına.

Yarım saat sonra, Gobelins Caddesi'ndeki Çin lokantasında yemek yiyorlardı.

İki saat sonra da, işte, Artus'un Reine-Blanche Soka-

ğı'ndaki tek odalı evindeler.

Sanki tek bir gün gibi iki yıl ve birkaç ay ve sonra: Roncevaux yakınlarında, Hayra'nın bir uçurumunda, taş şangırtıları.

37

– Sen Béatrice'in dostu, öyle mi? Sen, Sémione.

Sémione, Peterson'unun ucunu dişlerinin arasına iyice sıkıştırarak ciddi bir ifadeyle doğruladı.

– Peki ama bunu bana neden bu akşam söylüyorsun? Keşke bu sırrını kendine saklasaydın.

– Sanki bu tür açılıp saçılmaları ben pek mi seviyorum sanıyorsun? Gereksiz sözleri diye diye öfkelendi Sémione. Tüm bunlar onun yüzünden. Ufaklığın. Ne de çok ona benziyor, değil mi.

– Ne olmuş yani?

– O bunların hepsini biliyor. Eminim. Geçen gün bildiğini hissettirdi bana. Bunları ondan öğrenmeni istemedim. Bu kızdan her şey beklenir. Ona sakın inanma Artus.

Kendilerini bitkin hissediyorlardı, mideleri kalkmıştı. Yürüyüş alkolün etkilerini silmişti. İçlerinde tek kalan şey, ihanetin acı badem tadıydı. Ama aslında yanılsamalarla avunmak gibi bir adetleri de hiç olmamıştı ve dostluklarının bu sınavdan daha da güçlenerek çıkacağını biliyorlardı, çünkü sahip oldukları başka bir şey yoktu.

Ayrılma vaktinin geldiğini hissettiler. Artus, kamyonu kilitlemeyi ve kuşu cibinliğin altına sokmayı unuttuğunu hatırladı. Ertesi günün yoğun programını hatırlayarak rahatladı. Pek düşünecek vakitleri olmayacaktı.

– Ne zaman gitmeyi düşünüyorsun?

– Önümüzdeki hafta, yortu tatilinde.

– Onunla mı gidiyorsun?

– Ona güvenmeyeceksin, değil mi?

– Ben her zaman kuşkucuyumdur.

– Nereye gittiğinizi sorabilir miyim?

– Sorabilirsin tabiî.

– Peki nereye gidiyorsunuz?

– Cevap vermemeyi yeğlerim.

– Bana kızgın mısın?

– Hayır. Sadece anlamaya çalışıyorum. Bu daha başlangıç. Keşke yok olmadan önce onu anlayabilmiş olsaydım.

– Nerede o, Artus, nerede Béatrice?

– Nerede olduğunu bilmek istemiyorum. Bilmek istediğim tek şey, benim yanımda olduğunu sandığımda onun nerede olduğu.

– Dikkatli ol. Béatrice'i aradığını sanıyorsun, ama onun yerine Camille'i bulabilirsin.

– Hadi git uyu, eski dost. Haydi, git.

– Yemek için teşekkürler. Günün birinde papağınınla konuşmaya gelirim yine. Pek konuşkan değildi bu akşam.

Ayrıldılar. Her ikisi de, rüyasız geçmesini yeğledikleri bir uykuya doğru adımlarını hızlandırdılar.

Kamyonuna yaklaştığında Artus, ışığı söndürmeyi unutmuş olduğunu farketti. Kapıyı açtığı anda bir ses duydu.

Camille oradaydı, yatağın üzerine bağdaş kurup oturmuş, saçları dağınık yüz hatları gergin, Pumblechook'la sohbet ediyordu.

38

Kız yatakta uyudu, o ise kanepeye oturmuş olarak.

Sabahleyin onu yürüyerek bıraktı evine. Camille'i karşısında ilk kez zayıf ve zedelenmiş olarak görüyordu; ancak,

ilk karşılaşmalarında varlığını ve ağırlığını hissetmiş olduğu, ondaki o buz gibi ve sert çekirdeğin varlığını sürdürdüğünü kanıtlamaya tek bir bakış bile yeterdi.

Kız, onu kahve içmeye davet etti. Vincent, odanın karmakarışık halini gördü, yapılmamış yatak, halının üzerine içindekileri kusmuş olan çanta, kalemler, ruj, Ceza Kanunu. Gözleriyle odanın içinde onu izleyen Béatrice'in, duvara iğnelenmiş olan portresini gördü. Yere kapalı olarak bırakılan bavulu ve Camille'in gecenin yarısında çıkıp gitmesinden sonra, sesi kısık olarak açık kalan televizyonu gördü. İçinden, yalnız olduklarını ve ileride fotoğraflarını duvara asacak kimse olmayacağını düşündü.

Yeniden Béatrice'e baktı. Onu öldürdüğüne pişman değildi. Sonuçta, onun kaybolduğu dik yokuşta, Artus da onun peşinden geliyordu, hem de çok yakından.

Ve sonra, yatağın dibine, dizinde sıcak bir fincanla oturmuş olan genç kıza doğru eğildi. Elini, saçları açılmış ensesine koydu. Ve orada bıraktı.

39

Arkalarında Paris, çamurlu bir magma içine gömülüyordu. Dünden beri yağmur yağıyordu. Gece boyunca, yağmurun makineli tüfek gibi sacların üstüne düşüşünü dinlemişti Artus. Kararlaştırdıkları saatte gidip Camille'i evinin önünde almıştı.

Otoyolda kamyonlar, şaklayan yük örtüleri ve gri su kıvrımları altında ağır ağır seyrediyorlardı. Tekerlekler ötüyor, motorlar kükrüyordu ve parlak karoserler, su basmasından kaçışan bokböcekleri gibi, çılgınca bir yarış içindeydiler. Gökyüzünde devasa boyutlarda kirli çamaşırlar sıkılıyordu. Donuk bir parlaklık, tüm manzarayı bir gri bulamaç içinde

yoğurarak, şekillerin ve çevrenin netliğini ortadan kaldırıyordu. Her taraftan küf ve çamur kokusu yayılıyordu.

Chartres'ı geçince, aniden gökyüzü, üstündeki çaputlardan kurtuldu ve bulutlar doğuya doğru yığılmaya gittiler. Beauce ovasını ıslak bir ışık kapladı ve seyrek dikey çıkıntılara, su kulelerine, silolara, tek başına duran ağaçlara, ova boyunca dizili duran dev elektrik direklerine yaldızla kaplanmış gibi süslü bir görüntü verdi, her bir fidanı ve ot parçasını parlattı. Kamyonun ön camında çılgın su damlacıkları parlıyordu ve kapıya yaslanarak uyuya kalan Camille'in yüzü ılık bir renge bürünmüştü.

Sologne bölgesindeki bir kasabada öğle yemeği için mola verdiler. Camille konuşmuyordu. Uyandığından beri yüzü, Artus'a hiç yabancı gelmeyen asık suratlı bir ifade almıştı.

Buzançais ve Vendoeuvre'den geçerek Brenne bölgesine ulaştılar. Her yer su kaplıydı, toprağın üzerinde, fundalıklarla, çınar ağaçlarıyla, sazlıkların istilasına uğramış kum bölgeleriyle çevrili göletler oluşmuştu. Bazı su alanları iki üç kilometre boyunca uzanıyordu. Korulukların arasına yerleşmiş kimileri ise ufak su birikintileri olmaktan ileri gitmiyordu. Rosnay Köyü'ne vardıklarında, Greffier Gölü'nün nerede olduğunu bilen birine rastlayamadılar. O tür yerlerden o kadar çok var ki, der gibiydiler, omuzlarını silkerek. İki saati aşkın bir süre kamyon, daracık yollarla patikalar arasında ağır ağır dolandı durdu, çoğu kez de bu yollar terk edilmiş bir çiftliğin avlusuna ya da bir bataklığın kenarına varıyordu. İçinden geçtikleri nadir köylerde yol soruyorlar, bir sonuç alamıyorlardı.

İyi ısıtan bir güneş, yaprakların yeşilini ortaya çıkarıyordu. Artus, kamyonu bir patikanın girişine park etti. Sık ağaçlı, bol yosunlu, kuş ve su sesleriyle titreşen bir ormanın içinde ilerlediler. Bir göletin yanından geçtiklerinde, garip bir borazan sesi çıkaran bir balaban kuşu tam önlerin-

den havalandı.

– Neredeyiz, diye sordu, sanki Paris'ten ilk kez o sabah ayrılmış gibi duran Camille.

– Butte-aux-Cailles'dan epeyce uzakta, diye yanıtladı Artus.

Yol harabe halindeki bir eve çıkıyordu. Kapıları kırılmış odalara girdiler. Evin arka taraflarında boğürtlenler kepenklere doğru tırmanmaya başlamış, pencerelerin kırık camlarından içerilere doğru sarkmışlardı.

Camille birden bir çığlık attı. Vincent derhal yanına geldi. Bir zamanlar mutfak olması gereken bir odanın girişindeydiler. Odanın tam ortasında, omzunda bir dirgen, ayakta duran bir adam onlara bakıyordu.

40

Daha sonra, hâlâ omzunda dirgeni duran ve onlara orman içinde yol gösteren adamın peşine takıldılar.

Az önce onları gördüğüne pek şaşırmamış gibiydi. Evet Greffier Gölü'nün nerede olduğunu biliyordu. Evet, gölün yanında bir ev vardı. Evet onlara yolu gösterecekti. Ama önce onu dinlemeleri gerekiyordu. Konuşma fırsatları pek sayılıydı.

Adı René idi. İçinde bulundukları bu harabe halindeki evin, eski patronlarına ait olduğunu söyledi. Zaman zaman o şanslı dönemin kalıntılarını izlemeye geliyormuş. Şimdiyse, az ötede Fréres-Tondus'ye doğru bir yerde tek başına yaşıyormuş. Burası artık çöle dönmüş. Avcılar bile gelmiyormuş artık, Sologne ormanlarını ve gelip insanın avucundan yem yiyen besleme sülünleri yeğliyorlarmuş. Bu da buranın geyiklerinin işine geliyormuş. Geçen gün, bir komşusuyla birlikte, bir arsanın çalılarını temizlerken, sekiz boy-

nuz budaklı bir geyiğin saldırısına uğramışlarmış. Bu ilk kez oluyormuş, birkaç yıl önce de, René, sabahtan öğleye kadar bir meşe ağacının tepesinde sıkışıp kalmış, aşağıda ise, on saniyede bir ağacın gövdesine boynuz darbeleri vuran pis bir azgın hayvan. René soluk almadan ve çok konuşuyor, onları sarhoş ediyordu; küçücük gözleri sürekli olarak yuvalarında fırdönüyordu.

Sonunda, susup yeniden düş dünyasına daldı, patikanın çatallaştığı bir yerde durdu.

– Siz burdan gidiyorsunuz, dedi, sol taraftaki yolu işaret ederek. Bense öbür taraftan, diye sürdürdü, bir Rimbaud şiiri okurmuşçasına. Bana ihtiyacınız olursa, dümdüz devam edin, kaçınılmaz olarak bana rastlarsınız.

Vincent ile Camille adamın gidişini izlediler. Yolun kullanılabilir olduğunu umarak, dönüp kamyonu almaları gerekiyordu.

41

Yolu kesen bir kütük yüzünden kamyonu gölün sınırında bırakmak zorunda kaldılar.

Sazlar ve hasırotları su kenarını istila etmişti. Öbür tarafta, kıyı yamacında, çamlarla kaplı küçük bir yar duruyordu. Evi ilk olarak, önden giden Artus gördü, durdu, omzunda papağanı taşıyan Camille de onun yanına gelip durdu. Ne taş duvar, ne de kayağantaşlı çatı: tek katlı yapısıyla, tahta dikmeleriyle, boyalı çimento bölmeleriyle, daha çok bir balıkçı kulübesini andırıyordu. Kazık temelleri suya dalan ahşap terasıyla genişçe bir kulübeydi. Kazıklardan birine, tahtaların altında korunan bir kayık bağlıydı.

Eve yaklaştıklarında bir çift balıkçıl havalanarak, diğer balıkçıların tünediği kurumuş büyük ağaçların üstüne kon-

du, çıplak dallar ve kütük, kuşların pislikleriyle yanıp kavrulmuştu. Brenne bölgesine geldiklerinden beri belki yirmi kadarını görmüşlerdi bu kuşların. Camille, o andan itibaren kesin ve mutlak bir şekilde onlardan nefret etmeye karar vermişti: Parisli güvercinler kadar pis ve aptal görünüyorlardı, üstelik daha iriydiler.

Bir süre hareketsiz kaldılar. Brenne Ovası'nın üstünde, yamyassı düzlüğü silindir gibi geçen kümebulutlar yığılmıştı. Rene'ye bakılırsa, ovadaki o tek tük tepecikler, bu killi bölgeden geçerken çizmelerine yapışan toprakları çırpmayı alışkanlık haline getiren Gargantua'nın* çizmelerinden düşen toprak yığınlarından ibaretti; uzakta, Mer-Rouge Gölü'nün üstündeki Bouchet Şatosu görünüyordu.

Kımıldamıyorlardı. Belki de Béatrice'in çıkıp bir korkuluğa yaslanmasını ve hatta, kim bilir, onlara el sallamasını bekliyorlardı.

Büyücek bir oda, ona bitişik bir yatak odası. Birkaç eşya, kalın tahtalardan oluşmuş bir zemin. Tek lüks ögesi, kütüklere asılmış beş altı gaz lambası.

Kapının eşiğini geçer geçmez, Camille çantasını bırakıp orayı burayı karıştırmaya başladı. Kendini pek rahat hissetmeyen Artus, hemen içeri girmemeyi yeğledi. Kamyona dönüp Rosnay'den geçerken aldıkları erzağı ve Pumb'ın tüneğini getirmeye gitti.

Döndüğünde, Camille'in düş kırıklığına uğramış ifadesinden, bir şey bulamadığını anladı.

– Tek bir iz dahi yok. Bir çekmecede çatlamış bir eski pipo. Bir adet *Meryem'e Müjde.*** Elli sayfası eksik. Bir blok mektup kâğıdı. Balık takımları. İki atkı. Ve, allahtan, gaz lambası için yakıt. Daha henüz sundurmaya bakmadım.

(*) Rabelais'nin ölümsuzleştirdiği efsanevi obur dev. (ç.n.)

(**) Paul Claudel'in bir tiyatro yapıtı. (ç.n.)

Bulduklarını masanın üzerine yaymıştı. Vincent, bir 17 Ekim'de, doğum günü için ona hediye etmiş olduğu atkıyı tanıdı; kendisi seçmişti onu. Beyaz sarmallı ve ok desenli siyah bir atkıydı bu. Artus, kumaş parçasının üstüne atlayıp, yüzünü gömerek, kalmış bir kokuyu, bir nebze parfümü yakalamaya çalışmak istedi, ne var ki, bedeni, bu tür bir dışavuruma ortak olmayı reddetti.

Gölün çevresini dolandılar, Su, üremekte olan yüzlerce sazan balığının hareketleriyle çalkalanıyordu. Yüzeyden geçen, esritici, oynak sonra da haşin çalkantılar içinde kaybolan sırt yüzgeçleri görünüyordu. Deprem gibi bir çiftleşme, gölü sarsıyordu; sular durulduğunda bile sesini duymaya devam ettiler.

42

Camille yatak odasında Pumb'la birlikte uyuyordu. Vincent, büyük odaya kamyondan bir sünger yatak getirip yerleştirdi. Uyku tutmuyordu, iri gövdeli ağaçların üzerinden ayın zayıf ışığının yansıyışını seyrediyordu. Gece, bastırılmış çağrılarla fısıldaşmalarla, ayak seslerini andıran çatırdamalarla ve gece kuşlarının ötüşüyle titreşiyordu. Yandaki odada, somyanın ara ara Camille'in huzursuz uykusunun çalkantısıyla gıcırdadığı duyuluyordu.

Artus kalktı, bir kazakla pantalon giydi ve terasa çıktı.

– Hele şükür gelebildin, dedi, az önce dışarı çıkartmış oldukları hinthurması ağacından yapılmış koltuğa kurulu Béatrice.

Vincent yanıt vermedi. Béatrice, onunla birlikte korkuluğa doğru yürüdü ve ayakta, elleri tahta korkuluğa yaslanmış, sessiz bir biçimde, kendilerini gecenin sükunetine kaptırdılar. Birbirlerine bakmıyorlardı. Artus, bulut dolu

gökyüzünde, bir oradan bir buradan esen rüzgârın serinliğini hissetmiyordu.

– Neden kızımı getirdin diye sorabildi sonunda Béatrice.

Biraz boğuk olan sesi değişmemişti.

– O getirdi beni buraya. Hemen sitem etmeye başlama lütfen.

Béatrice'e doğru döndü. Boynunda o siyah beyaz atkı duruyordu. Rüzgâr ara ara alnındaki koyu perçemleri havalandırıyordu. Neredeyse bir karı koca kavgasına tutuştuklarını düşünerek ikisi de gülümsedi.

– Sanırım oldukça kişilikli. Onu o kadar az tanıdım ki. Onunla daha fazla ilgilenmeliydim. Ama artık dayanamıyordum. Yeni bir yaşamdı bu. Seninle...

Sence kızım bana benziyor mu?

– Fazlasıyla, diye itiraf etti Vincent.

– Bu durumda, anlaşılan, onu da öldüreceksin?

Düşünmek için kendine süre tanıdı.

– Canım istemiyor. Bu benim doğamda yok, biliyorsun.

– Biliyorum, doğru, diye hüzünle kabullendi Béatrice. Ama belki mecbur kalırsın?

– Sus. Bunu düşünmek bile istemiyorum.

– Ölmek bir şey değil, diye fısıldadı, ölmek bir şey değil Vincent. O kadar çabuk oluyor ki. En çok can yakan şey, şaşkınlık anı. Ama o da uzun sürmüyor.

– Bir tekne gezintisi yapalım, diye önerdi Vincent.

Kayık, suyun üzerinde sessizce kayıyordu. Aşka doymuş olan sazanlar, dibe, çamurun üstüne çökmüşlerdi. Artus kürekleri usulca çekiyordu; önde oturan Béatrice, bir şarkı mırıldanıyordu.

Bir tek güneş şemsiyen ve dantelli beyaz entarin eksik, dedi Vincent gülümseyerek.

Béatrice şarkı söylemekten vazgeçti.

– Ne oldu bize, Vincent? Neden yaşantımız ay ışığında bir kayık sefası olamadı?

– O zamanlar bu kadar romantik değildin, hatırlasana. Ya deniz tutardı, ya da üşürdün. Fazla hızlı kürek çektiğimi düşünürdün, iyi bir kayık seçemediğimi ya da doğru gölü seçmediğimi düşünürdün.

– Ama hoşça vakit geçirdiğimiz anlar da oldu Vincent, hem de çok hoş anlarımız oldu. Unuttun mu?

– Keşke hiç olmazsa işin bu tarafını unutabilseydim.

Gölün tam ortasına ulaşmışlardı. Artus kürekleri içeri çekti.

Suda bazı sesler yankılanıyordu. Kıyıda parlak bir leke şeklinde, ormanın mırıltısı içine sakince gömülmüş kulübe görünüyordu.

– Béatrice... Neden bana hiç bu evden söz etmedin? Neden beni hiç buraya getirmedin?

Béatrice susuyordu. Bir elini karanlık suların içine daldırmıştı. Artus kayıktan aşağı sarktı. Tek görebildiği şey, bulutların altında dalgalanan kendi saçlarının hâlesi oldu.

– Sakın kendini suya atma. Yeterince derin değil ve üstelik bu durumda yürüyerek dönmen gerekir. Zavallı Vincent'ım, kendine ne yaptın böyle? Bir kamyonda yaşıyorsun, hem de sana eziyet eden o kuşla birlikte. Hem zamanını, hem de davranışlarını ölçüp biçiyorsun. Tek derdin kendini kollamak.

– Özgürüm. Beni zorlayan hiçbir şey yok, kira ödemiyorum, demirlediğim bir liman yok.

– Kadının da yok.

– Dostlarım var.

– Dostların mı var diye sordu Béatrice, yumuşak bir sesle.

– Bir dostum var.

– Ha, evet. Cici doktor Sémione.

– Alay etme, rica ederim. Sen insanın bir dostunun olma-

sı ne demek bilir misin? Her şeyini söyleyebileceğin değil, hiçbir şey söylemeyebileceğin birisinin olması. Birlikte susabileceğin biri. Her an ulaşabileceğin bir dinlenme gibi. İşte, böyle bir şeyim var benim. Her şeyden daha sağlam, daha değerli. Böyle bir şeye sahibim ben.

– Ne mutlu sana...

Artus dönüp ona baktı. Yüz ifadesinde en ufak bir alaycılık yoktu, aksine, şimdiye kadar onda hiç rastlamadığı, dile sığmaz bir yumuşaklık, sınırsız bir merhamet. Onu faka bastırmayı umarak aniden tavır değiştirdi.

– Ama sen de onu tanıdın. benimle karşılaşmadan önce onunla arkadaş olmuşsunuz.

– Dönelim Vincent. Üşüdüm.

– Cevap vermedin ama.

– Ama Vincent, bana soru sormadınki. Her zamanki gibi, bilmediğin bir şeyi iddia ediyorsun. Bunları o mu söyledi sana. Dostum olduğunu?

– Evet. Bir tür abi, sırdaş.

– Ona inanabilirsin. İnanmalısın. O senin dostun. Artık tüm bunlar benden çok uzakta.

Kayığın birkaç metre üzerinden, neredeyse tamamen sessizce ve ipeksi bir uçuşla bembeyaz bir kukumav kuşu geçti.

– Üşüyorum Vincent.

– Bekle, söyle bana, seni neden öldürdüm.

– Bunu da mı unuttun?

– Başka hiçbir şey unutmadım, Béatrice. Söyle bana.

– İşte bu yüzden Camille'in peşine takıldın. Senin unuttuğunu onun keşfetmesini umuyorsun. Zavallı Camille.

– Hareketlerimi hatırlıyorum. Seni hatırlıyorum. Artık senin yanında yaşayamayacak hâle gelmiş olduğumu hatırlıyorum. Sana bakmak bile gözlerimi kör ediyordu. Ama neden öldürdüğümü unuttum.

Serin bir rüzgâr kayığı sazlıklara doğru iterek suyun yüzeyini karıştırmaya başladı.

– Burada mutluluğu tattım. Büyücüler ve gulyabaniler ülkesi. Yoruldum.

– Bana yardım etmeyecek misin?

Beatrice gülümsedi.

43

Benimle geliyor musunuz?

Artus'un kamyonuna sığındığı geceden beri, Camille ona yeniden siz diye hitap etmeye başlamıştı. Ama o, hu ufacık zaferden pek tad alamıyordu.

Hayır, Siz işinize bakın. Zaten benim burada ne işim var, hâlâ anlayabilmiş değilim.

Güneşin altında, koltuğa kurulmuş bir vaziyette onun uzaklaşışını izledi, esmer saçlar, saman sarısı pamuklu kazak, beyaz keten pantalon.

Müjde'den arta kalan sayfaları okumaya çalıştı. Sadece Mara'nın repliklerini okuyordu. Gözleri kapandığında, genç kadının yumuşak hatları hâlâ göz kapaklarının altında sallanıyordu.

Sonra uyuyakaldı.

Önüne dikilen Camille'in bedeni göz kamaştırıcı gökyüzünde kara bir delik açtı.

– Böyle güneşte kalmamalıydınız. Istakoz gibi kızarmışsınız.

Artus eve döndü. Iyice gerilmiş yanak derileri canını acıtıyordu. Görece karanlığa uyum sağlamakta zorlandı. Camille tozları süpürmüş, temizlemiş, yok etmişti. Oda, bir

gün önceki hüzünlü ve terk edilmişlik havasını yitirmişti. Ufacık bir şey bile onu canlandırmaya yetmişti. Şu an odayı tam Béatrice'in bildiği gibi, kaçamakları için hazırlamış olduğu şekliyle görüyordu.

Ne zaman geliyordu buraya? Ve kiminle?

– René'yi gördün, dedi arkasındaki Camille.

Öğle güneşi amyant-çimento karışımı çatıyı iyice ısıtmıştı. Açık duran kapının karşısında, masanın iki ucuna oturdular. Gölün yüzeyi sıcaktan pişmiş balık pullarıyla kaynıyordu. Balıklar sıcak suyun içinde sevişiyorlardı. Öte yandan, bir denizkazı sürüsü bir kumsal parçasının üzerinde uyuyordu; sazların arasında dikilmiş bitkin bir balıkçıl kuşu, gagasını ince uzun bacaklarının üzerine sarkıtmıştı. Öğle güneşi ortalığı kavuruyordu. Béatrice tüm bunları yaşamıştı. Hüzünle yoğrulmuş bu doğayı sevmişti. Seçmişti. Günlerini nasıl geçiriyordu acaba? Odun sobasının arkasında, bölmeye yaslanmış bir resim sehpası duruyordu.

– Size geyik hikâyeleri mi anlattı. Acıkmadınız mı?

– Daha çok büyücü hikâyeleri anlattı.

Demek ki resim yapıyordu. Burada asılı duran tek tük tablolar onun elinden çıkmıştı. Vincent, Béatrice'in resim yaptığını hiç görmemişti.

Düşünceli duran Pumblechook, yerde volta atıyordu. Adımlarının çıkardığı sesler bir saat gibi düzenliydi. Camille sofrayı kurmak üzere kalktı. Dışarıda, kervançullukları, aralıklı ve monoton sesler çıkarıyordu.

Béatrice, tablolarına bu sert şekilleri çiziyor, Vincent'ın hiç bakamadığı derinliklerinden çıkarttığı renkleri tualin üzerine püskürtüyordu.

Camille, tabaklara jambon ve domates doldurmuştu; onu beklemeksizin yemeğe başladı. Artus kımıldamadan onu izliyor, telaşlı hareketlerini, sessiz ve ürkütücü oburluğunu gözlemliyordu. Dişlerinin, domatesi ya da ekmek dilimini

kesiş biçiminde, yutmadan önce yiyeceklere gözünü dikişinde, şaşmaz bir tıbbi kesinlik vardı.

– Siz bir şey yemiyor musunuz diye duraksadı bir süre sonra.

– Sizin yemek yiyişinizi seyretmek beni doyuruyor zaten, Camille.

– Bana kalırsa iştahınızı kaçırıyor olmalıyım. Bana bakarken ne geçiyor aklınızdan?

Kuşun adımlarının tahta üzerinde çıkarttığı tiktak sesi. Terasın korkuluğuna konan bir sutavuğu, hemen tekrar havalanıp uzaklaşıyor; Vincent martı sanıyor onu. Artus'un yaşamı, adını bilemediği bir sürü kuşla dolu.

– Ressam olsaydım, alacakaranlıkta yemek yiyişinizin portresini yapardım.

– Resmi yapılacak biri değilim.

– Allahtan, zaten ben de ressam değilim.

Vincent yemeğe başladı. Karnı doyduğunda sofrayı topladılar ve bulaşık yıkamak için tulambadan bir kova su çektiler. Vincent tabakları yıkarken, Béatrice'in kızı da ortalığı süpürüyordu.

Bir an, gıdaklayan bir büyük tüy hışırtısı duydu. Camille küfür ederek Pumblechook'un yemek yediği, kuş pisliği ve yem dolu yeri işaret ediyordu.

– Bu hayvan çok pis. Tam bir balıkçıl kuşu!

Başına gelenlere inanmakta güçlük çeken kuş, büfenin altına sığınmış, ikinci bir süpürge darbesinden sakınmaya çalışıyordu.

Camille, Vincent'ın tepkisini hesaba katmamıştı. Süpürgenin hırsla ellerinden çekilip alındığını hissetmesiyle, kapıdan fırlatılıp doğrudan bulutlara doğru uçuşunu görmesi bir oldu; ancak süpürgenin fırçası pervaza takıldı ve mermi, sıradan bir füze gibi, büyük bir pıtırtı koparak yere düştü.

– Kimse, diye avaz avaz bağırıyordu, tanınmaz hale gelen

Vincent, hiç kimse papağanıma el süremez - sesinde, sanki konuşurken soluk alıyormuşçasına, boğuk kükreme tınıları vardı. Kimsenin böyle bir hakkı yok! Kılına dokundurtmam! Hele size!

Kızın burnunun dibine kadar gelmişti, yumrukları sıkılı, kasları kaskatı, tüm gri saçlarından öfke buharları yükselerek.

– Bayağı kızdınız, diye belirtti Camille, kılını kıpırdatmadan.

– Evet, diye doğruladı anında sakinleşen Vincent. Pek enderdir.

Pumb, temkinli bir şekilde sığınağından çıktı. Ama Camille'in tek bir bakışı, son sürat odanın öbür ucuna fırlamasına yetti.

– Ne yaparsınız peki, öteki benliğiniz olan o kuşa dokunsam?

– Beni ciddiye alın, önerisinde bulundu Artus, kısa bir sessizlikten sonra. Hatta benden sakının. Bu bir tehdit değil, bir ricadır.

– Neyse canım, Pumb'u severim aslında. Zaten o da beni sever. Onu tanıdığımdan beri tüm sırlarımı açıyorum ona. Umarım gidip size yetiştirmez. Ama olsun, onu biraz eğitebilirdiniz, adab-ı muaşeret öğretebilirdiniz. Neskafe yapsam içer misiniz?

Şişe suyunu bir tencereye doldurup ocağın üzerine koydu.

– Annem Pumb'u gördü mü?

– Onu birlikte almıştık. Bir papağın sahibi olmak isteyen oydu. Hayvanlar hakkında bazı boş hayallere kapılıyordu. Bize fıkralar anlatıp bizi güldüreceğini sanıyordu.

– Giderken neden onu da götürmedi peki? Kendinizi daha az yalnız hissedin diye mi?

– Belki de kendimi daha da çok yalnız hissedeyim diye

yapmıştır öyle. İnsanlara acı çektirmenin, kendini sevdirmek için en iyi yöntem olduğuna inanırdı.

Göğü bulutlar kaplamıştı. Kahvelerini içmek için dışarıya yerleştiler. Güneş bir bulutun ardına gizlenir gizlenmez, keskin bir küçük rüzgâr onları titretiyor ve gölün sularını dalgalandırıyordu.

44

– Peki şu büyücü hikâyelerinden ne haber?

– Böyle sırıtmasanız iyi olur. Büyücülere inanmıyor musunuz?

– İnanmaktan başka çarem yok. Neler anlattı size René?

– Sizin gibi değil René, ne büyücülere, ne de tanrıya inanıyor. Sadece ayrıcalıkları ortadan kaldıran Cumhuriyete inanıyor. Bana öyle dedi.

– Onu yobazlığıyla baş başa bırakalım. Daha daha ne anlattı?

– Bana annemden haber getirmiş.

– Ya, yakın bir zamanda mı görmüş onu?

Birbirlerine bakmadan, hinthurmasından koltuklarında yarı sızmış gibi, kayıtsız bir edayla konuşuyorlardı. Ne var ki, koltuğun dirsekliğini sıkıca kavramış olan Artus'un parmaklarından kan tamamen çekilmişti ve sağ gözkapağı seyriyordu. O an birden, canı hoş ve upuzun bir roman okumaya dalmak istedi. Örneğin, papağanın adına kaynak oluşturan Büyük Umutlar* olabilirdi bu. Ama elinin altında *Müjde*'nin sayfaları eksik cildinden başka bir şey yoktu, üstelik, matbu bir yastığa gömülüp sızmasına izin vermeye de hiç niyeti yoktu Camille'in, Neden sanki, erince kavuşmuş sözcüklerin rahatlatıcılığına ulaşmasına, aralarına adeta bir

(*) Charles Dickens'in yapıtı. (ç.n.)

resif gibi girerek engel olan bir kadın çıkıyordu hep?

– Yok canım, lafın gelişiydi bu. Çoktandır görmemiş onu. Ama bana ondan söz etti. Ara sıra gelip burada iki üç gün geçirirmiş.

Gökyüzünü artık tamamen bulutlar kaplamıştı ve suyun üzerine birkaç yağmur damlası çiseledi.

– Vincent... onunla birlikte yaşıyordunuz. Buradan haberiniz olmaması olanaksız...

Susuyordu. Aklı o iğrenç ablası tarafından "özel olarak yetiştirilmiş" Pip'e gitti. Düğün gecesi kocası tarafından terk edilince düğün pastasını, saatleri durmuş, kepenkleri indirilmiş evinde yıllarca kokuşmaya terk eden Miss Havisham'ı düşündü.

– Vincent... Buraya hiç gelmediğinize emin misiniz?

– Yeter, Camille.

– René'ye sizi tanıyıp tanımadığını sordum. Emin değildi, ama annemle birlikte buraya gelen erkek siz de olabilirsiniz.

45

Kısa süren bir sağanak onları bu baş başa sohbetten kurtardı. Eve sığındılar. Kısa sürede birbirlerinden ayrılma arzusu baskın çıktı. Yağmur diner dinmez, Camille sundurmada bulduğu iki bisikletten birini aldı, tekerleklerini şişirmesi yeterliydi; Rosnay'e alış verişe gitti. Boynuna siyah beyaz atkıyı sarmıştı.

Artus papağanla yalnız kaldı.

– Görüyor musun, dedi büfenin üzerindeki tabloya bakarak, görüyor musun dostum Pumb, bir kadınla birlikte yaşadığını sanıyor insan. Onun seni sevdiği gibi sen de onu seviyorsun, canavarca.

Pumb, gözyaşı dökermişcesine hıçkırdı.

– Tüm oksijeni yakıp bitiren ateşli bir aşk bu. Söndürmek zorunda kalıyorsun. Sonra bir gün, tek bir kadınla değil de, iki kadınla yaşamakta olduğunu fark ediveriyor insan. Bu, erkeklerin çoğu için geçerli olsa gerek, ama acaba kaç tanesi bunun farkındadır? Sönen iki kadın, Pumb, soğukkanlılık yetersizliğinden. Onlardan biriyle yaşamam artık olanaksız hale gelmişti gelmesine, ama belki de..

Tablolardan birini eline aldı, bir yüz, siyah, beyaz, sarı, düzgün renk kümelerinden oluşmuş, ortasında öfkeli bir neşe dolu isli bir bakış. Béatrice dışında kim yapabilirdi ki böyle bir resmi? Çerçevenin arkasına baktı ve el yazısını tamdı: *Ben, 1984*. Bir başka tabloda -kalın, kararsız gri ve bej lekeler -şu ifade yer alıyordu: *Erkeklerim. 1985*. Daha ufak olan diğer tablolarda ise ne yazı ne de imza vardı.

– Ondan tek arta kalan şey, cansız, donuk eşyalar, Pumb, ulaşılmaz eşyalar, Tek istisna sensin. Ama sen de bir hatıra değilsin, bir vicdan azabısın.

Kuş, inliyerek başını Artus'un bacağına sürtüyordu. Sonra, pantolonunun üzerinden yukarı tırmandı, omzuna kadar. Bu tırmanış boyunca, adam, canını yakan pençelere karşın sesini çıkarmadı.

Artus duvara asılı aynaya kadar yürüdü.

– Doğru söyle, Şuna benziyor muyum gerçekten?

Papağan başıyla onayladı ve ayna bulanarak Béatrice'in tablosunun şekil ve renklerine büründü.

Vincent titremeye başladı.

– In aşağı. Allah'ın cezası.

Omzunu şiddetle salladı, ama gömleğin üzerinden derisiye sıkıca yapışan kuş sımsıkı duruyordu yerinde.

46

Islak bir rüzgâr kır saçlarını dağıtıyordu. Düzenli adımlarla; çatırdayan kuru yapraklar ve çalıların çıkarttığı sesler içinde hızlı hızlı yürüyordu; fundalıklardan, ormanlardan, kütükler arasında birbirinin ardından ortaya çıkan göletlerden oluşan manzara umurunda değildi. Günlerden neydi acaba? Butte-aux-Cailles Sokağı'nın ve dispanserin özlemi içini sızlatıyordu, hafifletmesini bildiği için onu rahatlatan, başkalarının çektiği acıların ve Bruno Sémione'un yokluğunu hissediyordu.

Soluk soluğa kaldı, kurumuş bir göletin karşısında, bir çınar ağacına yaslanarak, yosunlardan oluşmuş bir yastığın üzerine oturdu. Dibinin yeniden oluşmasına olanak vermek için yedi yılda bir göletlerin suyu boşaltılıyor, demişti René. Geniş, yassı, pek derin olmayan, çil ardıçlarının cıvıldadığı yeşil ve pas renginde otlarla kaplı çukur bir araziydi burası.

Akşam üstü serinliğinde uyuya kalmak üzereyken, Béatrice sonunda geldi. Yanına uzandı, başını elinin üzerine koymuş, yan yatıyordu.

– Nefes almakta zorlanıyorsun Vincent. Sıkıntılısın. Böyle devam edemezsin. Bunların nedeni Camille mi?

– Her yere gidiyor, karıştırıyor, öğrenmek istiyor. Sorular soruyor, insanlar da yanıtlıyor. Bu konuda bayağı becerikli. Eğer olaya müdahale etmezsem, sonunda seni bulacak.

– Daha henüz Hayra'dan çok uzaklardayız. Zavallı Vincent. Ne diye hayatında kadınlar var sanki? dedi Béatrice. Bunu söylerken gülümseyip gülümsemediğini anlayamadı Vincent.

Önünde dans eden kuşlara bakıyordu.

– Neler saklamışsın benden Béatrice. İnanamıyorum. Neler varmış görmediğim.

– Kim her şeyi gördüğünü iddia edebilir ki? Üzülme. Sa-

na acı çektirdim. Ve daha da çektirirdim, biliyorsun.

– Demek ressamdın.

– Canım bir iki deneme yaptım. Sonuç pek parlak değil.

– Tabloların olağanüstü güzellikte, Béatrice. Tıpkı sana benziyorlar. Seni yeni keşfetmekteyim.

– İş işten geçti Vincent. Boş ver.

– Nerem çekici gelmişti sana? Sanatçılıkla o kadar az ilgim var ki.

– O kadar güzel düş kuruyordun ki. Düşlerini seviyordum. Oysa sürekli bana odaklanmanı istiyordum, uzaklaşmana tahammül edemiyordum. Bu yüzden o kadar acı çektin. Sen de bir tür sanatçı sayılırdın. Sonra, beni çok güzel öldürdün. Silip yok etmesini bilmek... bu çok ender rastlanan bir yetenekdir.

– Çok naziksin. Ama Camille her şeyi paramparça etmeye hazırlanıyor.

– Canım, hiçbir şeyden şüphelenmiyor ki o. Sadece beni bulma arzusuyla yanıp tutuşuyor, bana söyleyecek çok şeyi olmalı. Onu ne derecede terk ettiğimin farkında değil.

– Daha çok sana sitem etmek istiyor o. Bana söylemişti. Hesaplaşmak istiyor seninle.

– Ona nasıl kızabilirim ki? Ona da acı çektirdim. Üstelik senin kadar da hak etmemişti. Çünkü o beni seçmemişti.

– Ne yapmam gerektiğini söyle bana. Yardım et.

– İki şık görebiliyorum sadece. İlki ve en tehlikesizi: artık beni aramak ve sana kötülük etmek istememesini sağlamak. Unutmasını sağlamak.

– Anlamadım.

– O da seni benim gözlerimle görsün. Ne diye beni açık açık söylemeye zorluyorsun ki? Seni arzulasın. Zaten bundan pek de uzak değil, biliyor musun. Ufacık bir şey yeter.

– Dalga geçmesen iyi olur. Bundan hoşlanmadım.

– Üstelik senin de onu arzulanabilir bulmak için çok faz-

la çaba sarfetmen gerekmeyecek, değil mi? Paris'ten beri birbirinizi kokluyorsunuz. Güzel bir kadın o. Vücudu benden daha güzel. Dikkat ettin mi?

– Pezevenklik yapan bir anne gibi konuşma.

– Birbirinizi bulduğunuzda, artık korkacak bir şeyin kalmaz. İnan bana Vincent.

– Yapamam. Yapamam. (Bir es.) O da zaten buna yanaşmayacaktır.

– O zaman geriye bir tek öteki şık kalıyor.

47

– Nerelerdeydiniz, dedi Camille? Beni burada terk edip gittiniz sanmıştım.

– Size hem papağanı hem de kamyonu bırakıp gidecek değildim her halde. Döneli çok oldu mu?

– Hava kararmadan az önce döndüm. Bir iki alışveriş yaptım. İyi ki ne yemek yiyeceğimizi düşünmek için size güvenmemişim.

– Rosnay'ye kadar gittiniz mi?

– Hı.

– Birileriyle konuştunuz mu?

– Konuşmadan nasıl kıyma alabilirdim ki.

– Konuşmak, Camille, Yani soru sordunuz mu?

– Elbette. Buraya tatile gelmedim. Bir sürü insana bir sürü soru sordum.

– İzini bulabildiniz mi?

– Tamam tamam. Hiçbir şey bulamadım. Memnun oldunuz mu? Onu tanıyan da yok, gören de yok. Greffier Gölü'nü bilen ender kişiler de, ihtiyar Ciron'un oradaki kulübeyi sattığını bilmiyorlardı. René olmasaydı, neredeyse annemin buraya hiç gelmemiş olduğunu düşünecektim. Boşu-

na geldik. Annem kaybolduktan sonra burada hiç kalmamış.

Vincent, Camille'in yüzünü daha iyi görebilmek için ikinci gaz lambasını da yaktı.

Sünger yatağının içinde, yorganın altına uzanan Vincent, *Meryem'e Müjde*'yi, daha doğrusu ondan arta kalanı, bir kez daha okuyordu. Her seferinde değişik bir biçimde okuyordu, ya sadece Violaine'nin repliklerini, ya da sadece soldaki sayfaları okuyordu, kâh sondan başlıyordu, kâh yarım ya da çeyrek sayfalık değişik kombinasyonlar halinde okuyordu.

Bölmeye vurulduğunu duydu.

– Vincent, uyuyor musunuz?

- Evet.

– Ama ışığınız yanıyor.

– Karanlıktan korkarım.

– Birkaç saniye sonra Camille kapının eşiğinde belirdi, sırtında baldırlarını yarısına kadar örten siyah bir tişört vardı.

– Uyku tutmadı.

Vincent, ters tutmakta olduğu kitabından gözlerini ayırmadı.

– Biraz sizin yanınızda kalabilir miyim?

Cevap beklemeden şiltenin ucuna ilişti, sırtını duvara yasladı ve bir çırpıda tişörtüyle örttüğü dizlerini karnına çekti.

Artus, iç çekerek kitabını bıraktı ve o da oturarak, Camille'in üzerindeki bir tabloyu seyretmeye koyuldu.

Her ikisi de, solukları kesilmiş bir durumda, yaşamlarını alt üst edebilecek bir gelişmenin kaygısını taşıyordu, tek bir sözle, tek bir hareketle başlatılabilecek olan bir arzunun ortaya çıkması halinde olacaklara karşı önlemlerini almaya akıl etmemişlerdi.

– Bana bakmıyor musunuz, diyebildi Camille, alçak sesle.

Artus felç olmuş gibiydi, belden yukarısı çıplak, kasıklarından aşağısını örten yorganın içinde bağdaş kurmuş oturuyordu. Boynunun çillerine ve yüzündeki derin kırışıklıklara karşın, gaz lambasının hâlesinin cildine yansıttığı bakır kırmızısı renk sayesinde, Camille'in Louvre müzesinde gördüğü eski Mısırlı oturan kâtip heykelini andırıyordu; donuk, görkemli ve sanki kuşku götürmez gizli görüntülere dalmış, ağır ağır bakışlarını Camille'e doğru çevirdi.

Camille bir şeyler söylemek istedi, sözcükleri bulamadı. O zaman Artus'a yanaştı, şiltenin üzerinde onun yanında diz çöktü, bir süre öyle kaldı, kımıldamadan, sonra, yavaş yavaş tişörtünü çıkarttı. Hareketleri beceriksizceydi, sanki dehşete kapılmış gibi. Siyah pamuklu, Camille'in taze ve hoş kokulu cildinden kayarken, Vincent'ın başı, belli belirsiz, şaşkın bir karşı koyma hareketi içinde sarsıldı.

İnsan bu tümsekli karından, bu kara üçgenden, bu yuvarlak ve kaymak gibi memelerden bakışlarını nasıl ayırabilirdi ki, içine gömülüp kaybolma arzusuna nasıl karşı koyabilirdi ki? Ve neden karşı koyulsun ki? Béatrice demişti zaten ve Artus, şu apaçık kaba gerçek karşısında çaresizdi: Camille ona, tensel bir tepside, kurtuluşunu sunuyordu, sonunda huzura kavuşmanın, yaşamla barışmanın yolunu. Bu memeleri ya da kalçaları kavramaya yönelik tek bir hareket, bu apış arasının ayrık duran etine dalan bir el Camille'in, binbir sabırla oluşturulmuş koruyucu düzenine karşı oluşturduğu tehdidi ortadan kaldırmaya yeterdi. Hangi güç onu bu şansı yakalamaktan ve Camille'i uslu bekleyişinden kurtarıp kendine sunulan bu çıplak mucizenin tadına varmaktan alıkoyuyordu?

Camille, Artus'un elini alıp memelerinin arasına koydu ve karnına doğru kaydırdı. bir an, buz gibi elin etkisi altında kızın tüyleri diken diken oldu.

Haydi, sahip ol ona! Ne duruyorsun? Nedir seni engelleyen? Kurt gibi açsın, ne bekliyorsun? Karşındaki abartılı gençlikten mi korkuyorsun? Ya da Camille'in, seni tedbiri elden bıraktırmaya çalışıyor olmasından mı çekiniyorsun? Çok mu genç? Daha iyi. Annesinin tam bir kopyası mı? İyi ya. Tehlikeli mi? Onu reddederek aşağılarsan çok daha tehlikeli olmaz mı? Onu etkisizleştirebilirsin: bir daha böyle bir fırsat çıkmaz. İki şık var, unutma. Sahip olsana ona, canım. Artık. Ona sahip ol.

O gücü kendinde bulamadı. Eli kıvrıldı, düştü. Camille'in vücudu değildi onu tiksindiren, kendi vücudunu acınacak durumda buluyordu.

Camille eğildi, memeleri Vincent'ın yüzüne sürtündü ve kokusunu her zamankinden daha yakın ve daha hoş olarak içine çekebildi. Yatağın baş ucuna konulmuş olan gaz lambasını kavradı ve sakin bir hareketle odanın ortasına fırlatıp parçaladı.

48

Cinq-Diamands Sokağı'nda ılık rüzâr dalgaları esiyordu. Zaman zaman, açık pencerelerden yükselen gece kuşlarının kahkahaları içerisini dolduruyordu.

Vincent, sallanan koltuğunda kitap okuyor - La Pléiade serisinden Gogol: bu akşam iyi bir ilaca gereksinimi var. Kaşlarını çatmış, basılı satırların oluşturduğu parmaklıkların esiri olmaya ve istenmeyen bir gerçekliğe kendini kaptırmamaya çalışıyor.

Kapı sessizce açılıyor. Béatrice, seyahat çantasıyla içeri giriyor. Vincent kitaptan başını kaldırmıyor.

Béatrice kapıyı kapatıyor, çantayı yere koyuyor. Bekliyor

Gidip yatağın üzerine oturuyor. Bekliyor.

Dizinin üzerine koyduğu elleriyle oynuyor.

Üzerinde bir blucin, kırmızı ayakkabılar ve siyah gömlek. Güzelliği üzerinde, ışık, terli cildinin nemli yansımalarını okşuyor, barut rengi göz torbalarını belirginleştiriyordu.

Artus onu görmüyordu.

Korkuyordu.

İçini kemiren bir acı vardı. Sessizce birilerini yardıma çağırıyordu, Taras Bulba'ya, bir süre daha onu yanından ayırmaması için yalvarıyordu. Bir süre daha kamp kurdukları yerin çamur kokusunu, ateş ve tütün kokusunu içine çekmeli, kuşatılan kentin önündeki kazakların şarkılarını ve çığlıklarını, Zaporog atlarının öfkeyle tepinmelerini dinlemeliydi. Ancak kitap satırlarından oluşan parmaklıklar dağılmaya başlıyordu bile, artık düşüncelerini esir almaktan aciz hale geliyorlardı. kafasını kaldırması gerekecekti.

Bir süre daha dayanmalı.

Béatrice bekliyor, iç çekiyor. Bir süre sonra cebinden bir çakmak çıkartıyor. Vincent'a yaklaşıyor, çakmağı kitabın altına uzatıyor, yakıyor.

La Pléiade'ın çok ince özel kâğıdı kolayca tutuşuyor. Artus kımıldamıyor.

Başını kaldırmıyor. Bozkırlardaki ateşin kokusunu içine çekiyor, Kazakların çığlıklarını duyuyor. Alevler parmaklarını yalıyor. Kımıldamıyor. Béatrice kitabı yakaladığı gibi hırsla kapatıyor ve alevler mavi bir duman içinde sönüyor. Sonra onu, açık duran pencereden aşağı fırlatıyor. Çığırtkan Kazak çetesinin park yerindeki bir arabanın üzerine düşüşü duyuluyor.

– Artus! diye bağırıyor Béatrice. Bana bak! Nereden geldiğimi sor.

– Sen misin Béatrice. Nasılsın? diye soruyor Vincent, kendisine ait olmayan bir sesle.

Sonunda Béatrice'e bakıyor. Kime benziyor olabilir? Ta-

ras'ın oğlunun aklını başından alan kadına mı? Yoksa Lermontov'un kahramanının kaçırdığı asi Çerkez kadın Bella'ya mı? Aslında daha çok şeytanın ta kendisi bu. Bir dakikaya kalmaz, kendilerini cehennemde buluverirler. Üç günlüğüne, nereye ve kiminle olduğunu söylemeden çekip gitti. Şimdi ağzını açıp konuşacak, her sefer olduğu gibi yalan söyleyecek. Sonra da ona bu yalanların, bu ortadan kaybolusun bedelini ödetecek.

Şimdilik Béatrice, raftaki kitapları teker teker eline alıp, sayfalarını yırtıp yere, ya da pencereden aşağı fırlatmakla uğraşıyordu. Biliyordu ki kitaplar, evin içinde Artus'un sığınabildiği ve hâlâ onun elinden kaçabildiği yegane yerlerdir.

Vincent titriyor, sapsarı, sözcüklerini bulmaya çalışıyor.

– Yeter Béatrice, kendimden korkuyorum.

Béatrice bir an ağzı açık kalıyor.

– Kendinden mi korkuyorsun! Bir sen varsın öyle korkacak. Kendini herhangi bir eylem koyabilecek çapta mı sanıyorsun?

– Artık kitaplarıma dokunma.

– Kitapların ha. Tam da kitaplarınla ilgilenecek zamanı buldun. Benim için tasalanman gerekirdi. Nasıl da seyrediyorsun onları! Nasıl da okşuyorsun... Nasıl da sana, benimle yaşamamaya yardımcı oluyorlar, kendinle yaşamamaya, hiç yaşamamaya! Keşke Flaubert'ine, Çehov'una dokunduğun gibi bana da dokunsaydın. Belki de o zaman gitmezdim, Vincent. Belki de sana ihanet etmezdim, sana yalan söylemezdim. Ama beni aldatan asıl sensin, ezelden beri.

Soğukkanlı bir hareketle elinin altındaki *Usta ile Margarita** kitabını yakalıyor, bir süre orta sayfalarından birinden, ölü bir kuş tutar gibi havada asılı tutuyor, sonra bırakıyor.

– Benimle seviştiğin zaman, benimle sevişmek aklına geldiğinde, asıl yattığın ben değilim, kütüphanenden çıkmış

(*) Mihail Bulgakov'un yapıtı. (ç.n.)

bilmem hangi orospu. Ben kâğıttan değilim Artus, dikkat et. Benimle ilgilenmeni istiyorum. Bana dokunmanı, bana sahip olmanı. Seni asla rahat bırakmayacağım.

Vincent, kitaplarını toplayıp düzgün bir şekilde raflarına yerleştirmeye başlamıştı.

– Üç gün ortalıktan kayboluyorum ve bana hiçbir şey sormuyorsun. İçimi dolduran meninin kime ait olduğunu bile.

Kitapların sözcükleri yumuşaktır, huzurludur, parlayıcı özelliklerini yitirmişlerdir. Yaraları sararlar, aydınlatırlar, yaşamın ta kendisidir onlar. Artus onlardan başka bir yaşamı olmamasını isterdi. Béatrice'in ağzından dökülen sözcüklerse diken dolu, içini darmadağın ediyor, kımıldamak istediği an onu parça parça etmek için, içerisine derinlemesine yerleşiyorlar.

O, yatakta kendisini uzak tutmak isterken, Béatrice iyice sokuluyor.

– Okşa beni Vincent.

– Git yıkan.

– Söylediklerim doğru değildi ki. Temizim. Yemin ederim.

Yalan söylediğini biliyor. Ve bu yalanın ona zevk verdiğini de.

Az sonra, onun cinsel organının içinde, kendi spermini diğerininkiyle karıştırdığında, bunu kendisine itiraf edeceğini de biliyor.

Ağlayacağını da biliyor. Ona, her şeyi mahvediyorum diyecek. Beni terket Vincent, ben bir hiçim, diyecek, sana çektirdiğim acıya değecek bir kadın değilim ben. Bunları söyleyerek de Vincent'ı daha da sağlam bir biçimde aşkına tutsak edecekti.

49

Vincent yangın başlangıcını söndürmeyi başardı. Camille, yükselmekte olan alevlerin ışığında, onun, elinde kova, çırılçıplak koşuşturuşunu seyrediyordu; hatta, manzarayı kaçırmamak için, ikinci bir gaz lambası yaktı. Ama bir süre sonra işin tadı kaçmıştı. Tişörtünü giyip, gazyağı ve cam kırığıyla karışık suları süpürmesine yardım etti.

– Gidip giyinin bakalım. Bir genç kızın huzurundasınız, dedi, okşarmışcasına avcunu sırtına yaslayarak.

Vincent, sırtı yanmışcasına sıçradı ve giyindi.

– Burada kapalı kalacağımıza çıkıp biraz dolaşsak. Madem ikimizi de uyku tutmuyor. Üstelik belki o zaman benden bu kadar korkmazsınız.

– Korkmuyorum ki, diye iç çekti Vincent.

Ayın altında bulutlar süzülüyordu. Rüzgârın etkisi altında ağaçlar inliyor ve kütüklerden dertli bir mırıltı yükseliyordu. Rüzgârda şaklayan çamaşırlar gibi çığlıklar ve çağrılar duyuluyordu. Kayık istralyaya çarpıyordu.

– Suya açılalım. Kayıkla gezinelim.

– Her taraf kapkaranlık.

– Tam bize göre. Kızmasanıza Vincent, asıl ben kızmalıydım.

– Kayık asma kilitle kilitlenmiş.

– Dün bir çekmecede bir anahtar buldum. Onun anahtarı olsa gerek.

– Kürek yok.

– Sundurmada, bisikletlerin yanında. Haydi, gelin, eminim çoktandır kürek çekmemişsinizdir. Romantikleşelim.

Her yer iç karartıcı ve kapkaranlık. Artus, küreklerini kalın bir mürekkep kitlesinin içine daldırıyormuş hissine ka-

pılıyor. Camille karşısına oturmuş. Bulutlar zaman zaman aralandığında yüzünü seçebiliyor. Gülümsemesi kaybolmuş. Sadece ağzını ve siyah gözlerini görebiliyor. Gece, bir mahzendeymişcesine yankılanıyor.

– Duydunuz mu?

Vincent kürek çekmeyi durdurdu.

– Ayak sesleri, diye mırıldandı Camille.

– Ben bir şey duymadım. Çocuk gibi davranmaktan vazgeçin.

– Çamaşırcı kadınların sesi bu.

– Çamaşırcı kadınlar mı?

– Gece göl kıyısına gelip, vaftiz edilmeden ölen çocukların ruhlarını temizlerler. Siz vaftiz edildiniz mi?

– Evet.

– Ben edilmedim. Sizce ruhumun temizlenmeye gereksinimi olacak mı?

– Ne acelesi var. Bana çamaşırcı kadınları anlatın.

– Ölülerin çamaşırlarını da yıkarlar. Gördüğünüz gibi, eğer burada ölürsem çamaşır sorunum olmayacak.

– Burada mı ölmeyi düşünüyorsunuz Camille?

– Bu benim elimde değil.

Kayık, rüzgârın etkisiyle açıklara gidiyordu.

– Neden beni buraya getirdiniz? diye sordu Vincent, yumuşak bir sesle.

– Belki de çamaşırcı kadınları bulmak için... Ama yok. Aslında herhangi bir şey bulmayı ummuyordum. Kendimi o kadar kirli hissediyorumki, Vincent. Hiç kimseye, hiçbir şeye yaramıyorum.

– Annenizi bulmak istiyordunuz. Size yardım etmemi istiyordunuz.

– Belki de... Ona kavuşmama yardım etmenizi istiyordum... Anlamıyor musunuz? Ama yeterince cesaretiniz yok. Bana dokunmaya bile korkuyorsunuz...

– Ya ben... Bana kim yardım edecek?

– Siz mi? Ama aynı şey değil ki. Sizin dostunuz Sémione'unuz var, öyle değil mi. Hastalarınız var, kitaplarınız, alışkanlıklarınız. Papağanınız. Bir anlamda işe yarar sayılırsınız.

Camille sustu. Kül ve mürekkepten bir gecede, suyun üzerinde kayıp gidiyorlardı, yalnızdılar, her şeyden uzakta, çamaşırcı kadınlarla, beyaz geyiklerle, kurtlarla dolu bir doğayla çevriliydiler.

50

Beatrice kocasını, yeniden zincire vurulmuş olarak yaşamak üzere terk etmemişti! Oysa her şey, onun gözünde zincirdi. Artus'un şefkati, tabiî ifade ettiği zaman. Zayıflığı, tepki vermeden incitilmeye katlandığında. Gücü, kayıtsız kalıp, her şeyden çok nefret ettiği, o kitapların içine gömüldüğünde. Her şey onun için bir zincirdi, engeldi, provokasyondu, meydan okumaydı. Tüm engellemeler Artus'ta odaklanıyordu.

Oysa Vincent, pek de Béatrice'i engellemeye çalışmıyordu. Béatrice, tıpkı, tüneğinin üzerinde, aslında kimsenin ayağına bağlamadığı bir ipe ya da sadece kendi kendine koyduğu bir kaçma yasağına karşı çıkan Pumb gibiydi. O da, tıpkı Pumb gibi, kendi kanatlarını suçlayacağına Artus'u suçlamayı yeğliyordu.

Ancak, elbette Vincent Artus'u da temize çıkartmaya çalışmamalı.

Aşkta kurban yoktur. Sadece cellatlar vardır.

Kendisini incitmesini ses çıkartmadan kabullenerek, Beatrice'e acı çektiren o değil miydi?

Onun öfkelerine, sinirliliğine, hakaretlerine, ortadan kayboluşlarına boyun eğerek, baş kaldırmayarak, hatta daha da

kötüsü, bunları anlamaya çalışarak, Béatrice'e işkence etmemiş miydi?

Cinayetten sonra huzura kavuşmanın tek yolu unutmaktan geçiyordu.

Onu neden öldürdüğünü hatırlamıyordu. Hiçbir haz duymadan öldürmüştü onu, neredeyse istemeye istemeye. Ona yol gösteren bir gizli el vardı sanki. Onu öldürmüştü, çünkü her şey öyle denk düşmüştü: Hayra tepelerindeki kaçamak bulutlar, yabani midillilerin koşturması, Roncevaux civarlarında yüzyıllardır yankılanan, yamaçlardan yuvarlanan, yarıkların içine sızan, sellerden aşağı akan ve bir türlü dost birisinin kulağına ulaşamayan, Charlemagne'ın yeğeni Rolland'nın borusunun çağırısı. Onu öldürmüştü. Başka türlü davranabilirmiydiki? Kitap okumasını engellemesine daha fazla katlanabilir miydi?

Bu işe bir son vermesi gerekiyordu, son noktayı koymalıydı. Paris'e içi çok rahat dönmemişti, ama en azından mantıklı davrandığı, kendisini aşan bir kadere boyun eğdiği duygusunu taşıyordu. Buna karşı direnmek anlamsız olurdu.

Beatrice'li ve onunla birlikte aylarca paylaşılmış yaşamı taşların altına gömmek onu çok yormuştu. Ama bu bedel karşılığında yeniden dispanserin dinginliğine, Sémione'un katıksız dostluğuna kavuşabilecekti, içinde hiçbir zaman susmayacak olan Hayra'nın yuvarlanan taşlarının tangırtısı dışında hiçbir şeyin bozamayacağı yeni bir yaşamın huzuruna erişecekti.

Aslında Beatrice'in dünyevi yaşamına son vermek için tek bir sözcük yetmişti. Fosse-d'Avant (Indre, 17 Temmuz 1954)'da başlayıp, Paris ve civarlarında karmaşık bir yumak oluşturan, ara sıra Londra, Brugges ve Floransa'ya uğrayıp, Atlas Okyanusu kıyılarından Hayra vadisine kadar uzanan (güz 1985) bir çizginin bitiş noktasını işaretleyen kara bir flamaya benzeyen tek bir sözcük: tüm bir yaşam.

Ne diye telaffuz etmişti ki o sözcüğü? Béatrice hiçbir şeyi kendine saklamazdı. Sözcükler duraklamadan onu aşar gider ya da kış aylarında ağaçlardan fırlayan sığırcıklar gibi ağzından dökülüverirdi. Ne onları tutmaya çalışır, ne de nereye gittiklerini merak ederdi.

O gece Vincent'la Béatrice, çevrelerinde denizin uğultusunu dinliyorlardı. Biarritz'de, Rocher de la Vierge'de, ayakta, tek başınaydılar. Yıldızlar rüzgârda titriyorlardı. Ölümcül ve kapkaranlık sözcük, birden Rhune çemberinin doğusunda, Pyrénées dağlarına doğru fırladı. Artus, sözcüğün uzaklarda kayboluşunu izledi, üzülmüş ve rahatlamıştı. Artık yol çizilmişti: iki gün sonra için, Aldudes Vadisi'ne doğru bir gezinti yapmayı önerdi.

51

Ay ışığındaki son tekne gezintileri olacak bu.

Kim bilir, belki de Camille için en son gezinti. Çünkü Artus, kürek çektiği sıradan kalkmış, solgun ve kırılgan Camille'in oturmakta olduğu pupanın yakınındaki ikinci sıraya geçmişti. Dizleri neredeyse birbirlerine değiyordu. Orada durdukları yerden, Pumblechook'un evde, cibinliğin altında tepinerek tüneğini düşürdüğünü, aralık duran kapıdan soluk soluğa çıkıp, tahta korkuluğun üzerine çökerek, kırmızı ve miyop gözleriyle umutsuzca göle bakmakta olduğunu görmeleri olanaksızdı.

Kayık arkaya doğru eğildi ve su, Camille'in ellerini yasladığı kenarın birkaç santimetre yakınına kadar yükseldi. Karanlık bir odadaki iki çocuk gibi alçak sesle konuşuyorlardı. Karanlıkta kuşlar avlanıyordu.

– İşte vardığımız nokta bu, dedi Vincent, üzgündü, Camille yanıt vermedi.

Evet, vardıkları nokta buydu. Bunu Camille istemişti, bu kayık, bu gece, bu sessizlik ve kurt. Artık kızın, Vincent'ın sözcüklerine gereksinimi kalmamıştı. Yalnızca onun ellerini bekliyordu.

Ve Artus'un elleri ağır ağır genç kızın başına doğru yükseldi. Lanet olsun, hiç sevmiyor bu işi. Ve eller o başı yakalıyor, dini bir ayinde kurban etmeye hazırlanıyorlarmış gibi. Yüzünün ortasında sadece iki kara delik ve kımıldamadan duran dudaklar görünüyorlar. Camille ona hiç yardımcı olmaya niyetli değil.

Kolay mı sanıyor bu işi?

Yo, hayır, Hayra'daki o eski coşkusu kalmamış. Hava daha serindi o zaman, Vincent da daha sinirli, daha girişimciydi.

Eller boynun kaidesine doğru iniyor, başparmaklar, bir sayfa gibi duran beyaz cildin üzerinde çaprazlaşıyor.

Ama beceremiyor. Çok erken, çok yumuşak bu cilt. Eller Camille'in dizlerinin üzerine düşüyor.

– Bana yardımcı olmuyorsunuz. Korksaydınız, karşı koysaydınız...

– Niye korkacakmışım ki? Yapmayacağınızı biliyordum, diye yanıtlıyor buz gibi bir ses.

– Yapmaktan aciz olduğumu düşünüyorsunuz, diye iç çekiyor Artus. Haklısınız.

– Vincent, saf değilim. Aciz, kesinlikle değilsiniz... ama yeterince endişelenmediniz. Şimdilik.

– Ne aradığınızı söyleyin, adam gibi. Ne istediğinizi. Bitsin bu iş.

– Size söylemiştim: annemi arıyorum. Er ya da geç bana nerede olduğunu söyleyeceksiniz. Bu konuda kendimle bahse girdim.

– Peki ben nerede olduğunu nasıl bilecek mişim?

– Canım, nerede olacak, Vincent. Nereye koyduysanız oradadır.

Ne kadar uzakta kalmıştı az önce ona doğru eğilen o hoş kokulu memeleri olan genç kız, kırılgan, kaybolmuş, sevgi dilenen Camille! Ya o yakıp yıkan, öfkeli Camille!

– Sık sık kendi kendinizle bahse girer misiniz?

– Canım gerçek bahis sayılmaz onlar: kaybedecek bir şeyim yok.

– Peki o baştan çıkartma oyunları neydi, Camille? O bilmezlik numaraları, o sabır, aylarca... O sevgi gösterileri, o sevilme arzusu, ölme arzusu... Benimle oyun mu oynadınız?

– Katiyen. Oyun oynamıyordum: yanılsamalara kapılmıştım. Bir daha yapmam - fırsat bulacağımı varsaysak dahi. Artık sizden ne bekleyebileceğimi biliyorum.

– Beni sınadınız. Kendini beğenmişlik bu, çok da tehlikeli. Peki beni buraya neden getirdiniz? Gerçekten burayı bildiğimimi sanıyordunuz, beni daha önce buraya getirdiğini?

– Aksine, buraya hiç gelmediğinizden emindim. Ancak bazı şeyleri keşfetmenin yarattığı şokun etkisiyle sizin de biraz açılabileceğinizi düşündüm. O kadar içinize kapalısınız ki. Yanılmadım, değil mi? Şimdi söyleyin bakalım, söyleyin annemin nerede olduğunu...

Seslerini yükseltmemişlerdi. Giderek şiddetlenen rüzgârın etkisiyle kayık yavaş yavaş olduğu yerde dönüyordu. Kuş ve hayvan sesleri, uzakta da bir motor sesi.

– Bilsem bile... Bu bilgilerimi paylaşmaktan benim çıkarım ne?

– Bu bir değiş tokuş olacak. Ben de size annemi anlamanızda yardımcı olabilirim, onun ele geçiremediğiniz yönlerini. Örneğin size buraya neden geldiğini ve kiminle geldiğini söyleyebilirim...

– Riske girmeyi seviyorsunuz, Camille. O zaman önce siz başlayın.

Endişe verici bir şekilde gülümsedi ve başıyla onayladı.

– Bavulda. Bavulu hatırlıyorsunuz değil mi? O bavulun içinde bu evin tapusunu ve anahtarlarını bulmuştum. Aynı zamanda bazı fotoğraflar da buldum. Ve bazı mektuplar.

Bir sessizlik. İstediği kadar lafı uzatabilir: Artus'un acelesi yok, daha gece yeni başlıyor. Camille mırıldanıyor.

– Bazı mektuplar annemin el yazısıyla yazılmış. Hiç yollanmamış. İlk bakışta, duygusal arkeolojik araştırmalara konu olabilme özelliklerinin dışında ilgi çekici yönleri yok. Dün senin canını yaktım, evvelsi gün beni mahvettin, birbirimize tapıyoruz, birbirimize işkence ediyoruz, neden, neden, yani uzun lafın kısası, mutfakta olmayıp soğumuş kokularla yetinmek zorunda kalânlar için ekşi ve lezzetsiz gelen hep aynı aşk teraneleri. Ayrıntılara girmeye gerek yok, aynılarını beş yıl sonra size de yollamıştır. Ay pardon, yoksa sizi incitiyor muyum? Ne kadar da hoyratım.

Camille yorgun düşmüş gibiydi. Sesindeki alaycı tınılar gücünü yitiriyordu.

– Devam edin, dedi Vincent'ın yumuşak sesi.

– Diğer mektuplar annemin el yazısı değil. Ve elbette ilk mektupları alan kişinin imzasını taşıyorlar. Çoğu gözyaşlarıyla ıslanmış. Tabiî eğer annem onları salata yıkarken okumadıysa.

– Peki o mektuplarda ne yazıyor?

– Gene aynı terane canım. Ama parçalar biraz daha hoş ve çeşitli, anlatabiliyor muyum. Aşk üzerine güzel bir mektuplu çeşitleme, ekşisi ve tatlısı daha iyi ölçülüp biçilmiş. Yazar yakışıklı bir adam. Fotoğrafı var. Ve şu tesadüfe bakınız ki, fotoğraf burada, bu evin önünde çekilmiş.

– Aynı kişi olduğunu nereden biliyorsunuz?

– Fotoğrafın arkasına annem bir tarih düşmüş: Temmuz 1981. Ve bir isim. Mektuplardakinin aynısı.

52

Bitsin artık.

Camille'in ağzından, annesinin, bir yaz gecesi, Rocher de la Vierge'de telaffuz ettiği sözcük dökülecek. Artus sonunda, geçmişteki coşkulu gücün ellerine geri geldiğini hissediyor. Yeterli hararetle gerekliliği ortaya çıktığında, ödürmek o kadar da zor değil. Bu hareketin onu çok üzeceğini biliyor, belki de bir öncekinden bile çok, ama ne yapabilirki? Yaşam sevecen kişilere gülümsemez pek. Kötü huyludur, oyun bozandır.

Béatrice deniz serpintilerinin serinlettiği yüzünü ona doğru çevirdi ve o sözcüğü telaffuz etti. Bruno, biricik dostunun adı ve Béatrice'in cildinin solgunluğunda o kadar çok kötülük, rüzgârın havalandırdığı esmer perçeminin hareketinde o kadar çok gaddarlık vardı ki, rüzgâr aniden o kadar dehşet verici bir güçle çevrelerine çarpıp gürledi ki, Béatrice'in sonradan söylediği cümleler o an unutuluverdi; ve iki gün sonra Vincent, Ronceaux yakınlarında Pyrénées Dağları'nın bir uçurumunda, sevdiği bedenin üzerine taşlar yağdırdığında, bunu, intikam arzusunun yarattığı sarhoşlukla değil -çünkü o isim rahatlatıcı bir bellek kaybına uğramıştı bile- açık ve karşı konulamaz bir gereklilik olduğu bilinciyle yapmıştı: ağladı, evet, tıpkı bir tren istasyonunda sevilen kişinin bir daha geri dönmemek üzere uzaklaşışını seyrederken ağlandığı gibi.

Kimileri gider, kimileri kalır: bu korkunç bir yasadır ve adil olup olmadığını değerlendirmek bize düşmez. Artus bir süre, yamaçta taşların son yankıları uzaklaşırken, yabani midillilerin koşuşunu seyretti. O kalıyordu.

O akşam ise, o kayığın içinde, tüm sözcükler, unutulan sözcükler, sürü halinde geri geldiler, taşkın, ışıl ışıl.

Béatrice, Sémione'un adını telaffuz etti, ardından da bir dizi cümle kustu, o kadar korkunç sözlerdi ki bunlar, Vincent doğruluklarından bir an olsun kuşku duymadı: Bruno, evet. Onu seviyorum, uzun süredir, iyi dinle, çok uzun süredir. Kocamı, kızımı, evimi terk etmeden çok önce. Bruno Sémione. Beni bir süre terk etti, doğru. Ama onun kalbini yeniden fethetmekteyim. Duyuyor musun? Seninle yaşamak sadece onu incitmenin bir yoluydu benim için. Onu yeniden fethetmekte bir ara aşama... Canın acıyor mu? Benim de canım acıyor. Ne kadar acı çektiğimi bilemezsin Vincent. Seninle geçirdiğim her günün bana nelere maloldu̇ğunu bilemezsin. Seni sevmeye çalıştım oysa, yemin ederim. Ama bana hiç yardımcı olmadın. Sen ve kitapların... Sen ve sessizliğin... Sözcüklerimden daha beterdi sessizliğin... korkunç cümlelerdi bunlar, düşünülemeyecek kadar, anında belleğe kaydolmayan bir yokluğa gömüldüler.

Camille de şimdi o sözcüğü telaffuz ediyordu. Bruno Sémione'un annesinin sevgilisi olduğunu, Sémione'un, Béatrice'in ortadan kayboluşunu mutlaka kuşkuyla karşılamış olacağını söylüyordu. Béatrice'in yollamamış olduğu, ama Mayıs 1985 tarihini taşıyan son mektubu, ortadan kaybolmasından az önce, kısa bir süre önceki bir telefon konuşmasına atıfta bulunuyordu. Béatrice, Artus'tan ayrılıp onunla eskisi gibi birlikte yaşamaları için Sémione'u sürekli olarak sıkıştırıyor olmalıydı.

– Demek onu öldürdüğümü düşünüyorsunuz... Sémione'un da kuşkulanmasına karşın sessizliğini bozmadığı kanısındasınız... Oysa beni görmeye geldiğinizde, annenizin hâlâ yaşadığına inanıyor gibiydiniz. Demek yalan söylüyordunuz.

– Laf olsun diye yalan söylemedim, Vincent. Başka türlü ne elde edebilirdim ki? Artık söyleyin bana nerede olduğu-

nu, söyleyin de bitsin bu iş.

– Neden polise haber vermediniz? Beni konuşturmakta onlardan daha başarılı olacağınızı mı düşünüyordunuz, gerçekten?

– Daha önce sorguya çekilip aklanmıştınız. Onlardan daha şanslıyım, öyle değil mi? Benimle konuşacaksınız. Onu ne yaptınız? Nerede olduğunu bilmem gerek, açıkta kalmış bir ruh gibi gezinmemeli. Anlatmadıkça peşinizi bırakmam. Nerede olduğunu öğrenmek, sanki ona bir mezar bulmamı sağlayacak, onunla hesaplaşmayı sonuçlandıracak.

Bu işi bitirmeli, evet. Beklediğini vermeli ona. Peki, annesine kavuşturalım onu, huzura kavuşturalım, herşeyin cevabını verelim. Artus'un elleri kanatlanırmışcasına havalandı, bırakıver kendini, bırak taşıyayım seni, ölüm o kadar da soğuk değildir. Zavallı küçük kız, gerçekten de konuşacağımı mı sandın? Hayra sözcüğünü telaffuz edeceğimi, kendi surlarımda gedik açacağımı?

Ne var ki, elleri tam da Camille'in boynuna ulaşmak üzereyken, dev bir kütle Vincent'ın göğsünü eziverdi. Genç kızın bitişik bacaklarının birer piston gibi boşalışını göremeden, soluğu kesilip arkaya doğru havalandı ve başı sertçe bir ıskarmoza çarptı. Ancak Camille de bu hareketi yaparken dengesini yitirmişti: gövdesi, bir an kayıkla su arasında tereddüt ettikten sonra, ay ışığında parıldayan nilüferlerin ortasına düştü. Vincent doğruldu, gırtlağından gelen ve gecenin sessizliğinde çınlayan bir sesle soluk alıyordu; kayığın kenarına doğru fırlayıp suyun içinde Camille'in boynunu yakalamaya çalıştı, ancak kafa ve saçlar, parmaklarının arasından kayıp yeniden kayboldular.

Bir alacabaykuşun çağrısı duyuldu, gece çatırdadı.

Kürek havada yükseldi ve siyah saçların kabarcıklar içinde yok olduğu noktaya sulu bir patırtı çıkartarak indi. İkinci darbede, Artus yumuşak bir kitleye vurduğunu hissetti:

bir omuz, bir kalça? Duyar gibi olduğu kof sese bakılırsa daha çok sırt bölgesi olsa gerekti. İşte orada, sol tarafta, bir metre ötede: boğuk bir çığlık, bir tür kükreme gibi - Camille havasız kalıp su üstüne çıkıyor ve hemen tekrar kayboluyor. Ok gibi süratli kürek yeniden havalanıyor ve suyun direncinden başka bir dirençle karşılaşmadan birkaç kez iniyor.

Uğursuzluk taşıyıcısı efsanevi lupeux kuşunun vırakladığı ağır bir Brenne gecesiydi, tahtanın suya çarpmasının çıkarttığı tok seslerle, Artus'un haklamalarıyla -neredeyse inlercesine- yarılan bir gece. Kürek, bir ölüm metronomu gibi kamçılıyor, şaklıyor, Camille onun, tam kafasının üzerinde, bu dansı sona erdirmek üzere göğe doğru yükselişini belki de son kez görüyordu.

Ama hayır: sağda bir yaprak kıpırtısı, bir su çalkantısı! Kızın bedeninin yüzeyde kaydığını görür gibi oluyor Vincent. Derhal küreği bir sırık gibi kullanarak kayığı o yöne doğru çekiştiriyor.

Çok geç, yanılmış. Kız arkada, sazlıkların arasında. Birkaç metre gerisinde, kamışlar çatırdıyor bir kaç kez. Artık kız yere basabiliyor ve son sürat kıyıya doğru ilerliyor. Kayık bir uğultunun peşinden telaşla fırlıyor. Camille çamura takılıyor, adımlarının çıkarttığı emme basma sesleri duyuluyor. Vincent kayığı sazlığa doğru sürüklüyor, elinde hâlâ aya doğru kaldırdığı küreğiyle suya atlıyor. Beline kadar gelen su direniyor, onu tutmaya çalışıyor, lanet su, zift gibi yapışıyor. Artık Camille'in ayak seslerinin kuru zemin üzerinde daha hızlı bir tempoda yankılandığını, kırılan dalların çıtırtısı arasında uzaklaştıklarını duyuyor.

İşlevsiz kalan son bir defa suya çarpıyor.

Soluğu yetmeyecek.

Dizlerinin bağı çözülüyor.

Yenilgiye uğrayan Artus, suyun içine oturuyor.

Yeniden koşmak, bu ayak sürüyen vücutla diken diken çalıların arasına dalmak.

Ev. Camille belki oraya sığınmıştır.

Kütüklere, görünmeyen çukurlara takılıyor. Yüreği ağzında. Belki aşırı ve ani bir çaba sarfetmekten, ya da her tarafına bulaşmış çamur kokusundan, ya da ıslak elbiselerinin soğukluğundan. Veya tiksintiden. Kendini yaşlı ve acınacak bir halde hissediyordu. Yaşam onu sevmiyor. Ona şans getirmedi. Her şeyi daha güçleştirdi acılaştırdı. Neredeyse Camille'e seslenecek. Gel yahu, gelsene yavrucuğum. Nasıl da özlüyor Hayra'yı, oksijenini, bulutlarını ve yabani midilli koşuşturmalarını, taşların üzerinden çınlayarak akan sel sularını, her şey ne kadar basitti o zaman. Koşarken papuçları gülünç bir sünger sesi çıkartmaktaydı. Islak ayakla dolaşmaktan nefret ediyordu, bu geceden, bu gölden nefret ediyordu, önünü görmeden eve doğru koşuyor, elleriyle diken dolu dallardan korunmaya çalışıyordu, ciğerleri yanıyordu, görüyor musun beni ne hale getirdiğini Béatrice!

Vincent eve birkaç metre kala soluk alıp kendine gelmek için durdu. Sessizce arkadan yanaştı ve pencereden içerisini görebilmek için azami dikkatle ilerledi. Bıraktıkları gibi dağınık duran odada, görünüşte kimse yoktu. Sütümsü bir ışık karşı cephenin pencerelerinden ve aralık duran kapıdan içeri sızıyordu. Yatak odasında da kimse yoktu. Artus binanın etrafında bir tur attı, ahşap sahanlıkta sessizce ilerledi. Dikkat. Kendisi dışarıda kalarak, kapıyı bir eliyle itti. Tam bir sessizlik hakimdi.

Arkasında birinin varlığını hisseder gibi oldu. Ani bir gürültü, kulağının yanıbaşında tiz bir çığlık, omuzunda acı veren bir basınç. Artus yana doğru sıçradı, kalbi göğsünden dışarı fırlayacakmış gibi atıyordu ve Pumblechook'un bildik, kekremsi kokusunu neden sonra ayırımsayabildi. Kuşu ellerinin arasına aldı, göğsüne yasladı, eve girdi.

Odanın görüntüsü tıpkı yaşamı gibiydi. Canı orada kalmak istemiyordu. Camille tabiî ki buraya gelmemişti: aksi takdirde, o da, Vincent'ın şu an yapmakta olduğu gibi, parkenin üzerine ıslak izler bırakmış olurdu. Ürperdi, ama kuru giysiler giymekle oyalanmak istemedi. Kızın kaçmasına fırsat vermemeliydi.

Yer ve zaman cinayete davet ediyordu: bu sevimsiz gerçekliğe boyun eğmesi gerekirdi. Daha sonra ve başka bir yerde genç kızın çenesini kapatmak fazlasıyla güç olurdu. Artus papağanı tüneğinin üzerine yerleştirdi, kapıyı kapatarak çıktı.

Kamyon. Allah vere de... Hayır. Anahtarlar cebinde duruyordu. Yine de, yolun başına doğru koşmaya başladı. Bu şirret karı motordan da anlıyor olabilirdi, ya da sırf kamyona elleriyle dokunarak bile onu çalıştırabilirdi. Az önce bir motor sesi duyar gibi olduğunu anımsayıverdi.

Kamyon hâlâ orada duruyordu, dostça, farları gölgede faltaşı gibi açık. Artus ön kapıyı açtı: kimse yoktu. Koltuğa tırmandı, barınağa geçti. Boş. Bildik boşluk. Camille ormana sığınmış olmalıydı, orada şafak vaktini bekleyip, yakalanma tehlikesi olmadan, orman içinden Rosnay'e daha kolay ulaşabilirdi. Vincent, her şeye karşın, yolda şansını denemeye karar verdi. Belki de, onlarca göleti çevreleyen dehliz gibi yollarda kaybolmaktan korkup, yola çıkmak gibi bir tedbirsizlik yapardı kız. Farlarını yakmadan, ağır ağır ilerleyip, köye iki kilometre uzaklıkta, ormanın bitiminde pusuya yatmaya karar verdi. Huzurun bedeli fazla pahalı, diye söylendi, motoru çalıştırırken.

Tam geri vitese takacaktı ki, barınak üç kez parlak bir ışığın istilasına uğradı.

Sakin ol bakalım, Artus. Korkudan titremeye gerek yok. Daha önce selektör yakıldığını görmedin mi hiç.

54

Vincent ağır ağır kamyondan aşağı indi. Ne olduğunu öğrenmek için acelesi yoktu. Huzur pahalıydı ve hiçbir zaman sürekli değildi. Yere bakarak aracın arka tarafına doğru yürüdü. Başını kaldırdığında, birkaç metre ötede, yolun ortasında duran eski Volvo'yu derhal tanıdı. Bir yaz, sevgilisiyle birlikte Pyrénées Dağları'na tatile gitmesi için ona ödünç verilen Volvo, o zamanlar daha kamyonu yoktu. Karanlık olmasına karşın, biliyordu ki karoseri soluk lılamur rengindeydi, tavanın üç yerinde darbe izleri vardı (Clisson Sokağı'ndaki bir inşaattan düşen aletlerin izi), sağ cephede dalgalı bir çizik vardı (uyuşturucu bağımlılarına yapılan konsültasyon çıkışından kalma) ve ön camlardan hayal meyal gördüğü kişi, Paris onüçüncü bölgedeki dispanserin müdürü, Çehov'un bir öyküsünün eski kahramanı, çay, pipo ve suskunluk tutkunu doktor Bruno Sémione'du ve o kişi, aynı zamanda da, evet, Artus şimdi artık hatırlıyordu, elbette, eski sevgilisiydi, şeyin eski sevgilisiydi, evet.

Yolcu tarafındaki kapı gıcırdayarak açıldı. Vincent girip oturdu, kapıyı örttü. Peterson marka pipodan gelen tütünün tanıdık çıtırtılarını duydu ve zayıf bir kırmızı ışık bir an arabanın içini aydınlattı.

– Çamur kokuyorsun, saptamasında bulundu Sémione.

– Bir sigara istiyorum.

Sémione torpido gözünü karıştırdı, nuh nebiden kalma bir Gauloise paketi çıkarttı.

– Titriyorsun. Ufaklık nerede?

Artus, sigarasından derin bir soluk çekip, ellerini havaya kaldırarak muğlak bir hareketle gölü işaret etti.

– Başka çare yoktu, diye iç çekti, hareketi yanlış yorumlayan Sémione.

– Yo, yo, diye düzeltti Artus. Oralarda bir yerde, ormanda. Koşuyor.

– Niye koşuyor ki? Ve nereye koşuyor?

– En yakın jandarma karakoluna sanırım. Kurtların ona engel olmasına da fazla güvenmemekte yarar var.

– Yapabilecek bir şey var mı?

Üç dakika sonra, farları sönük Volvo, ağır ağır patikada ilerliyordu. Her iki tarafta da bulutlar göletlerin yüzeyine yansıyordu: arabadaki iki adam gökyüzünde gidiyorlarmış hissine kapılmıştı.

Köyden önce, bir çitin arkasında pusuya yattılar. Camille ancak buradan gelebilir, tabiî eğer Bouchet Ormanı'ndan dolanmazsa, diye açıkladı Sémione.

– Doğru ya, sen buraları biliyorsun, dedi Vincent.

– Sana bu kızın peşinden gitmemeni söylemiştim.

Yol hâlâ ıssızdı. Kol saatleri saatin üç buçuk olduğunu gösteriyordu. Sémione arka koltuğa doğru eğildi ve oradan bir termosla plastik bardaklar çekip aldı. Birkaç saniye sonra çayın buharı burunlarının dibinden yükselmeye başlamıştı ve camların buğulanmasını önlemek için pencereleri açmak zorunda kaldılar. Plastik bardaklar boşalınca da, iyilik meleği Sémione içlerine, bereketli torpido gözünden çıkan uzun hasırlı bir şişeden Bourbon doldurdu.

– Demek Béatrice için olup biteni biliyordun. Tahmin etmiştin. Herhalde anında. Üzgünüm, her şey için üzgünüm.

– Başka çare yoktu, diye kestirip attı Sémione, teselli etme sanatında yaratıcılığı da becerisi kadar kıttı.

– Bana gerçekten kızmamış mıydın?

– O kadın o kadar büyük bir karmaşaydı ki. Benim de başımın etini yiyordu. Tekrar benimle birlikte yaşamak istiyordu. Aslında ikimizi de sevmiyordu. Şey... –Sémione biraz

mahçup bir şekilde tereddüt etti– dostluğumuzdan nefret ediyordu. Onu yok etmek istiyordu. Sonu kötüye varacaktı bunun. Yani daha da kötüye demek istiyorum. Başka seçeneğin yoktu.

– Ona acı çektirmemeye çalıştım, diye mırıldandı Artus. Sonrasında gidip kendimi ihbar etmeyi düşünüyordum, ama canım istemedi.

– Kadere niye karşı koyasın ki? Sen, suskunluk, ketumluk için yaratılmışsın. Seyretmek için. Yaşam seni hiç kollamadı. Oysa sen yine de patırtı çıkartmamayı başardın. Kimse sana bundan dolayı kızamaz.

– Şansım yaver gitti, dedi Artus, mütevazı bir şekilde.

Saatler geçti.

Birkaç kez Camille'in kenardan süzülüşünü görür gibi oldular. Her seferinde ikisinden biri elini aniden ötekinin kolunun üstüne koyuyordu, onu susturmak istermişcesine – tabii tamamen gereksiz bir önlemdi bu.

Bir süre sonra, öncekeri belli belirsiz olan bir ışık, doğudan karanlığı dağıtmaya başladı. Çay, Bourbon ve tütün rezervlerini tüketmişlerdi. Dilleri paslanmış, boğazları kurumuş, gözleri yanmıştı. Doğan güneşin ışığında birbirlerine kaçamak bakışlar atabildiler: her ikisi de ötekinin sapsarı ve soğuktan donmuş olduğunu görebildi, ikisi de yaşlanmışız diye düşündü.

Camille artık gelmeyecekti.

– Peki şimdi diye sordu Semione, arabasını kamyonun arkasına park ettikten sonra.

– Şimdi, hiç. Gidip biraz evde beklerim. Olur a, jandarmalarla çıkıp gelirse. Kaçtığım sanılsın istemem.

– Ben de seninle kalıyorum.

– Benim için yapabileceğin en kötü şey bu. Hayır: sen Paris'e dönüyorsun. Dispanserle ilgileniyorsun.

– Hiç gereği yok. Bir hafta izin aldım, yerime bakan var.

– O zaman git Butte-Chaumont Parkı'nda dolaş. Eminim Seine Nehri'nin öbür yakasına hiç geçmemişsindir. Sonra Cuma akşamı pokerini unutma. Yerimi ısıt, uzun sürmez.

Semione duraksadı, soluk aldı, sonunda başını sallayarak onayladı.

Artus, arabanın yanında, ayakta, açık pencereden kolunu uzatarak dostça saçını dağıttı.

– Merak etme. Kendini güçlü sandı. Gerçeği, adaleti kendine göre yorumladı. Ama şu an enerjisinin boyutlarını fazla abarttığını anlamıştır. Bunlar pahalı düşüncelerdir... Yakında ne olduğunu anlarım: ya yardım istemeye gitmiştir – ama ne bulabilir ki? Hiç. Ya da kırılgan gururunu onarıp derslerine çalışmak için, Paris'e, evine dönmüştür.

55

Bir ihtimal daha vardı elbette, ben onu yol kenarında bulup yakalamak için zatürree olma tehlikesi atlatırken, o dönüp beni evde beklemiş, dedi Vincent içinden, Camille'i, Pumblechook'un şefkatli bakışları altında, yorganına sarılıp yatmış vaziyette bulunca.

– Artık söyleyeceksiniz bana, diye iddia etti, Vincent odaya girer girmez doğrulan Camille.

– Yine başladı, dedi Artus, bıkkın bir ses tonuyla Pumb'a hitap ederek.

Vincent ağdalı bir hareketle gidip kapıyı kapattı. Kilitledikten sonra da anahtarı cebine koydu.

– Sizden korkmuyorum, diye uyardı kız onu.

Gereksiz sözcüklerdi bunlar: tüm bedeni zaten bunu yeterince ifade ediyordu, iç çamaşırlarıyla sünger yatağın üstüne

dikilmiş o güzel ve esnek vücudu, her an hoplayıp zıplayıp, kaçmaya, hatta belki de karşısındakinin canını yakmaya hazır, daha şimdiden zafer naraları atan alaycı bedeni...

Artus bir sandalyeye oturdu, cebinden anahtarı çıkarıp kıza doğru fırlattı. O da yerden alıp, kapıyı açtı ve kapı aralığında durdu, bir kolu havada, pervaza dayalı, sırtı Vincent'a dönüktü, şafakla birlikte gölden yükselen kokuları içine çekti.

Vincent kalktı, kıza yaklaştı. Kız dönüp arkasına bakmadı bile.

– Gerçekten de korkmuyorsunuz, dedi Artus, tam kulağının dibinde. Bu çok aşağılayıcı.

Cevap yok. Hafifçe başını sallamakla yetindi Camille ve saçları başdöndürücü bir parfüm saçtı. Artus, ellerini genç kızın koltuk altlarına soktu ve memelerini avuçlarının içine hapsetti. Sütyenin naylon kumaşının altında sert ve şendiler.

Camille kollarını indirdi, dönerek Artus'un ellerini, şiddet içermeyen bir hareketle tutup kendinden uzaklaştırdı.

– Dün gece, böyle değildiniz, diye belirtti Vincent.

– O, kayık gezintisinden önceydi, diye hatırlattı ona kız, gülümseyerek. Artık öyle şeyler düşünmeyin. Görüldüğü kadarıyla kaderimizde yakında ayrılmak var. İzin verin de giyineyim. Artus peşinden odaya girdi, sırtına bir kazakla ayağına bir blucin geçirişini ve eşyalarını toplayıp bir çantaya tıkıştırışını seyretti.

– Siz de hazırlansanız iyi olur. Burada daha fazla vakit kaybetmenin anlamı yok.

– Gidiyor muyuz?

– Elbette.

– Paris'e mi dönüyoruz?

– Bal gibi biliyorsunuz Vincent. Nereye gittiğimizi biliyorsunuz.

– Bunu gerçekten istiyor musunuz?

İstiyordu, gerçekten. Niye, diye sordu kendi kendine Vincent, niye onu bu son zevkten mahrum etsin ki? Hipokrat yeminini ve merhamete dayalı kurallarını hatırladı. Onu annesinin yanına götürecekti. Hayra'yla tanıştıracaktı.

Artus, duygulu bir şekilde, sevgili Sémione'un, tam da şu sıralarda, Mezières ya da Vendoeuvres yakınlarında, dikkatle yolun kenarını izliyor olması gerektiğini düşündü, olur a, oto-stop yapan bir genç kıza rastlayabilirdi; ve arabanın kazara kontrolden çıkmasıyla kızı havalara uçurarak, dostunu, gözleri fazla siyah, dudakları fazla kırmızı ve memeleri fazla anlamlı bir kâbustan kurtarabilirdi.

56

Sabah olunca göldeki evden ayrıldılar. Az söz, az hareket. Artus yavaş gidiyordu. Ana yollardan gitmek istemediği için, iyi bilmediği ara yollara sapıyor ve sık sık yanılıyordu. Akşam saat sekize doğru, nasıl olduğunu anlayamadan, kendilerini Azur Köyü'nde buluverdiler ve orada akşam yemeği yediler. Camille denizi görmek istedi; uzun süre, İspanya'ya doğru Adour Nehri'nin denize açıldığı yere kadar aralıksız uzanan plajda yürüdüler. Bulutlar bir önceki günden daha kalın, daha da yoğundu sanki; ay sadece kısa sürelerle ortaya çıkıyordu. Bir kum tünelinin içinde yürüyorlardı, bir yanda kum tepeleri, öte yanda, sağ taraflarında, tepelerinde rüzgârın parçalar koparttığı beyaz köpükler bulunan, bitip tükenmeden patlayan dalgalar. Martılar, kumun üzerine saçılmış ve tulum gibi şişmiş yığınla yunus cesedini, sabahleyin geri gelmek üzere bırakıp gitmişlerdi.

Kamyonun içinde uyudular, tedirgin bir uykuydu bu. Ara ara yukarıdan düşen bir kozalak, kamyonun sacına sertçe

çarpıyordu. Pumb fazla hareketli bulduğu bu yaşam koşullarına sert bir tepki gösteriyordu; iştahı ve uykusu kaçmıştı; yola çıktıklarından beri keyifsizliği ve bitmek bilmeyen şikâyetleri ortamın gerginliğini daha da artırıyordu.

Sabaha karşı Bayonne'a giden anayola saptılar. Bulutlar, Pyrénées sıra dağlarının sınırına yığılmıştı. Cambo ve Bidarray'den sonra, kamyon sağ tarafta Saint-Etienne-de Baigorry yönüne doğru saptığında, bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başladı.

Burası denizin ortasında, açıklara doğru sürüklenen bir balıkçı teknesinin güvertesi de olabilirdi. Kamyon sallanıyor, çatırdıyor, sivri bir kayanın oluşturduğu engeli aşmak için burnu havalanıyor ve az öteye, bitkin bir amortisör pıtırtısı içinde düşüyordu. Silecekler, her iki yönde camlara çarpan gri demetler halindeki su kütlelerini boşu boşuna uzaklaştırmaya çalışıyordu. Motor öksürüyor, ötüyor, tekerlekler kayıyor, selin altında kalan yolun çakılları arasında gömülüp kalıyordu.

Kamyon bulutların içindeydi. Su, etraflarındaki herşeyi tokatlıyordu, çılgına dönmüş bir şekilde, kapıların arasından ve çatıdan sızıyor, dolu şeklinde yağarak tepelerinde davul çalıyordu. Vincent üç adım ötesini görmüyordu. Camille, elleri ön paneli sıkı sıkı kavramış, rengi sapsarı, susuyordu. Kamyon yokuşta, yükselen sulardan kaçmak istercesine adım adım ilerliyordu. Bu kıyamet Artus'a çok yabancıydı. Hayra'dan aklında kalan, pas rengi akbabalar, kara koyunlar ve yabani midillilerle dolu bir ışık ve tazelik dünyasıydı; ama kendini bir su ve rüzgâr, çamur ve kaygan taşlar, sarı otlar cehenneminin içinde bulmuştu, süngerimsi ve tirşe bir cehennem, sonsuz bir boğulma. Ah nerede o Béatrice'in bedenine yağan kupkuru taşların ağır ve dokunaklı ezgisi, kurtuluşun o yumuşak ve melankolik türküsü! Ca-

mille'in eline böyle bir fırsat geçmeyecekti. O, boğucu bir çamur deryasında sönüp gidecekti, ölümü ses çıkartmayacaktı.

Aniden şiddetli bir sarsıntı oldu. Kamyonun burnu dağların tepesine doğru dikildi, yana yattı, sağ ön tekerleğin altında toprağın kaydığı duyuldu. Artık, sis bulutlarının arasından, tam önlerinde açılmış bulunan uçurumu görebiliyorlardı. Artus ancak son dakikada frene basabilmişti. Yoldaki ani virajı görememişti. Motor stop etti. Bir tek silecekler, motora inat, gidip gelmelerini sürdürüyorlardı.

57

Sağanak halinde yağan yağmurun altında ikisi birlikte temkinli bir biçimde indiler kamyondan. Kamyon, uçurumun kenarında, üç tekerlek üzerinde dengede duruyordu. Vincent, geri geri gitmeye kalkarsa sol tarafta da toprağın kaymasından korkuyordu. Bagajdan çıkarttığı kayışları ön tampona bağladı. Vitesi boşa aldı, tekerleklerin önüne taşlar yerleştirdi. Birlikte asılıp çekseler, belki aracı manevra yapabilecek kadar geriye alabilirlerdi.

Ama ayakları yerden kesiliyor, naylon kayışlardan kayan elleri yaralanıyor, kamyon kımıldamıyordu.

Soluk soluğa, sırılsıklam, karşı karşıya doğruldular. Camille Vincent'a yaklaşıp elini, destek bulmak istermişcesine göğsüne dayıyor Artık ne soğuğu, ne de boyunlarından, bacaklarından ya da kollarından aşağı akan suları hissedebiliyorlardı. Dayanacak güçleri kalmamıştı. Artus, Beatrice'le olduğu gibi, daha öteye gitmeyi düşünmüştü: Volvoyu buralarda bir yerde, bu yol üzerinde bırakıp, İspanya ve Roncevaux'ya doğru, arabayla gidilmesi olanaksız olan patikalardan yaya olarak devam etmişlerdi yollarına. Ne yapalım.

Kamyonun tekerleğine bakıyor: başka seçeneği kalmadı, geri geri gitmeye çalışacak.

Camille, yalvaran bir sesle "daha çok var mı?" diye sordu; yağmurun gürültüsü sesini yuttu.

Vincent'ın kolu, belirsiz bir yönü gösterdi, şuralarda bir yerde ama artık çok uzakta, çok yol yürümek gerek, acı çekmek, ıslanmak - orası olmuş, burası olmuş ne önemi var?

Camille elini çekmemişti. Parmakları soğuktan uyuşmuştu, hiçbir şey hissetmiyordu, Vincent'ın kalp atışlarını bile. Bakışları her zamankinden de daha sert ve karanlıktı, şimdiye kadar Artus'un hiç görmediği bir telaş içindeydi.

– Onu öldürdünüz mü, Artus? - şimdi neredeyse bağırıyordu, Hayra'nın yağmurunun sesini bastırmasından korkar gibiydi. Yemin ediyor musunuz? Emin olmak istiyorum. Sizin kendi sesinizden duymak istiyorum.

Artus'un burnundan su damlıyordu, düzenli aralıklarla. Hiçbir şeyi temizleyemeyecekti bu su.

– Benim kitap okumama engel oluyordu. Siz bilemezsiniz. Herşeyi yakıyordu. Onu öldürdüm, evet öldürdüm.

– Burada mı?

– Burada. Çok yakın bir yerde.

Camille kolunu indiriyor. Yüzünde hiçbir ifade kalmamış. Dudakları morarmış buzdan bir yüz.

Artus, uçurumun kenarına yaklaştı. Dik ve karanlıktı, öküz kanı renginde kayalarla kaplıydı. Dibi görünmüyordu.

Kızın direnmeyeceğini hissetti. Artık hazırdı. Sadece öğrenmek istemişti.

Kendini sakin ve şimdiden özlem dolu hissediyordu. Sémione'un Brenne'deki sözlerini anımsayarak, yaşam beni hiç kollamadı dedi içinden. Arkasını döndü: Camille işte orada, bir metre ötede, kımıldamıyor, çözülmüş titrek, hazır, evet, elinde hâlâ artık bir işe yaramayan ve metal uçlu kilidi yerdeki bir su birikintisinde sürünen naylon kayışı

tutuyor. Canını acıtmayacaktı onun.

– Bir sigara, dedi Camille, ilk kez titreyen bir sesle. Adettendir. Kuru bir yerde, kamyonun içinde lütfen.

Artus gözkapaklarıyla onayladı. Şöfor mahalline oturdu, Camille ise aracın etrafında bir tur attı. Bu yağmur hiç dinmeyecek mi? Artus kamyona binmeden önce, yerden iri yuvarlak bir taş alarak koltuğunun altına yerleştirmişti. Kızın sigarasını içmesini bekleyecekti.

Ama, kapı arkadan açıldı ve Vincent, Camille'in neden yolcu kapısından binmediğini düşünme fırsatı bile bulamadı: kaşla göz arasında, kızın elinde tuttuğu kayışın göğsünün üzerinden göbeğine doğru kaydığını ve, onu şiddetle sıkıştırıp soluğunu keserek koltuğa yapıştırdığını hissetti. Ve aynı anda, kayışın kilidinin koltuğun gerisinden kilitlenme sesini duydu. Hemen arkasından, ikinci bir kayış, kollarını çekmesine fırsat vermeden onu omuz hizasından hareketsiz hale getirdi. Artus, şaşkınca açtı ağzını ve gözlerini, inanmakta güçlük çekiyordu ve kahkahadan boğulacak gibi bir haldeydi. Ama Camille, koltuğun üzerinden atlamıştı bile, Vincent, kementle yakalanmış bir at gibi kişnedi ve tepindi. Kız, elindeki kamyonun elektrik kablosunu çabucak bacaklarının ve kalçalarının etrafına doladı. Camille bir sürü diz darbesi yemişti, ama Vincent da iyice kapana kısılmıştı. Dehşete kapılan Pumblechook, barınağın içinde, kenarlara çarparak sağa sola uçuşuyordu, sonunda panelin üzerine kondu ve bir süre daha bağırdıktan sonra sakinleşti.

58

– Haliniz hiç de iç açıcı değil, saptamasında bulundu Camille, Vincent'ın dudaklarının arasına yanan bir sigara tutuşturarak. Oysa ikimiz de aynı cins insanlarız. Ama bunu

bir türlü kabullenemiyorum. Kusabilmek isterdim, Artus.

– Size güvenmiştim. Canınızı acıtmak istemiyordum.

– Bu güveniniz de midemi bulandırıyor. Şanslısınız: yakında artık bütün bunları görmeyeceksiniz. Anlatın bana, Vincent. Buraya arabayla geldiniz. Sonra yürüdünüz. Söyleyin bana, nereye kadar?

Vincent gözlerini kaldırıyor. Bakışları ön camı kaplayan yağmur perdesini deliyor.

– Yürüdük. Hava yumuşaktı. Béatrice dingin gibiydi. Bir saat kadar patikayı izledik. Yukarıda eski bir çoban kulübesi vardı. İspanya'ya doğru tırmanmaya devam ettik. Bir saat daha. Sonra vardık. Yer mükemmeldi. Hava yumuşaktı. İşte. Aslında size herşeyi Paris'teyken anlatmalıydım.

– İnsan hiçbir zaman gerektiği gibi davranamıyor.

– Her şeyi biliyordunuz, başından beri.

– Emin olmak istiyordum. "Onu öldürdüm" dediğinizi duymak istiyordum. Yerini görmek. Sizi tanır tanımaz onu öldürdüğünüzü düşünmüştüm. İlk günden, Vincent. Ve o ilk gün karar verdim: sizin yaptığınızı ben de yapacaktım. Ama önce anlamam gerekiyordu. Kanıta da gereksinimim vardı. Artık o noktaya vardık. Sonra cici doktor Semione'u bulmaya gideceğim. Onun da çayını acılaştırmanın bir yolunu bulurum elbet.

Herşeyden uzaktaydılar, barınağı sürekli döven ve camları saydamsızlaştıran şiddetli yağmur onları tecrit ediyordu. Ses tonları önceki gece gölün üzerindeki kadar yumuşaktı.

– Bu anı, Vincent ilk karşılaşmamızdan beri bekliyorum. Yaşamıma bir anlam vereceğini sanıyordum, düşünebiliyor musunuz? Yola çıktığımızdan beri sizi, konuşturmak umuduyla, çileden çıkartmaya çalışıyorum. Kendimi de öldürtmeyi kabullenceğimi sanmanızı sağladım Gerçekler tatsız.

– Ya şimdi?

– Şimdi, katlanan küreği alacağım, dedi Camille, donuk

bir sesle. Tekerleğin altını kazacağım, sonra da kamyonun şasisinin altını. İşi bitirmek için ne kadar gerekiyorsa o kadar. Kamyonun devrilme sesini duymak için sabırsızlanıyorum. Şimdiden yarın olsun isterdim.

– Beni bağlı bir halde bulacaklar. Kaza süsü vermekte zorlanacaksınız.

– Kamyonu ateşe vermek için aşağı inmem gerekecek nasıl olsa, öyle değil mi? İnmişken, yardım çağırmaya gitmeden önce, bağlarınızı çözerim.

Hüzünle Vincent'ın yüzünü okşuyor.

– Sizinle inmek isterdim. İnanın. Tüm bunlar tiksindiriyor beni. Ama yapamam. Araştırılsın istiyorum. Onun bulunmasını istiyorum. O hırsızın. Onun adam gibi gömülmesini sağlayacağım. Sık sık da onu görmeye giderim Onunla konuşuruın. Artık bu kadar yeter.

59

Kamyon bir süre dengede kaldı. Devrildiği anda iki ön kapı kanat gibi açıldı.

Yağmur hafiflemişti. Hava ağır, karanlık, tehdit ediciydi. Kuşlar, sığındıkları deliklerden dışarı çıkmıyorlardı.

Kamyon dik yamaçtan aşağı kaymaya başladı; sonra bir kayaya çarptı, ağır ve hantal bir biçimde yerinde döne döne yuvarlandı. Bir çocuğun dansına benziyordu, iyi niyet ve deneyimsizlik dolu. Kamyon havadayken, birkaç eşya düştü: bir çanta, bir şişe, pembe bir tüy.

Darbelerin sertliği sadece çıkan seslerden anlaşılıyordu, kemik çatırdamasına benzer. Sarhoş olan araç giderek daha yükseklere zıplıyordu. Sonunda durdu, ters dönmüştü, aşağıda, uzakta, neredeyse görülemeyecek bir mesafedeydi. Birkaç taş dünyaya doğru neşeli düşüşlerini sürdürdü; bir

süre daha patırtıları duyuldu.

60

Yumuşak huylu bir insan olan Vincent Artus, olayların bayağı kabalığını hiçbir zaman kabullenmemişti. Yaşam yumuşak değildi, hiç. Onu hiçbir zaman kollamamış, sürekli - hangi bilinmez nedenden dolayı?- onu Pyrénées dağlarının, Roncevaux yakınlarındaki, yabani midilli ve sarı akbaba dolu bu yağmurlu vadisine dönüp getirmişti.

Son anlarını yaşarken, annesinin tam tersine, Camille, gelişmekte olan olayların gerçekliğini hemen kabullenmişti, uçmaya, itiraz etmeye, yok oluşunun uygunluğunu tartışmaya kalkışmamıştı; bu tür tereddütler, ölüm adı verilen o geçici tatsızlığı daha da sıkıntılı hale getirmekten başka bir işe yaramazdı zaten.

Bir kez daha Artus kendi geleceğine doğru yürüdü. Béatrice ona eşlik ediyordu, sessiz ve merhamet dolu.

Bruno Sémione onu biraz daha aşağıda bekliyordu. Uçurumun tepesinde saygı duruşunda bulunması için, dostunu bir süre yalnız bırakmıştı. Dostluk bazen böyle hassas kimliklere bürünür. Uçucu bir duygudur o, aşkın boğa güreşlerinden, bağırış çağırışlarından, sıvılarından, kıvılcımlarından binlerce fersah uzakta, ruhların sizli bizli konuştuğu, zaman ötesi sessiz ve ölçülü, iki kişilik bir danstır.

Sémione, Artus'un tavsiyelerine karşın, Brenne bölgesinden beri kamyonu izlemişti, akşam Landes bölgesinde bir ara onu gözden kaçırmış, sabaha karşı, Bayonne'dan az önce, 10 numaralı anayoldaki bir dinlenme alanında umutsuzca trafiği izlerken yeniden bulmuştu.

Neredeyse çok geç kalıyordu. Volvo'nun eskimiş motoru, yokuşu tırmanmak için gerekli çabayı göstermekten aciz

kaldığından, Sémione yolun gerisini yürüyerek çıkmak zorunda kalmıştı. Camille, saçlarını darmadağın, sırılsıklam, her kürek atışında zorlanıp çığlıklar atarak, kamyonun altını kazmaya kendini o kadar kaptırmıştı ki, Sémione'un geldiğini duymadı. Son anda, arkasını döndüğünde, alnına doğru yaklaşan armut şeklinde bir taşın masum görüntüsüne bürünen kendi ölümünü, şaşırmadan ve korkusuzca izledi.

Artus, Sémone'un yanına geldi.

– Zavallı kız, dedi Semione. Araba kullanmasını bilmiyordu. Ne diye kamyonla yola çıkmaya kalkıştı ki? Bu yollar da çok tehlikeli.

– Kontakt anahtarını kamyonun üzerinde bırakmamam gerekirdi, diye itiraf etti Vincent. Tüm bunları açıklamamız ve sorulara yanıt vermemiz gerekecek.

Aynı zamanda, papağansız ve kamyonsuz bir yaşantıya da alışmak gerekecekti, yeni bir program oluşturmak, daha önce hiç karşılaşmamış olduğu türden yeni pişmanlıklarla birlikte yaşamak gerekecekti.

Yürümeye koyuldular, yan yana, elleri ceplerinde.

"Yumuşak huylu bir insan olan Vincent Artus, karısından başka kimseyi öldürmüş değildi. Béatrice'in bakışlarında ... bir kuşku ışığı yansımıştı birkaç saniye boyunca. Patikanın kenarında, gözleri Vincent'a dikilmiş halde, bir an havada asılı kalmıştı. Şaşkınlıktan, leylak rengi lekeler belirmişti yüzünde, ve sanki uçacakmış gibi kollarını çırpmıştı. Oysa uçmadı. Bedeni, düşüşüne eşlik eden taşların şangırtısı arasında, bir sitem gibi giderek ağırlaşarak, zıplaya zıplaya yuvarlandı bayırdan aşağı."

Kendi halinde bir insan olan Doktor Vincent Artus'u zaman zaman tedirgin eden tek şey, öldürdüğü karısı Béatrice'le ilgili anılarıdır. Ömrü, tek dostu Sémione'la birlikte çalıştığı dispanserle, papağanı Pumblechook'la yaşadığı kamyon arasında tükenip gitmektedir. Hastaları, Café Le Petit Pompon'daki aperitifler, haftada bir Sémione'la sabaha kadar süren poker partileri, sevimsiz pazar günleri Paris sokaklarında kamyonla gezintiler ve Pumblechook'un bakımı yegâne uğraşlarıdır. Bu sakin yaşamı bir gün, Béatrice'in -varlığından bile haberdar olmadığı- ilk evliliğinden olan kızı Camille'in ortaya çıkmasıyla altüst olacaktır. Camille, hâlâ yaşadığına inandığı annesini bulmak istemektedir ve Vincent'ı, ona bu arayışında yardımcı olmaya zorlar. Artus, önce direnmeye çalışsa da sonunda, tıpkı annesi gibi gizemli bir çekiciliğe sahip olan bu inatçı ve küstah kıza boyun eğmek zorunda kalır... Ancak, işlenen cinayet ortaya çıkarılmadan bir ölünün izi nasıl bulunabilir ki? Paris sokaklarında bir kovalamacayla başlayan bu serüven, Pireneler'in ıssız ve sevimsiz bir uçurumunda, sürpriz bir sonla noktalanır.

İLETİŞİM 216 • ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI 47 • ISBN 975-470-491-0